

ÖVERSIKTSPLAN TÄBY 2050

STADEN PÅ LANDET

Samrådsförslag

Kommunstyrelsen 25 januari 2021

Förord

Täby är en av Sveriges mest välskötta kommuner. Täby 2050 – Staden på landet, som du nu har framför dig, visar hur kommunen kan utvecklas. Var nya bostäder kan byggas, var det behövs nya trafiklösningar och hur olika markområden ska användas. På så sätt är översiktsplanen en vägvisare för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i vår kommun.

Planen har sin utgångspunkt i att Täby ska utvecklas med kvalitet och genom omsorgsfull planering, för attraktiva och trygga miljöer för såväl boende, företagare som besökare. Halva Täby ska vara grönt och hela Täby hållbart. Därför skriver vi i denna plan att stads- och bostadsutveckling huvudsakligen ska ske i närheten av Roslagsbanan. Övrig bebyggelsestruktur ska inte genomgå några större förändringar utan behålla sin befintliga karaktär. Täbys många grönområden ska bevaras och är viktiga för rekreation och friluftsliv.

I översiktsplanen poängteras också att trafik och infrastruktur ska fungera. Vi vill till exempel att Roslagsbanan förlängs till Arlanda och att Täby centrum-Arninge utvecklas som ett nav i kollektivtrafiken för bättre tvärförbindelser. Framkomligheten för biltrafiken är också högt prioriterad med bland annat förstärkt framkomlighet på Norrortsleden, Arningevägen och E18.

För att Täby fortsatt ska vara en attraktiv kommun att bo och leva i måste näringsliv, serviceutbud samt kultur- och fritidsaktiviteter gå hand i hand. Vi ska värna välfärdens kärna och vill ständigt förbättra kvalitet som effektivitet. Täby ska utvecklas varsamt på ett samhällsekonomiskt sätt. På så vis blir en fantastisk kommun ännu bättre i framtiden.

Erik Andersson (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

Välkommen till översiktsplanen!	4
Inledning och utgångspunkter	5
Fem mål för ett hållbart Täby 2050	10
Utvecklingsinriktning.....	16
Attraktivt och tryggt	16
Framkomligt och sammanlänkat	27
Artrikt och hälsosamt	31
Innovativt och näringslivsvänligt	37
Robust och klimatsmart	40
Plankarta och vägledning	49
Plankarta med vägledning för mark- och vattenanvändning.....	50
Vägledning för kommunens delområden	62
Riksintressen och andra värden.....	80
Riksintressen	81
Andra skydd och värden	85
Genomförande.....	88
En kontinuerlig översiktsplanering	88
Genomförande i efterföljande planering	88
Konsekvenser	93
Samlad bedömning.....	93
Bilagor	97

Välkommen till översiktsplanen!

Nedan presenteras de kapitel som översiktsplanen består av.

Inledning och utgångspunkter

Det inledande kapitlet beskriver översiktsplanens formella och lagstadgade ramar. Det innehåller också förutsättningar för översiktsplanens innehåll och ställningstaganden samt en beskrivning av regionala utgångspunkter och intressen.

Fem mål för ett hållbart Täby 2050

Kapitlet innehåller fem nya mål för hållbar utveckling i Täby. Målen beskrivs övergripande avseende målbild och koppling till Agenda 2030 samt Sveriges nationella miljökvalitetsmål. Kapitlet redogör även övergripande för implementering i verksamhetsplanering och budget.

Utvecklingsinriktning

Kapitlet redovisar Täbys utvecklingsinriktning och ställningstaganden kring de förhållanden som har betydelse för en lämplig mark- och vattenanvändning och resurshushållning och som vägleder arbetet mot de fem målen för ett hållbart Täby.

Plankarta och vägledning

Kapitlet redovisar hur kommunen avser att använda mark- och vattenområden i Täby samt hur kommunen avser att bevara och utveckla den bebyggda miljön. Det redovisas i översiktsplanens plankarta och genom en vägledning. Vägledningen ges generellt för de olika typerna av mark- och vattenanvändning samt områdesvis för olika delområden i kommunen.

Riksintressen och andra värden

Kapitlet redovisar Täbys förhållningssätt till riksintressen, skyddade områden och platser samt andra värden som efterföljande planering och utveckling bör ta hänsyn till.

Genomförande

Kapitlet beskriver hur översiktsplanen ska genomföras och följas upp, förutsättningar för den efterföljande fysiska planeringen samt en övergripande utbyggnadsstrategi.

Konsekvenser

Kapitlet sammanfattar i en samlad bedömning de miljökonsekvenser som samrådsförslaget medför.

Bilagor

Bilagan till översiktsplanen består under samrådsskedet av en miljökonsekvensbeskrivning. Till utställning och antagande kommer översiktsplanen att kompletteras med fler bilagor.

Inledning och utgångspunkter

Det här är översiktsplanen

När Täby utvecklas ska det ske med kvalitet och genom omsorgsfull utveckling av attraktiva och trygga miljöer för boende, företagare och besökare. Halva Täby ska vara grönt och hela Täby ska vara hållbart. Trafik och infrastruktur ska fungera i vardagen och utvecklas för framtiden. Översiktsplanen visar hur detta ska ske och med en målbild för år 2050.

Översiktsplanen regleras genom plan- och bygglagen och miljöbalken

Alla kommuner ska ha en aktuell kommunövergripande översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska vägleda beslut om hur mark- och vattenområden och den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Av översiktsplanen ska det framgå hur riksintressen tillgodoses, hur gällande miljökvalitetsnormer följs och hur förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt beaktas.

Kommunen ska samråda om förslaget med allmänheten, intresseorganisationer, länsstyrelsen samt berörda kommuner och myndigheter. Synpunkter från samrådet sammanställs och kommenteras i en samrådsredogörelse. Efter samrådet revideras förslaget och presenteras under en granskning. Granskningen ska pågå i minst åtta veckor. Därefter antar kommunfullmäktige översiktsplanen.

Översiktsplanen är inte bindande. Den ger inga rättigheter eller skyldigheter till vare sig myndigheter eller enskilda. I planen vägs och prioriteras olika allmänna intressen mot varandra.

Översiktsplanens funktion

Översiktsplanen vägleder och möjliggör utveckling på en övergripande nivå. Den innehåller även nya kommunala mål som ska vägleda arbetet för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Det fortsatta arbetet med att uppnå målen och bidra till relevanta delar av de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 genomförs inom verksamhetsplaneringen.

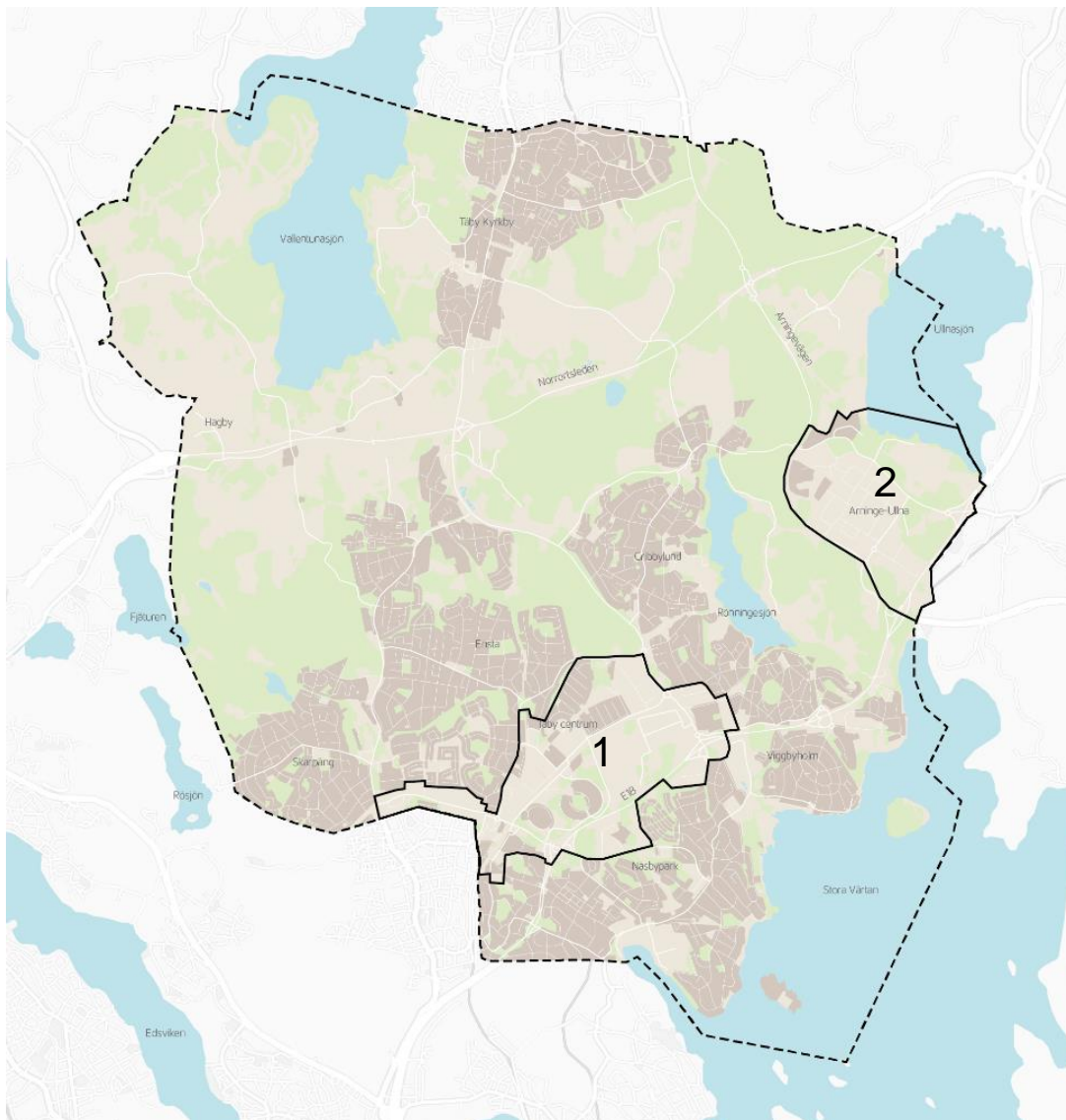
En mer specifik inriktning för mark- och vattenanvändning arbetas fram i samband med den efterföljande planeringen och i beslut om exempelvis planprogram, detaljplaner och bygglov eller genom framtagande av olika typer av handlingsplaner. Översiktsplanen fungerar också som en plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklings- och transportplaneringen och som bedömningsunderlag av handläggare på exempelvis Länsstyrelsen och domstolar. Den kan också användas av företag som söker plats för sin verksamhet.

Översiktsplanens avgränsning

Översiktsplanen gäller för hela kommunens geografiska område och för hela kommunorganisationen, men tillämpas på olika sätt inom kommunens olika nämnder och verksamhetsområden. Tidsperspektivet är 2050.

För Täbys centrala delar, Arninge Ullna och Täby stadskärna, finns fördjupningar av den än så länge gällande kommunövergripande översiktsplanen, Det nya Täby 2010-2030, antagen av kommunfullmäktige 2009-12-14. Fördjupningarna för Arninge-Ullna och Täby stadskärna är antagna av kommunfullmäktige 2009-09-28 respektive 2019-11-04. Fördjupningen av

översiktsplanen för Täby stadskärna har arbetats in i detta förslag till ny översiktsplan och de två planerna ska läsas tillsammans. Fördjupningen av översiktsplanen för Arninge-Ullna kommer att ersättas av inriktningen för området i denna nya översiktsplan. En mer detaljerad inriktning för Arninge-Ullna arbetas fram inom en strukturplan.

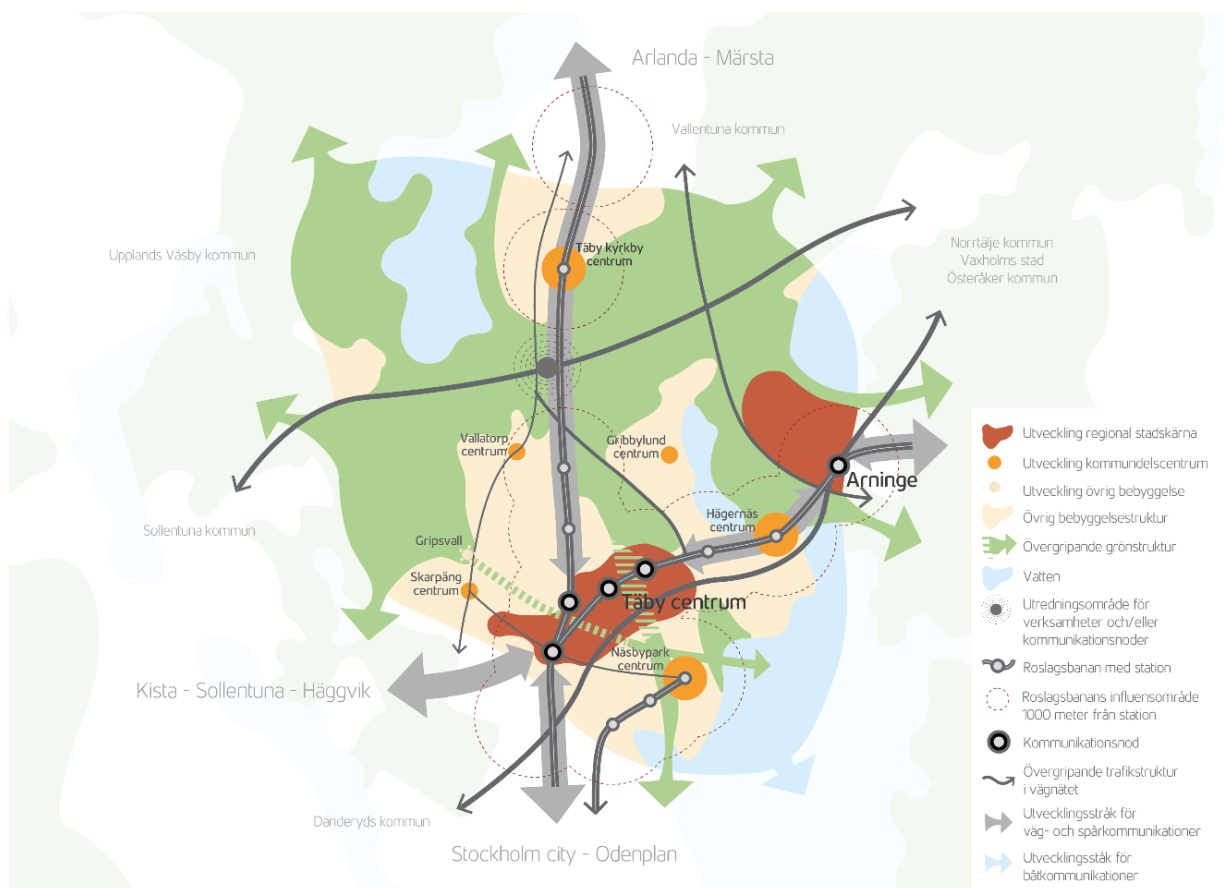
Avgränsningen för översiktsplanen (hela kommunen) samt fördjupningar av översiktsplanen för Täby stadskärna (1) och Arninge-Ullna (2)

Förutsättningar för Täbys översiktsplan

Utgångspunkten för detta samrådsförslag är överenskommelsen om finansiering av en utbyggnad av Roslagsbanan samt bostadsåtagande inom Sverigeförhandlingen, som Täby har undertecknat med staten och Region Stockholm. En förutsättning för att Täby ska utvecklas i föreslagen takt är att den tillväxt som bostadsåtagandet inom Sverigeförhandlingen innebär inte sker på bekostnad av sämre ekonomi för kommunen eller försämrad kvalitet i den verksamhet som Täby kommun finansierar.

Utgångspunkter för mark- och vattenanvändningen i Täby är att:

- Stadsutveckling och mer omfattande bebyggelseutveckling i första hand sker för att stärka regional och lokal service och koncentreras till redan bebyggda områden: den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och kommundelscentrum. Bostadsutveckling i närheten till Roslagsbanan ska prioriteras samt utveckling av området Gripsvall. Övrig bebyggelsestruktur ska inte genomgå någon omfattande förändring utan ska behålla befintliga karaktärer och värden.
- Den övergripande grönstrukturen bevaras och utvecklas med fokus på biologisk mångfald, funktionella spridningssamband och Täbybornas närhet till naturen.
- Områden med god tillgänglighet i det regionala vägnätet utreds för utveckling av nya verksamhetsområden, platser för logistik och omlastning, tekniska försörjningsanläggningar och/eller som bytestpunkter för kommunikationer.
- Samverkan fortsätter kring utpekade utvecklingsstråk för väg-, spår- och båt-kommunikationer till och från övriga regionen för att öka den regionala tillgängligheten för invånare och verksamma.

Övergripande utvecklingskarta

Regionala utgångspunkter och intressen

Många planeringsfrågor behöver samordnas på regional nivå och mellan kommuner. Nedan presenteras utgångspunkter och frågor som är viktiga för Täby att samverka kring.

Stockholm Nordost

Stockholm Nordost, det kommungemensamma arbetet mellan Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker, är ett uttryck för samarbete i regionala och mellankommunala frågor. Samarbetet syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i regiondelen med stark tillväxt och förbättrade kommunikationer i ett sammanhållet spårssystem. Den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge ska utvecklas som ett nav i kollektivtrafiken med förbättrade tvärförbindelser till och från övriga regionen. Inom Stockholm Nordost pågår arbete med att fullfölja den fördjupade förstudien för Roslagsbanan till Arlanda. Prioriteringar för samarbetet är:

- Förbättrad regional tillgänglighet och kapacitet i kollektivtrafiksystemet genom utveckling av Roslagsbanan med dubbelspår, förlängning till Stockholm city via Odenplan och till Arlanda samt utveckling av Arninge station
- Utveckling av den regionala stadskärnan för arbete, service och resande samt förbättrade tvärförbindelser till andra regionala stadskärnor
- Förstärkt framkomlighet på Norrortsleden, Arningevägen och E18
- Utveckling av regionala cykelstråk

Samarbetet är också en viktig förutsättning vid framtagande av nationell infrastrukturplan, länsplan för regional transportinfrastruktur och andra beslut på nationell och regional nivå som nordostsektorn gemensamt påverkas av.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2050

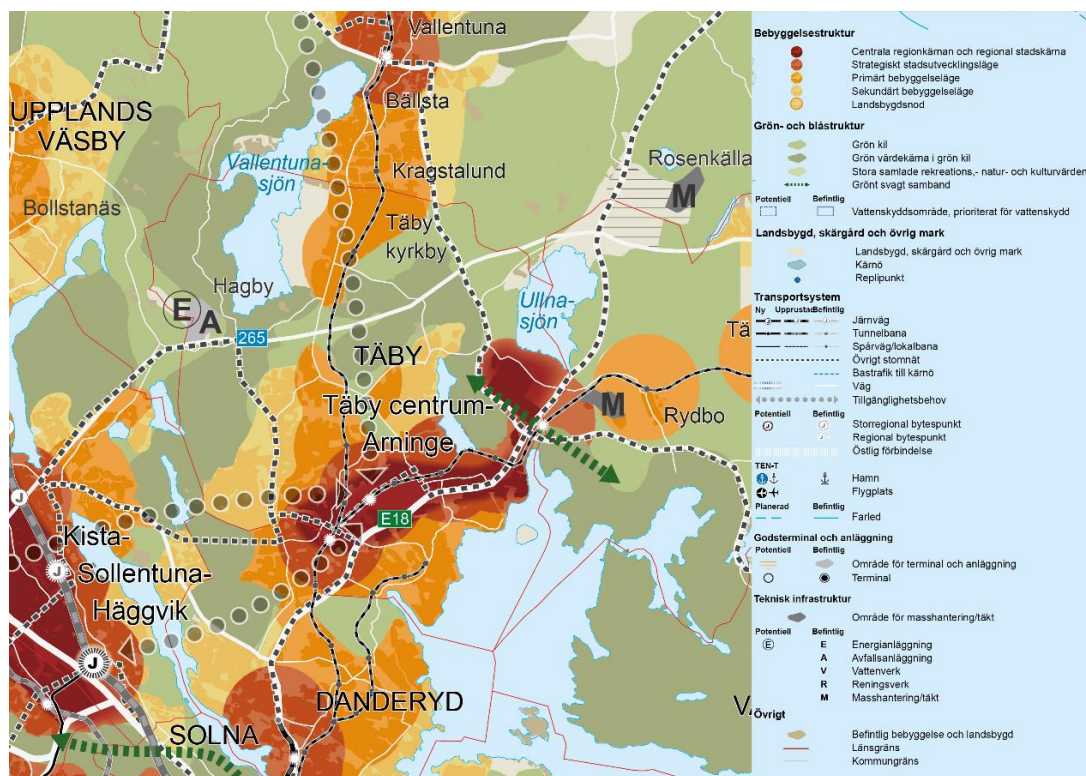
Den regionala utvecklingsplanen, RUF 2050, ger vägledning och långsiktig riktning för översiktsplaneringen och andra regionala utvecklingsfrågor. RUF 2050 pekar ut utveckling av flera så kallade regionala stadskärnor som ska komplettera centrala Stockholm och avlasta transportsystemet. Inriktningen innebär bland annat stadsutveckling i de bästa kollektivtrafiklägena, sammanlänkade regionala stadskärnor och sammanhängande grönstruktur och robust vattenmiljö.

Översiktsplanen redovisar hur Täby centrum-Arninge ska utvecklas till en regional stadskärna genom planering för fler bostäder och arbetstillfällen och utvecklad service i robusta och täta miljöer med ett stort regionalt upptagningsområde.

Behovet av regional kapacitetsstark kollektivtrafik mellan Täby centrum-Arninge och andra yttre regionala stadskärnor behöver utredas förutsättningslöst på regional nivå, i enlighet med RUF 2050. För Täby är det viktigt att kommunikationerna mellan den regionala stadskärnan och Kista-Sollentuna-Häggvik och vidare till Barkarby-Jakobsberg samt Arlanda-Märsta utvecklas med attraktiv och konkurrenskraftig kollektivtrafik. Det ger regional nytta och tillgänglighet, genom att avlasta förbindelserna in mot de mest centrala delarna av regionen och stärka kopplingarna mellan delregionerna inom länet. Översiktsplanen redovisar kommunikationsstråk och bytespunkter inom kommunen samt målpunkter utanför kommunen.

Utanför tätortsområdena består Täby till stor del av grönområden som är en del av den regionala grönstrukturen i länet och för Täby ett viktigt regionalt och mellankommunalt intresse. Täby kommun ska fortsätta att ta ansvar för att kvaliteten i den regionala grönstrukturen bibehålls och utvecklas. Ett aktivt deltagande i pågående grönkilssamverkan är ett led i detta.

Utsnitt ur plankarta – Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050

Övriga regionala och mellankommunala frågor

Framtida energiförsörjning behöver hanteras gemensamt i regionen, men även andra tekniska försörjningssystem såsom avfallshantering förutsätter samverkan över kommungränserna. Idag samarbetar Täby med Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Upplands Väsby och Vällentuna om avfallsfrågorna inom det gemensamma regionala avfallsbolaget SÖRAB. En ny gemensam avfallsplan har tagits fram inom samarbetet.

Även dricksvattenförsörjning, spill- och dagvattenfrågor samt vattenvård bygger på regional samverkan. Täby ingår i Oxundaåns vattensamverkan, Norrvatten och Käppalaförbundet samt Svealands Kustvattenvårdsförbund. Exempel på övriga regionala och mellankommunala samverkansfora är Runriket, räddningstjänsten Stockholms brandförsvaret samt miljö- och tillsynsmyndigheten Södra Roslagens Miljö- och hälsoskyddskontor, SRMH. Täby kommun är också medlem i Östra Sveriges luftvårdsförbund, där 60 medlemsorganisationer samverkar i arbetet för en bättre luftmiljö.

Masshantering och täktverksamhet tar stora ytor i anspråk. Dessutom genererar de transporter och påverkar flera kommuner och de större trafiklederna. Lämpliga platser som kan reserveras för detta behöver utredas vidare och samordnas inom Stockholm Nordost och med andra berörda kommuner.

Fem mål för ett hållbart Täby 2050

Täby och omvärlden

Kommunens organisation med verksamheter och bolag är en viktig aktör på en lokal marknad, med påverkan även utanför kommunens gränser. Världen är i ständig förändring och förändringarna sker i en allt snabbare takt. Med siktet på år 2050 påverkas Täbys utveckling av globala trender som till exempel urbanisering, hållbart ansvar och digitalisering.

Kommunen har ett ansvar för att skapa goda förutsättningar för Täbys invånare, näringslivet och besökare. Genom att kommunen utvecklar effektiva arbetsmetoder, utför ett professionellt arbete och fattar väl avvägda beslut ska god service och livsmiljö även i framtiden kunna erbjudas invånarna i Täby.

Implementering av FN:s globala mål för hållbar utveckling - Agenda 2030

Täby är en föregångskommun på många områden och har som målsättning att vara det även inom hållbarhetsområdet. Ett av Täbys inriktningsmål är att vara en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun. Kommunfullmäktige beslutade 2018 att kommunens kommande översiktsplan och hållbarhetsarbete ska bidra till att nå de av FN:s medlemsländer antagna globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Agenda 2030 innefattar alla aspekter av hållbarhet: sociala, miljömässiga och ekonomiska. I den formuleras 17 mål och 169 delmål för en hållbar utveckling. Målen är alla lika viktiga för att uppnå hållbar utveckling på lokal och global nivå och många av dem är beroende av varandra. Det innebär att framgång för ett mål ger positiva effekter på ett annat. Agendan utgår från definitionen av hållbar utveckling som ”utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov”.

För flera av de 17 globala målen har Täby redan idag en tydlig inriktning och arbete som styr mot mål- och delmålsuppfyllelse.

FN:s globala mål för hållbar utveckling

Fem övergripande mål

Inom arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Täby har fem målområden identifierats som viktiga för kommunens identitet, attraktionskraft och utveckling. Globala mål och delmål relevanta för kommunen har kopplats till respektive målområde och en målbeskrivning har tagits fram. Målområdena för Täby är: Attraktivt och tryggt, Framkomligt och sammanlänkat, Artrikt och hälsosamt, Innovativt och näringslivsvänligt samt Robust och klimatsmart.

Målen täcker in flera möjligheter och utmaningar för Täby. Målbeskrivningarna har relevans för flera nämnder och bolag, men även invånare och verksamhetsutövare är viktiga att samverka med för att lyckas med Täbys vision. Täbys vision är:

”Täby utvecklas med trygghet och frihet för en hållbar framtid”

Kommunens inriktningsmål för innevarande mandatperiod är:

1. Det är attraktivt och tryggt att leva och verka i Täby
2. Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun
3. Verksamhet finansierad av Täby kommun håller hög kvalitet oavsett utförare

De fem målen för ett hållbart Täby ska bidra till att nå måluppfyllelser och ska under innevarande mandatperiod följas upp inom inriktningsmål 2; Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun.

Översiktsplanen har siktet på att, genom att implementera Agenda 2030 i mål, utvecklingsinriktningar samt vägledning för den fortsatta planeringen, skapa goda förutsättningar för invånarna i Täby till ett väl fungerande vardagsliv i ett robust, tryggt och attraktivt Täby även i framtiden. Nedan presenteras Täbys fem övergripande mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Täbys mål samt de globala hållbarhetsmål och nationella miljö kvalitetsmål de syftar till att bidra till.

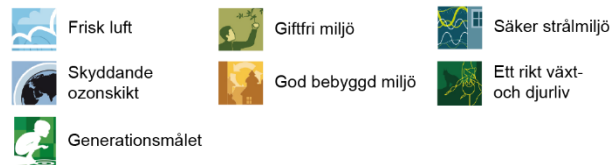
Attraktivt och tryggt

Globala mål Agenda 2030

Nationella miljö kvalitetsmål

Täbys invånare har frihet att själva kunna välja från ett rikt utbud av tjänster. Med stor omsorg skapas attraktiva och trygga offentliga platser, skola, omsorg och bostäder i levande och varierade bostads- och stadsmiljöer, tillsammans med välfärdstjänster som håller hög kvalitet.

Goda exempel från andra organisationer används i utvecklingsarbetet och kommunen tar stöd från forskningen för till exempel skolutveckling, utveckling av vård- och omsorg, kultur- och fritid, stadsutveckling, miljö- och klimatarbete.

Kommunikation, dialog, service och bemötande är en nyckel för det fortsatta utvecklingsarbetet. Genom dialogen med invånare, aktörer och företag i Täby, utvecklas kommunen i en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar riktning.

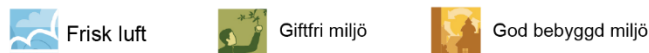
Framkomligt och sammanlänkat

Globala mål Agenda 2030

Nationella miljö kvalitetsmål

I Täby är det lätt att ta sig fram, med bil, kollektivtrafik eller som gående och cyklist. Transportsystemet är tryggt och tillgängligt och bidrar till en mer sammanlänkad kommun.

Framkomligheten ökar genom stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen, hållbara och kostnadseffektiva åtgärder för framtiden och genom regional samverkan som tillsammans gör det enklare att förflytta sig i vardagen.

Artrikt och hälsosamt

Globala mål Agenda 2030

Nationella miljö kvalitetsmål

Halva Täby är grönt och hela Täby är hållbart. Naturen i Täby - skogar, våtmarker, sjöar och vattendrag värnas för att skydda Täbybornas närhet till rekreativa och hälsosamma grönområden, den biologiska mångfalden och viktiga ekosystemtjänster.

Skog, jordbruksmark, parker och kvartersmark förvaltas hållbart och resurseffektivt för en hög biologisk mångfald, stärkt motståndskraft mot klimatförändringar och minskat läckage av förorenat dagvatten till Täbys sjöar, vattendrag och kust.

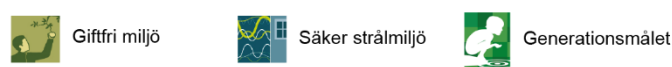
Innovativt och näringslivsvänligt

Globala mål Agenda 2030

Nationella miljö kvalitetsmål

En viktig målsättning är att Täby har ett av landets bästa företagsklimat och en väl fungerande integration. Det är viktigt att Täbybornas kompetens och utbildningsnivå matchar det arbetsmarknaden efterfrågar och bidrar till kompetensförsörjning, nyetablering och utveckling av företag i kommunen.

Genom kommunens samverkan med det lokala och regionala näringslivet, samhällsaktörer, kommuner och forskning skapas innovationer och ett stärkt och hållbart näringsliv.

Kommunen är fortsatt en attraktiv arbetsgivare där man trivs, utvecklas och stannar kvar.

Robust och klimatsmart

Globala mål Agenda 2030

Nationella miljö kvalitetsmål

Täby är robust och klimatsmart och kommunen bidrar till att nå de nationella klimat- och miljömålen genom strategiskt arbete.

Viktiga samhällsfunktioner i den tekniska infrastrukturen, transportsystemet och bebyggelsen ska klara klimatförändringarnas effekter. Riskreducerande åtgärder är en del i kommunens verksamhetsplan.

I Täby ska det vara lätt för boende, aktörer och företag att göra hållbara val och bidra till återbruk, återvinning och minskad nedskräpning.

Avgränsning, styrning och uppföljning

För att utvecklas i en hållbar riktning tar kommunen stöd av globala, nationella och regionala mål. Förutom att implementera Agenda 2030, ska kommunens mål för hållbar utveckling även vägleda i arbetet med att uppnå bland annat Sveriges klimat- och miljömål, Folkhälsomål och Regionala utvecklingsmål. Kommunens mål ska vägleda kommunens verksamheter samtidigt som de ska underlätta, och inspirera invånare och aktörer verksamma i Täby, till att göra hållbara val och bidra till uppfyllelsen av Agenda 2030.

Översiktsplanen med mål för en hållbar utveckling ska ersätta kommunens Miljöprogram 2016-2020 som styrdokument. Översiktsplanen blir därmed kommunens hållbarhetsprogram och de övergripande målen ska ingå i kommunens ordinarie styrmodell och modell för uppföljning. Verksamhetsplanen blir då med stöd av målen och översiktsplanen kommunens handlingsplan för hållbar utveckling.

Kommunen har valt att arbeta med alla 17 globala mål och de delmål som är relevanta för Täby och kommunens arbete och rådighet. De fem målen för ett hållbart Täby ska hjälpa nämnder och verksamheter att inom verksamhetsplaneringen säkerställa att hållbarhet ingår som en självklar del i det dagliga arbetet och att relevanta delmål i Agendan har beaktats. Då målen har en övergripande vägledande funktion, kan mätbara nämndspecifika mål komma att behöva tas fram inom det fortsatta verksamhetsplaneringsarbetet.

Genom tidsatta aktiviteter, projekt och uppdrag på verksamhets- och enhetsnivå kommer arbetet att kunna styras och följas upp systematiskt inom verksamhetsplaneringen och i riktning mot uppfyllelsen av målen i Agendan. Uppföljningen sker genom nyckeltal och indikatorer och

rapporteras två gånger per år inom den ordinarie styrningen. De övergripande målen relevans ses över inför varje ny mandatperiod, med utgångspunkt i den politiska inriktningen för perioden. Mål på nämnd- och verksamhetsnivå ses årligen över inom ramen för verksamhetsplaneringen.

Roller och ansvar

Inom kommunens organisation ansvarar ytterst verksamhets- och bolagschefer för uppfyllelsen av målen. Arbetet stöds genom olika styrdokument (program, planer och policies), som konkretiserar arbetet med strategier, vägledningar och mätbara mål, och arbetet genomförs genom tids- och ansvarsbestämda aktiviteter, projekt och uppdrag inom verksamheterna. Nämnders och bolags målansvar hanteras inom den ordinarie styrningen.

Nämnder och bolag ska löpande göra analyser och identifiera möjligheter till och behov av utveckling och kommunikativa åtgärder inom ramen för verksamhetsarbetet och de egna målansvarsområdena. Ämneskunskaper och kunskaper om omvärld, analyser och goda exempel behöver kommuniceras för att inspirera till ständig förbättring för Tåbys invånare och företagare i en hållbar riktning.

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen redovisas utifrån de fem målen för ett hållbart Täby och vägleder arbetet i den fysiska planeringen.

Fem mål för ett hållbart Täby 2050

Attraktivt och tryggt

Framkomligt och sammanlänkat

Artrikt och hälsosamt

Innovativt och näringslivsvänligt

Robust och klimatsmart

Utvecklingsinriktning

- Befolkningsutveckling, bostadsförsörjning och välfärdstjänster
- Ett rikt kultur-, idrotts- och fritidsliv
- God arkitektur och gestaltning
- Kulturmiljö som resurs
- En trygg och säker kommun

- Ökad framkomlighet
- Effektiva och säkra resor inom kommunen
- Planering och lösningar för dagens och framtidens behov
- Förbättrad regional tillgänglighet

- Stärkt biologisk mångfald
- Hälsöfrämjande närhet till naturen
- Ekosystemtjänster
- Rent vatten

- Digitalisering och smarta lösningar
- Entreprenörskap och företagande
- Utveckling av näringslivet

- Klimatpåverkan från transporter och byggskede
- Energiförsörjning
- Mass- och avfallshantering
- Dricksvattenförsörjning
- Spill- och dagvatten
- Anpassning till ett förändrat klimat

Täbys mål och översiktsplanens utvecklingsinriktning.

Attraktivt och tryggt

Täby ska vara en attraktiv kommun att bo i, där vardagslivet ska fungera i levande och varierade bostads- och stadsmiljöer, med möjlighet att jobba nära hemmet, med stor valfrihet och med samhällsservice som håller hög kvalitet. Täby ska erbjuda en säker och trygg livsmiljö. Utvecklingen ska ske med människan i centrum och ta fasta på de befintliga kvaliteterna och värden som finns idag och som kännetecknar Täby.

Befolkningsutveckling, bostadsförsörjning och välfärdstjänster

- Bostäder ska planeras för en jämn utbyggnadstakt och behovet av välfärdstjänster ska tillgodoses. Bostadsutvecklingen ska ske främst i den regionala stadskärnan inom större

stadsutvecklingsprojekt, i kommundelscentrumen och i närhet till kollektivtrafiken. Försörjnings- och investeringsplaner ska hållas aktuella, tillförlitliga och ekonomiskt genomförbara.

Befolkning och bostäder

Befolkningen förväntas öka med i genomsnitt cirka 1,5 procent årligen fram till år 2050. Befolkningsmängden kan då komma att uppgå till cirka 100 000.

Bostadsutvecklingen ska ske under ordnade former genom en jämn utbyggnadstakt om i genomsnitt mellan 600 – 650 bostäder per år till år 2050. En jämn utbyggnadstakt möjliggör för en samordnad utveckling av förskola, skola och omsorg och bibehållen kvalitet i kommunens verksamheter, samtidigt som god planberedskap och tydlig inriktning för kommande planering och markanvändning skapar förutsägbarhet för marknadens aktörer.

Med nya Roslags-Näsby, Täby park och Arninge-Ullna säkras kommunens långsiktiga tillväxt och skapar fler bostäder med närhet till kollektivtrafik. Ambitionerna ska vara höga avseende attraktivitet och trivsamt boende. Det ska vara lätt att kunna välja det boende som passar en själv bäst. Nya bostäder ska finnas i en variation av bostadsstorlekar, boendeformer och upplåtelseformer. Mellan 10 – 15 procent av bostadstillskottet ska upplåtas med hyresrätt.

Bostäder planeras till största delen som flerbostadshus i en blandad bebyggelse. Visst bostadstillskott planeras som komplement i befintliga bebyggda områden främst i den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge, i anslutning till kommundelscentrum i Skarpäng, Täby kyrkby, Gribbylund, Näsbypark och Hägernäs samt i Gripsvall och i Täby kyrkby invid Jarla Bankes väg.

Fakta: Befolkning och bostäder

Den 31 december 2019 hade Täby kommun 71 874 invånare. Sedan 2010 har befolkningen ökat med drygt 8 000 invånare. Ökningstakten har varit mellan 1,2 till 1,6 procent årligen. Under 2019 var ökningen betydligt svagare. De tre största åldersgrupperna hos befolkningen är de som är födda på 1940-, 1960- och 1990-talen.

Andelen av befolkningen med eftergymnasial utbildning är högre än snittet i såväl länet som riket. Förvärvsfrekvensen ligger på ca 85 procent, vilket också är högre än snittet i länet och riket.

I Täby kommun finns nästan 27 000 bostäder (2019). 52 procent av dessa finns i småhus och 48 procent i flerbostadshus. Av samtliga bostäder är ca 8 procent hyresrätter, 46 procent bostadsrätter och 46 procent äganderätter.

Välfärdstjänster inom social omsorg och utbildning

I Täby finns ett varierat utbud av välfärdstjänster som förskola, skola, omsorg, friluftsliv, kultur och idrott med många olika utövare som håller hög kvalitet i sin verksamhet. Mångfalden och valfriheten ska upprätthållas och utvecklas genom samverkan med privata aktörer då nya lokaler planeras och verksamheter etableras.

Eftersom de kommunala verksamheternas behov av lokaler, anläggningar och bostäder varierar över tid är det angeläget att ständigt anpassa utbudet efter aktuellt behov. Lokalförsörjningen ska

ha en tydlig koppling till kommunens ekonomiska förutsättningar samt mål- och budgetarbete. Befolkningsprognoser och behovsbedömningar tas fram kontinuerligt för att hålla försörjningsplaner och investeringsplaner för välfärdstjänster aktuella och tillförlitliga. Under- och överkapacitet ska undvikas. Lokaler ska i så stor utsträckning som möjligt samnyttjas för olika verksamheter och med kommersiell service där det finns efterfrågan. Nya detaljplaner ska vara flexibla så att lokalerna kan anpassas för annan användning i framtiden.

Närhet till ett kommersiellt utbud, kommunikationer och primärvård behöver tillgodoses när nya bostadsetableringar planeras. Kostnadseffektiva lösningar och behovet av tillgänglighet och gemensamma ytor behöver säkerställas.

Bra utemiljö och tillgång till dagsljus ska eftersträvas och tillräckliga ytor och trafiksäkra miljöer ska reserveras i tidiga planeringsskeden för förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

Ett rikt kultur-, idrotts- och fritidsliv

- Behovet av kultur-, idrotts- och fritidsanläggningar ska utgå från långsiktiga investeringsplaner. Alla reinvesteringar och investeringar ska vara kostnadseffektiva och ekonomiskt hållbara. Anläggningar och lokaler ska kunna samnyttjas för olika typer av aktiviteter.

Ett rikt kultur- idrotts- och fritidsliv ger möjlighet till rekreation, motion och gemenskap. Tillgången till föreningsliv, konst och kultur, idrottsaktiviteter och större friluftsområden samt att kunna gå och cykla till olika aktiviteter skapar förutsättningar för detta.

Täby är välförsörjt med idrottsanläggningar inom många idrotter. Kontinuerliga befolkningsprognoser och behovsbedömningar, tillsammans med utbudet i det befintliga beståndet, ska vara utgångspunkt för nya investeringar. Innovativa lösningar i samverkan med privata aktörer och närliggande kommuner ska eftersträvas. Alla reinvesteringar och investeringar ska vara kostnadseffektiva. Barn och ungdomars behov, omfattning för offentlig konst och grundläggande ekonomiska förutsättningar ska tas upp för diskussion tidigt i planprocesser

Idrottsanläggningar tar ofta stora markytor i anspråk och kan med fördel samlokaliseras med utbyggnad av skolor. Nya anläggningar ska kunna användas effektivt och samutnyttjas av flera verksamheter. Bostadsnära parker och grönområden kan användas och ge utrymme för spontanidrott, motion och friluftsliv på egen hand.

God arkitektur och gestaltning

- Täby ska planera för trygga och estetiskt tilltalande miljöer, med höga vistelsevärden och ambitioner om kvalitet i stadsbyggnad och arkitektur. Varje stadsbyggnadsprojekt ska ha en bärande arkitektonisk idé utifrån platsen, funktionen och befintliga kvaliteter. Arkitektonisk kvalitet ska säkerställas genom nyskapande, omsorgsfullhet, detaljrikedom, materialval och växtlighet.

Kommunens olika områden präglas av varierande arkitektoniska ideal och byggnadsmetoder. Det är en tillgång som bidrar till en varierad miljö och som ökar valfriheten. Nya planeringsprojekt ska utformas medvetet för att skapa tydlig karaktär och en sammanhållen helhetsmiljö avseende

exempelvis höjdskala, material- eller färgval. Olika områden kan med fördel utvecklas med en lokal identitet utifrån områdets förutsättningar vad gäller topografi, naturvärden, kulturhistoria och användning.

Omsorgsfull planering ska ske i samverkan mellan olika intressenter. Genom att tidigt formulera en arkitektonisk idé och målsättningar kan projektets värde och särart lättare kommuniceras. På så sätt kan en hög kvalitet bibehållas genom planeringens och byggandets alla skeden. Ambitionen är att hitta arkitektoniska kvaliteter som går bortom stilyttringar och trender.

Ett ökat fokus på arkitektur i Täby tydliggörs bland annat genom *Arkitekturprogram för Täbys regionala stadskärna* från 2019.

Kulturmiljö som resurs

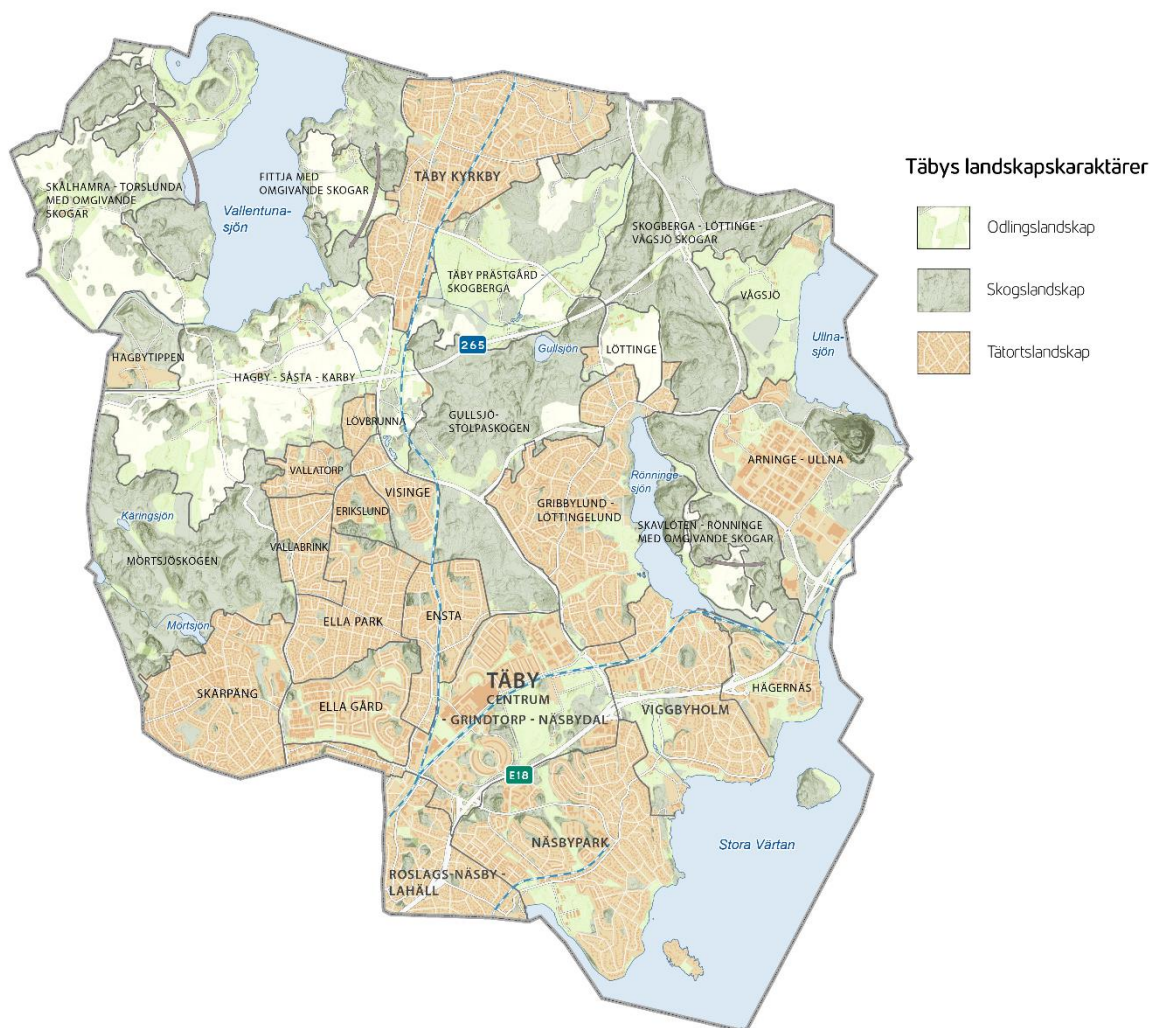
- Kulturmiljön ska ses som en resurs i samhällsutvecklingen. Planering och utveckling ska utgå från platsens förutsättningar och bygga vidare på kvaliteter och kunskap om tidigare markanvändning, identitet och historia.

Kulturarvet och kulturmiljön ska finnas för kommande generationer. De historiska spåren är viktiga att bevara, utveckla och synliggöra för att öka förståelsen för platsens identitet. Kulturmiljön ska ses som en värdefull resurs i samhällsutvecklingen så att viktiga värden kan upplevas av boende, verksamma och besökare.

I samband med att Täby fortsätter att utvecklas bör förståelsen för hur landskapets olika karaktärsdrag och historia uppmärksammas och vara utgångspunkt.

Täbys landskap kan delas in i tre olika karaktärer som bär spår av människans användning; det småbrutna odlingslandskapet, det skogsdominerade sprickdalslandskapet och tätortslandskapet. Odlingslandskapet innehåller spår av äldre jordbruksverksamhet. Skogslandskapet innehåller bronsålderslämningar och det är möjligt att uppleva småskaliga torplandskap. Odlingsmarkens och skogens värden och utbredning redovisas även i kapitel *Riksintrussen och andra värden*.

Tätortslandskapet vittnar om olika utbyggnadsepoker, från den tidiga bebyggelseutvecklingen under 1900-talets början, utbyggnaden av villa- och stationssamhällen intill Roslagsbanan till modernismens mer storskaliga planering och fram till idag. På samma sätt som varje tidsepok gjort sina avtryck kommer dagens tillägg att spegla nutidens stadsliv och byggande. Det som byggs idag blir en del av det framtida kulturarvet. Tätortslandskapets utveckling och kulturhistoriska uttryck beskrivs även i kapitel *Plankarta och vägledning*.

En trygg och säker kommun

- Trygghet och säkerhet ska i enlighet med kommunens trygghets- och säkerhetsprogram beaktas genom hela samhällsutvecklingsprocessen. I planering ska ny bebyggelse lokaliseras till lämplig mark med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

Trygghet

Täby ska vara och uppfattas som en trygg och säker plats att bo, arbeta och vistas i. Ett trygghetsskapande och brottsförebyggande perspektiv ska genomsyra utvecklingen av befintliga miljöer och i planeringen av nya områden, genom samordning, dialog och genomförande utifrån gällande regelverk, aktuell forskning och beprövade metoder. Utvecklingen ska ha ambitioner om gestaltning, konst och delaktighet i den offentliga miljön, för att öka det lokala engagemanget, verka brottsförebyggande och bidra till minskad skadegörelse.

I den fysiska planeringen är ambitionen att utveckla väl gestaltade offentliga miljöer och en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och anläggningar som kan bidra till ökad närvaro av

människor under olika tider på dygnet. Gång- och cykelstråk, bilvägar samt offentliga platser behöver utvecklas så att de är trafiksäkra, överblickbara och rätt belysta.

Risk och säkerhet

Inom Täby finns miljö- och hälsostörande verksamheter, farligt gods som transporteras på vissa vägar samt spårtrafik, vilka innebär risk för olyckor och skador för människor samt på miljö och egendom. Skador riskerar också att uppstå i samband med kraftiga skyfall, höga havsnivåer, torka och värmeböljor, idag och i framtiden. Risker till följd av klimatförändringar beskrivs inom kapitel *Robust och klimatsmart*.

Miljö- och hälsostörande verksamheter finns i huvudsak i verksamhetsområden. Vissa är målpunkter för farligt gods. De kan begränsa kommunens planer på bebyggelse, men också ge upphov till störningar. De behöver särskilt beaktas i samband med planering. Generellt bör inga nya bostäder planeras inom 100 meter från drivmedelsstationer. I samband med detaljplanering kan riskanalyser dock visa på att avstånden kan bli såväl större som mindre.

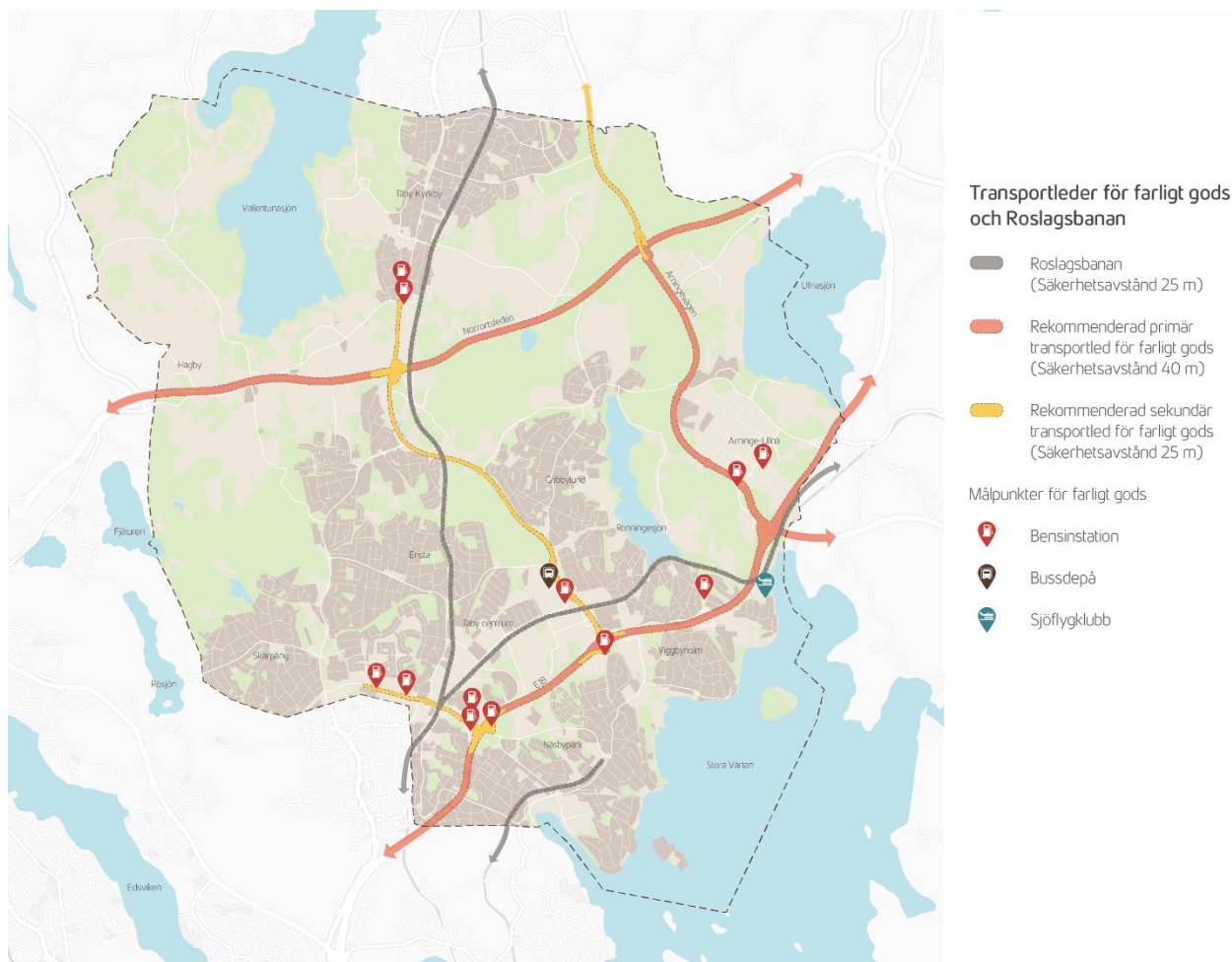
E18, Norrortsleden och delar av Arningevägen är primära rekommenderade transportleder för farligt gods. Arningevägen övergår i att vara sekundär transportled norr om Norrortsleden och trafikplats Mossen. Rekommenderade sekundära transportleder för farligt gods är Bergtorpsvägen, delar av Vikingavägen samt delar av Centralvägen och Enhagsvägen. Ny bebyggelse intill transportleder för farligt gods ska förhålla sig till det rekommenderade säkerhetsavståndet. På sikt är målbilden att vissa sekundärleder i mycket centrala lägen, främst Enhagsvägen, avklassificeras som transportleder för farligt gods. Det förutsätter att drivmedelsstationer inte längre finns kvar som målpunkt.

Roslagsbanan innebär en risk för olyckor genom urspårning och förutsätter en bebyggelsefri zon på minst 25 meter från järnvägens spårmittpunkt. Det kan i vissa fall vara möjligt att minska skyddsavståndet om riskutredningar visar på låg risknivå, alternativt att Roslagsbanan lokalt förses med riskreducerande åtgärder.

Fakta: Miljö- och hälsostörande verksamheter

Miljö- och hälsostörande verksamheter delas in i olika klasser enligt miljöbalken:

- A-klassade verksamheter är omfattande och har stor hantering av miljöfarliga ämnen, exempelvis kärnkraftverk eller cementanläggningar.
- B-klassade verksamheter är mindre miljöstörande än A-verksamheter, exempelvis större avloppsreningsverk eller fjärrvärmeanläggningar.
- U-klassade verksamheter är miljöstörande verksamheter med mindre risk för påverkan på hälsa och miljö, exempelvis bilvårdsanläggningar.

Fakta: Rekommenderade transportleder för farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom om de inte hanteras korrekt. Farligt gods ska transporteras på vägar som är klassificerade som primära eller sekundära rekommenderade transportleder för farligt gods.

På primära rekommenderade transportleder kan alla typer av farligt gods transporteras. Rekommenderat säkerhetsavstånd mellan bebyggelse och primär transportled är 40 meter från vägkant.

Sekundära rekommenderade transportleder för farligt gods används för transporter av drivmedel och bränsle till bland annat lokala drivmedelsstationer och panncentraler. Rekommenderat skyddsavstånd mellan bebyggelse och sekundär transportled är 25 meter från vägkanten.

Förbättrade livsmiljöer

- Planering ska ske så att buller och luftföroreningar begränsas. Extra omtanke ska ges vid planering av barns miljöer. Ett systematiskt och långsiktigt arbete ska ske utifrån en handlingsplan för god luftkvalitet och ett nytt bullerskyddsprogram. Markens lämplighet för ny bebyggelse, geologiska förhållanden och potentiell förekomst av markföroreningar ska utredas i tidiga planeringsskeden.

Luft

Täby ska klara kraven inom luftkvalitetsförordningen, miljökvalitetsnormen för luft och god luftkvalitetstatus. God luftkvalitet ska eftersträvas i enlighet med det nationella miljökvalitetsmålet ”Frisk luft” och åtgärder ska tillämpas för förbättrad luftkvalitet.

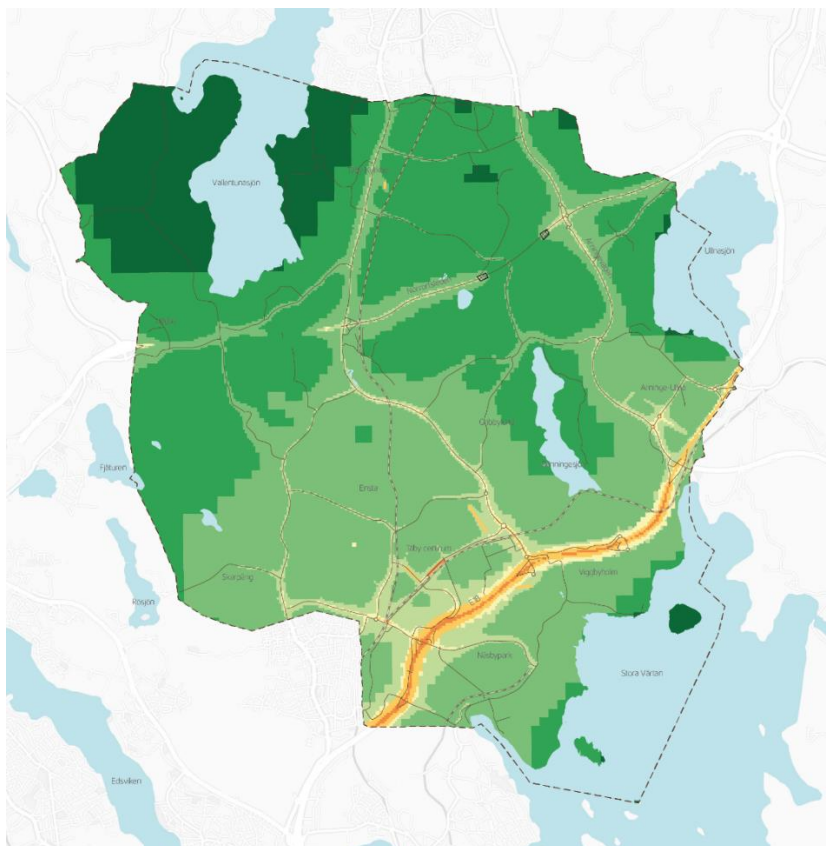
I Täby är luftkvaliteten generellt god. Den största källan till luftföroreningar är vägtrafiken. Områden i direkt närhet till E18, Stora Marknadsvägen och delar av Arningevägen uppvisar halter som ligger över miljökvalitetsmålen för både partiklar och kvävedioxid (avser data från år 2015). Miljökvalitetsnormerna för partiklar överskrids längs med E18 mellan Lahäll och Roslags-Näsby trafikplatser. Lokalt kan förhöjda halter förekomma i områden med tillfälligt höga trafikflöden eller med specifika förutsättningar som inte fångats i mätningar.

När Täby växer kommer det att behövas åtgärder för att klara miljökvalitetsmålet och normer för luft. Ett långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete behöver påbörjas inom ramen för en handlingsplan för god luftkvalitet. När nya stadsutvecklingsområden planeras och växer fram behövs åtgärder i närtid. Människors hälsa och miljö ska skyddas genom till exempel fossilfria transporter, i utformningen av bebyggelsestrukturen och genom att nyttja ekosystemtjänster och stadsgrönka. Särskilt ska detta beaktas vid placering och planering av barns miljöer.

Fakta: Miljökvalitetsmål och miljökvalitetsnormer för luft

För att bidra till hållbara städer och samhällen med minskad negativ påverkan på luftkvalitet och för att skydda miljön och människors hälsa finns det nationella miljökvalitetsmålet för luft ”Frisk luft” och miljökvalitetsnormer (MKN).

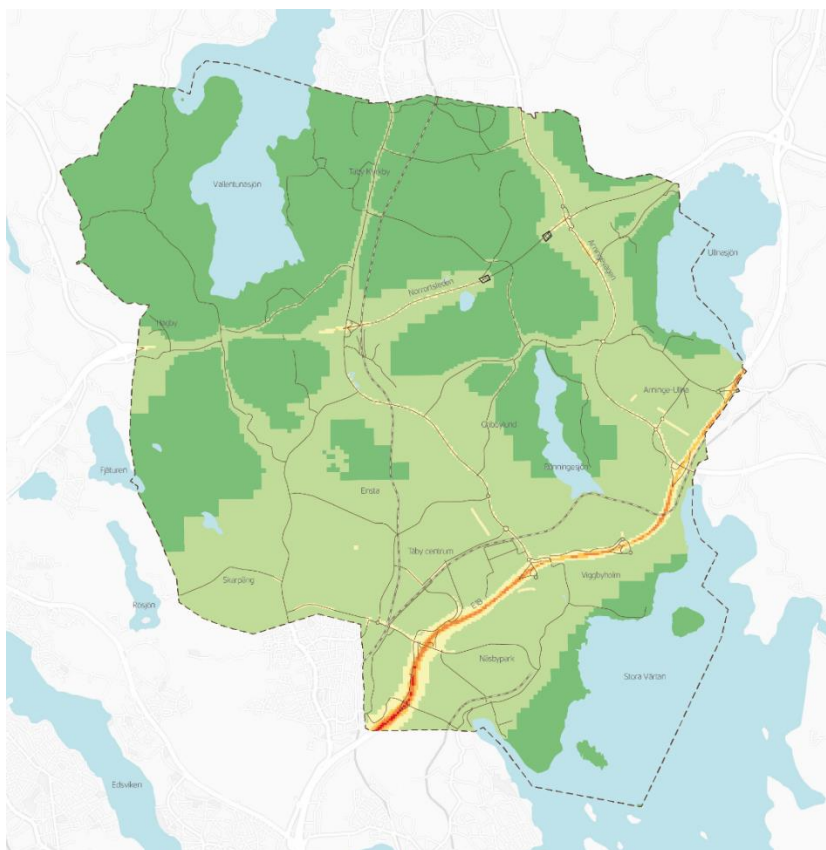
Miljökvalitetsnormerna är halter som inte får överskridas utan att utredas och vidta åtgärder. De representerar en lägsta godtagbar nivå. Miljökvalitetsmålet ”Frisk luft” ska följas och utsläppen minska.

Luftföroeningar

Beräknad halt av kvävedioxid (NO₂), dygnsmedelvärde

- 12-15 mikrogram/m³
- 15-18 mikrogram/m³
- 18-24 mikrogram/m³
- 24-30 mikrogram/m³
- 30-36 mikrogram/m³
- 36-48 mikrogram/m³
- 48-60 mikrogram/m³
- Tunnelmynning - underskattade halter

Luftföroeningar

Beräknad halt av partiklar (PM10), dygnsmedelvärde

- 16-18 mikrogram/m³
- 18-20 mikrogram/m³
- 20-25 mikrogram/m³
- 25-30 mikrogram/m³
- 30-35 mikrogram/m³
- 35-50 mikrogram/m³
- >50 mikrogram/m³
- Tunnelmynning - underskattade halter

Buller

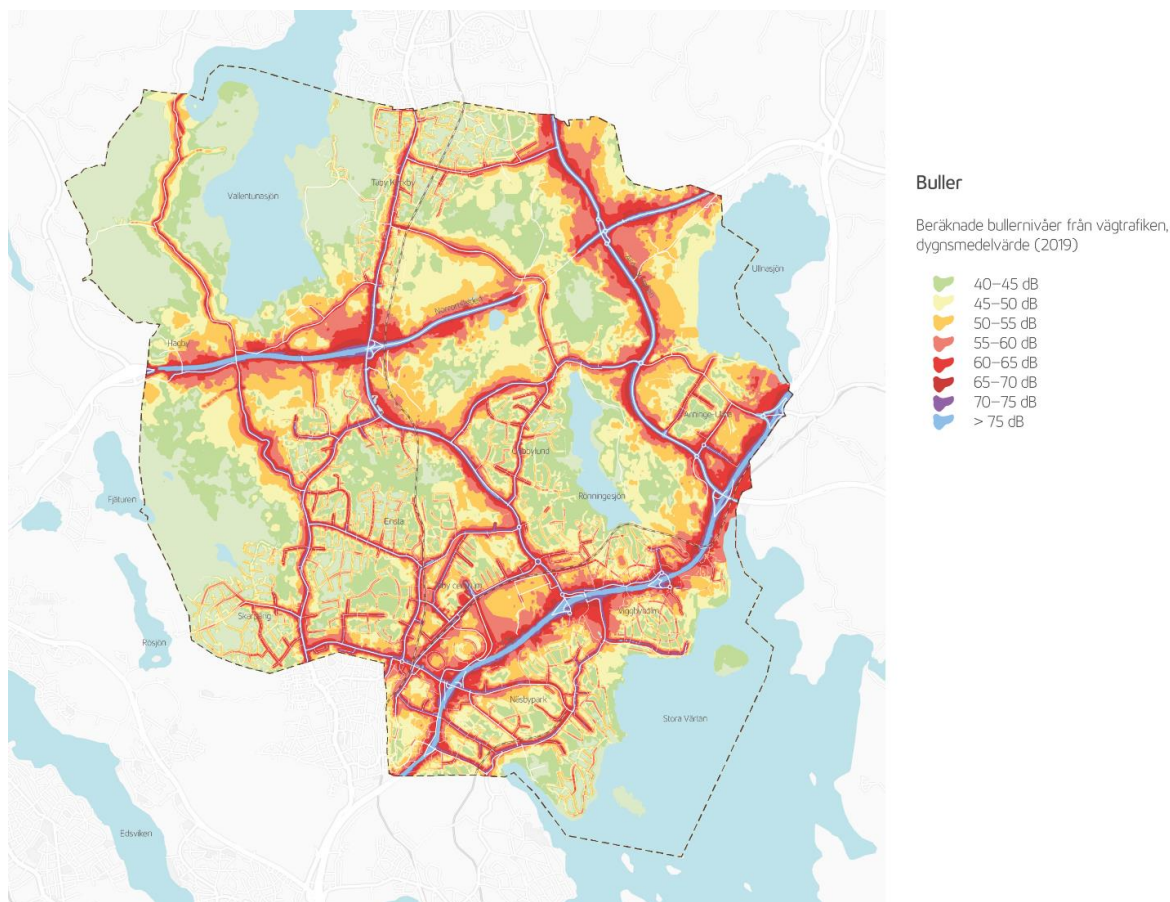
I kommunen finns områden som är utsatta för höga ljudnivåer. Vägtrafiken är den största källan till buller, främst från E18, Norrortsleden, Arningevägen, Stockholmsvägen, Bergtorpsvägen, Turebergsvägen, Täbyvägen och Vikingavägen. Olika verksamheter och den trafik de alstrar samt spårtrafiken längs med Roslagsbanan bidrar också. I områden nära både spår och större vägar finns utmaningar med att erbjuda goda ljudnivåer. Det ställer särskilda krav vid bostadsbyggande, då ambitionen samtidigt är att bostäder ska lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen. Det finns också ett antal områden som är relativt opåverkade av buller och som är viktiga för återhämtning och för att uppleva tystnad. Hagby-Mörtsjöområdet och vissa strandområden vid Vallentunasjön är exempel på detta. I de mer tätbebyggda områdena förekommer nästan alltid ett visst bakgrundsbuller.

Kommunen ska inom ramen för ett bullerskyddsprogram definiera åtgärder för att minska vägtrafikbullret. I såväl befintliga miljöer som vid planering av nya områden finns goda möjligheter att skapa hälsosamma ljudmiljöer. Ökad stadsgrönka, grönskande bullerplank och tyst asfalt är exempel på åtgärder för att skapa bättre ljudmiljöer.

Fakta: Miljö kvalitetsmål, miljö kvalitetsnormer och riktvärden för omgivningsbuller

För att undvika skadliga effekter av omgivningsbuller finns det nationella miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” och miljö kvalitetsnormer (MKN).

Miljö kvalitetsnormen är en målsättningsnorm som följs när strävan är att undvika skadliga effekter på människors hälsa av omgivningsbuller. Det är kommuner och myndigheter som ansvarar för att miljö kvalitetsnormen följs. Miljö balken och tillhörande förordningar och riktlinjer om buller reglerar ansvar och specificerar riktvärden för olika typer av buller. För att följa miljö kvalitetsnormen bör riktvärdena inte överskridas. För trafikbuller utomhus finns riktvärden för spår och vägar för både befintlig bebyggelse och vid nybyggnation.

Geologi, förorenad mark och strålning

Markens egenskaper och kvalitet påverkar hur den kan bebyggas och användas. Nästan all mark som planeras för ny bebyggelse är på något sätt påverkad av mänsklig aktivitet och kan innehålla förhöjda föroreningshalter. Geologiska förhållanden och risker för föroreningar ska utredas tidigt i planprocesser. Utöver påverkan från historisk mänsklig aktivitet förekommer på vissa platser i Täby även naturligt förhöjda halter av arsenik och kobolt från berggrunden. Även sulfidrik jord, som felhanterad medför stor negativ miljöpåverkan, har påträffats i Täby och ska hanteras på särskilt sätt.

Marken i Täby kommun bedöms som ”normalstrålning” ur radonrisksynpunkt. Det finns inget behov av generella restriktioner som begränsar bebyggelseutveckling. Alla byggnader ska grundläggas radonsäkert för att hindra inträngande av markradon.

Fakta: Geologiska förutsättningar

Täbys berggrund består huvudsakligen av granit, granodiorit, vissa gnejser samt lokala inslag av basiska djupbergarter. Det finns ett antal större sprickor och sprickzoner och skjuvzoner i den annars stabila berggrunden. Ungefär hälften av Täbys yta består av berg i dagen eller berg med ett tunt jordtäckte. I lågpartier har sedimentjordarter bildats, främst postglacial- och glacial lera. I höjdparterier förekommer berg i dagen och morän. Grus och sand förekommer, men inte i några större sammanhängande områden.

Framkomligt och sammanlänkat

Täby ska erbjuda möjligheten till tillförlitliga och effektiva resor med olika transportslag. Den enskilde individen ska fritt kunna välja det transportslag som passar bäst. Transportsystemet ska bidra till att knyta samman Täby med resten av regionen och också bidra till en mer sammanlänkad kommun genom utvecklad väg- och kollektivtrafik samt ett utbyggt gång- och cykelvägnät. Ny teknik och nya digitala lösningar ska implementeras i stadsbyggnadsprocessen för att tillgodose förändrade behov.

Ökad framkomlighet

- Framkomlighet i huvudvägnätet ska öka genom mätning och uppföljning av trafikutvecklingen, identifiering av behov och brister samt prioritering av åtgärder utifrån fristegsprincipen i enlighet med kommunens framkomlighetsstrategi.

Det behöver vara effektivt att ta sig fram i det kommunala huvudvägnätet. Kapaciteten behöver öka totalt sett med åtgärder som ökar framkomligheten för så många som möjligt. Vägtrafikens förutsättningar förändras dock kontinuerligt till följd av exempelvis vägarbeten och olyckor samt bestående förändringar såsom nya bostäder och arbetsplatser. Genom att årligen och systematiskt följa upp och mäta trafiken i hela kommunen, med avseende på bland annat flöden och hastigheter vid strategiska platser, ska brister och behov av åtgärder för att tillgodose fordonstrafikens framkomlighet identifieras. Resvaneundersökningar är ett ytterligare verktyg för att utvärdera och följa upp trafikutvecklingen i kommunen.

För att effektivisera användningen av det kommunala vägnätet och för att säkerställa god resurshushållning bör den så kallade fristegsprincipen användas vid val av åtgärder. Denna arbetsmetod säkerställer ett effektivt arbetssätt och hushållning med kommunens resurser.

I centrala delar av Täby, där många människor bor och verkar, behöver flera olika funktioner samsas om ytorna. Det begränsade gaturummet behöver användas effektivt, samtidigt som det ska vara attraktivt och tryggt att vistas där. I dessa centrala områden kan gatumiljön behöva utformas på ett sätt så att den ger plats för fotgängare samt cykel- och kollektivtrafik. Olika typer av reglering av parkering kan där vara motiverat.

Fakta: Fyrstegsprincipen

Fyrstegsprincipen är en metod för att hushålla med investeringsmedel och samtidigt förbättra framkomlighet och miljö. Tänkbara åtgärder ska analyseras och genomföras i fyra steg:

1. Tänk om. Överväg åtgärder som kan påverka behovet av transporter och resor samt val av transportsätt.
2. Optimera. Genomför åtgärder som medför ett effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen.
3. Bygg om. Genomför begränsade ombyggnationer.
4. Bygg nytt. Genomför nyinvesteringar och/eller större ombyggnationsåtgärder.

Effektiva och säkra resor inom kommunen

- Täbyborna ska kunna lita på att det är enkelt att ta sig fram i kommunen för olika ärenden. Vägtrafiken behöver fungera varje dag så störningsfritt som möjligt. Den lokala kollektivtrafiken behöver förbättras och knyta samman målpunkter och bytespunkter i kommunen i enlighet med kommunens aktuella kollektivtrafikplan. Gång- och cykelvägnätet behöver byggas ut i enlighet med aktuell cykelplan och genom ett systematiskt trafiksäkerhetsarbete.

Det ska vara lätt, säkert och tryggt att ta sig fram inom kommunen mellan bostad, arbete, skola och fritidsaktiviteter, oavsett transportbehov.

Bilen är och kommer att vara en självklarhet i vardagen för många. Vägtrafiken behöver därför fungera varje dag så störningsfritt som möjligt, genom åtgärder för ökad framkomlighet. Den lokala busstrafiken behöver erbjuda mer direkta och attraktiva linjer. Trafiken behöver förbättras både vad gäller linjedragning, turtäthet och framkomlighet. Det är särskilt viktigt att den lokala kollektivtrafiken fungerar väl för resor till och från skolor, idrottsplatser, Roslagsbanans stationer och centrumområden. Plankartans utpekade bytespunkter vägleder vilka av Roslagsbanans stationer lokal busstrafik främst bör angöra. Täbys arbete ska ske i enlighet med kommunens aktuella kollektivtrafikplan och genom kontinuerlig dialog med Region Stockholm.

Gång- och cykelvägnätet behöver fortsatt utvecklas, med särskilt fokus på att förbättra barns möjligheter att röra sig tryggt och säkert, både i vuxens sällskap och på egen hand. Genom ett systematiskt arbete med trafiksäkerhet och vägvisning samt fortsatt arbete med säkra skolvägar förbättras möjligheten till trygga och säkra resor. Utbyggnad och utveckling av huvudcykelnätet i enlighet med kommunens cykelplan redovisas i plankartan och ska genomföras.

I stadsutvecklingsområden, där handel, service och andra viktiga målpunkter ofta är koncentrerade, kan gator i stadsmiljö utvecklas, med goda möjligheter för alla trafikanter att ta sig fram på ett snabbt och säkert sätt.

Behovet av nya och förbättrade passager över och under E18, Norrortsleden och andra större vägar behöver studeras för alla trafikslag. Med fler och förbättrade passager ökar tillgängligheten inom kommunen och mellan olika kommundelar. Åtgärder kan med fördel studeras och genomföras i samband med större stadsutvecklingsprojekt.

Planering och lösningar för dagens och framtidens resbehov

- Nya tekniska och digitala lösningar ska implementeras i samhällsutvecklingen. Bostäder och arbetsplatser ska planeras i närheten till Roslagsbanans stationer och förutsättningarna för effektiva byten mellan till exempel bil-, kollektiv- och cykeltrafik ska förbättras.

Fordon, liksom tekniska och digitala lösningar, utvecklas hela tiden och kan komma att påverka vardagsliv och transportsätt. Det är idag svårt att förutse vilka tekniska lösningar eller andra förändringar som kan komma att ske. Täby kommun ska följa utvecklingen när det gäller ny teknik, nya transportslag och digitala möjligheter för att kunna implementera de bästa lösningarna i samhällsutvecklingen. En viktig del i detta är att planera för flexibla lösningar som kan anpassas efter nya eller förändrade behov.

Lokalisering av nya bostäder och arbetsplatser till områden i närheten till Roslagsbanans stationer kan bidra till att fler ges möjligheten att välja kollektivtrafiken för sina arbetsresor. Det skapar också förutsättningar för utveckling av olika funktioner och mer service vid stationerna. Det ska vara möjligt att göra så kallade kombinationsresor, med enkla byten mellan olika trafikslag, även för dem som bor i områden där bilen behövs under en del av resan. Roslagsbanans stationer behöver förses med cykelparkering. Där det är lämpligt och möjligt ska även pendlarparkering för bil tillkomma. Vid de bytespunkter som pekas ut i plankartan samt vid Täby park ska parkeringsmöjligheter säkerställas. Samverkan med olika aktörer i exempelvis centrumområden ska initieras.

Förbättrad regional tillgänglighet

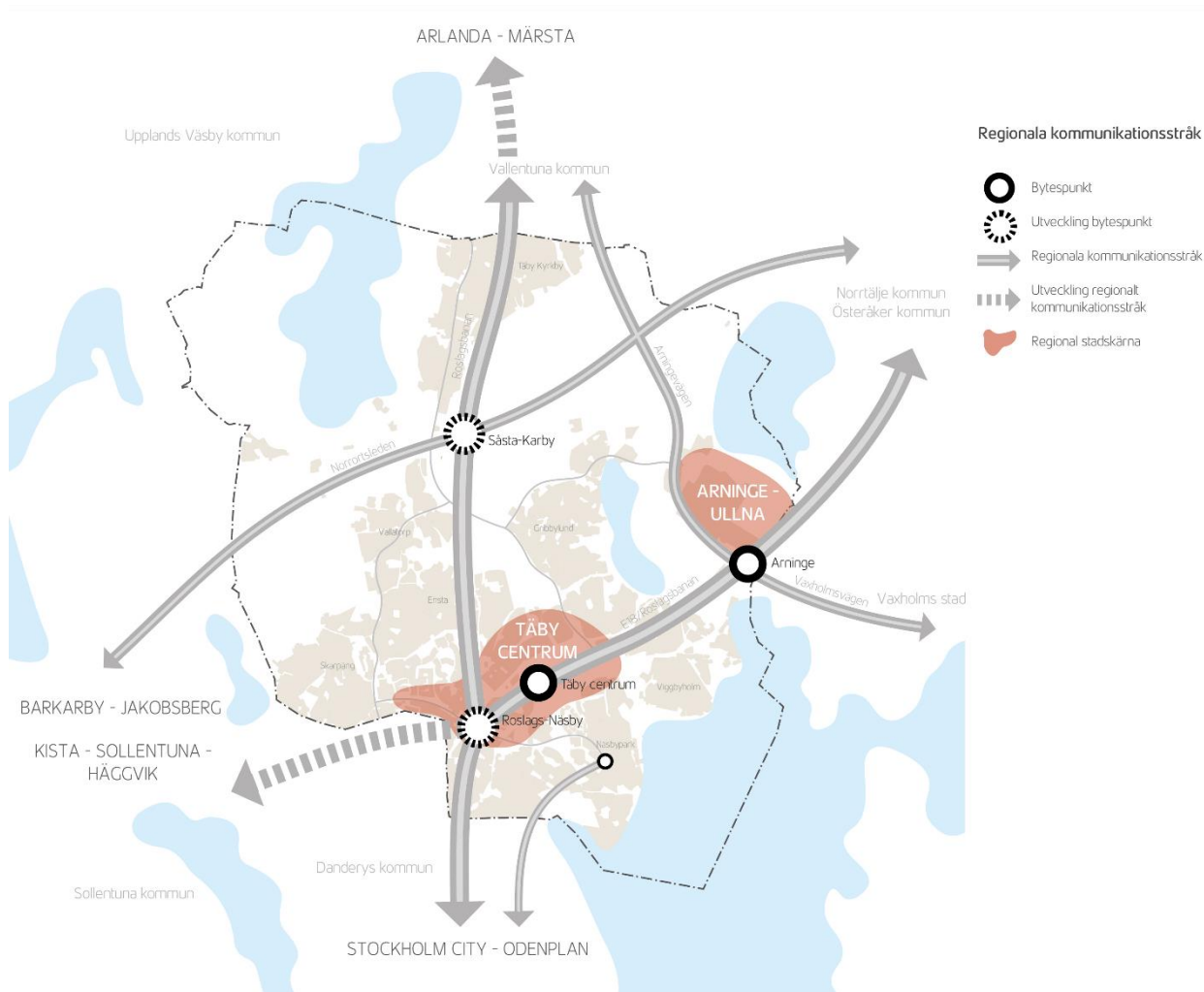
- Kommunikationerna till och från kommunen och den regionala stadskärnan behöver förbättras, genom ökad framkomlighet på de större infarterna till Stockholm, utveckling av Roslagsbanan och framtida transportlösningar västerut.

Från Täby och övriga kommuner i nordostsektorn arbetspendlar många med bil. Det bidrar till hög belastning under rusningstid i både kommunens vägnät, på de större infarterna till Stockholm och i kollektivtrafiken. För att säkerställa den regionala tillgängligheten behöver kommunen fortsatt verka för förbättrad framkomlighet på E18, Norrortsleden och Arningevägen. Det relativt korta avståndet motiverar även en utveckling av det regionala cykelvägnätet till övriga regionala stadskärnor och den centrala regionkärnan.

Täby ska verka för en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm city via Odenplan samt till Arlanda. En utvecklad transportinfrastruktur mellan dessa målpunkter behövs för att möjliggöra för det regionala målet om en flerkärnig struktur. Utvecklingen är en förutsättning för förbättrad regional tillgänglighet, ökad robusthet och redundans i transportsystemet samt möjliggör för en växande gemensam regional bostads- och arbetsmarknad. Sträckan mellan Viggbyholms och Hägernäs stationer bör utvecklas med dubbelspår för att maximera nyttan med Roslagsbanans kapacitetsförstärkning. I samband med förlängningen av Roslagsbanan till Arlanda har Såsta-Karby, där Norrortsleden och Roslagsbanan korsas, potential att utvecklas med nya företagsetableringar och till en ny bytespunkt för kollektivtrafikresor och för byten mellan bil och kollektivtrafik. Såsta-Karby som bytespunkt kan även skapa ökad tillgänglighet med kollektivtrafiken till omkringliggande strövområden.

Möjligheterna till tvärgående resor med kollektivtrafik mellan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik, Barkarby-Jakobsberg och Solna behöver utvecklas. Täby ska verka för att behov och nytta av olika framtida transportlösningar utreds på regional nivå och med en ekonomisk medvetenhet.

Kollektivtrafik på vatten har goda förutsättningar att utvecklas genom båtpendling mellan Täby och bland annat Stockholms innerstad.

Artrikt och hälsosamt

Täbys natur - grönområden, våtmarker, kust, sjöar och vattendrag – är en betydande kvalitet som bidrar till kommunens attraktivitet. Naturen bildar en grön infrastruktur, som genom funktionella samband ska säkerställa förutsättningarna för viktiga ekosystemtjänster, såsom exempelvis biologisk mångfald, matproduktion, vattenrening och reglering samt närhet till naturupplevelser och vattenkontakt.

Stärkt biologisk mångfald

- Halva Täby ska vara grönt. Sammanhängande naturområden och spridningssamband ska bevaras och utvecklas. Ianspråktagande av naturmark ska i möjligaste mån undvikas. Ekologisk kompensation ska tillämpas vid nybyggnation.

Parker, alléer, villaträdgårdar, stadsgrönska, odlingsmark, skogar, vattendrag, sjöar och hav utgör den gröna infrastrukturen, ett sammanhängande och komplext nätverk där djur och växter kan leva och sprida sig. Den ger förutsättningar för biologisk mångfald och är nödvändig för att upprätthålla viktiga ekosystemtjänster.

Sammanhängande naturområden med höga naturvärden med betydelse för den biologiska mångfalden, så kallade värdekärnor, och ekologiska spridningssamband ska särskilt beaktas och skyddas. Invasiva arter och föroreningar bör bekämpas. Kommunerna i Stockholms län har enligt den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ett särskilt ansvar för tall- och ekmiljöer. I Täby finns dessutom värdefulla odlingslandskap med ängs- och hagmarker samt strandmiljöer, grunda havsvikar och våtmarker som är livsmiljöer för rovfiskar.

Intrång i, och ianspråktagande av, grönområden och natur ska undvikas i möjligaste mån. I samband med nybyggnation som tar grönområden och natur i anspråk ska ekologisk kompensation tillämpas av exploatören. Kompensationsåtgärder bör planeras och lokaliseras så att den gröna infrastrukturen stärks och kan bidra till biologisk mångfald.

Eftersom grön infrastruktur inte följer administrativa gränser är samarbete och samverkan med andra kommuner viktigt. Täby deltar i det etablerade mellankommunala samarbetet Grönkilssamverkan.

Fakta: Grön infrastruktur

Grön infrastruktur innebär ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden, vattenområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. Begreppet har tagits fram för att bidra till en bättre planering och förståelse av landskapets naturliga funktioner.

Naturvårdsverket koordinerar arbetet med grön infrastruktur på nationell nivå. På regional nivå har Länsstyrelsen i Stockholm tagit fram en handlingsplan för grön infrastruktur.

Fakta: Regional grönstruktur

Rösjökilen har ett varierat utbud av upplevelsevärden, från Mörtsjöskogens "vildmark" till Runriket i Täby och Vallentuna. Kilen omfattar många kulturhistoriska miljöer med bland annat fornlämningar och Sveriges runtätaste område. Här finns flera sjöar med rikt fågelliv. Södra delen är viktig för tätortsnära rekreation och har många spår och leder samt flera tysta områden. Rösjökilen är i likhet med Järvakilen en av de kilar som har störst betydelse för artrikedomen i Stockholms innersta delar. Här finns viktiga spridningssamband för barrskogs- och ädellövskogslevande arter, bland annat med stor betydelse för Nationalstadsparkens artrikedom.

Angarnkilen har de mest omfattande kulturmiljöerna av länets tio kilar. Kilen bär ett långt, historiskt arv med bland annat en stor mängd runristningar, Långhundraleden till Uppsala och ett levande kulturlandskap. Angarnsjöängen är länets främsta fågelokal. Kilen innehåller flera stora, tysta områden. Kilen innehåller Täbys stadsskog Stolpaskogen samt naturreservaten Täby prästgård och Rönninge by-Skavlöten. Sambandet mellan Angarnkilen och Bogesundskilen är svagt och påverkas av E18 och Roslagsbanan.

Bogesundskilen har en viktig funktion för det rörliga friluftslivet. Här finns stora, sammanhängande skogsområden, ett rikt kulturhistoriskt landskap samt ett flertal långa spår och leder. Kilens tysta områden ligger relativt nära Stockholms city och en lång kustremsa. Det gröna sambandet till Angarnkilen är ett svagt parti i anslutning till Arninge Ullna.

Hälsofrämjande närhet till naturen

- Tillgängligheten till den hälsofrämjande närnaturen ska vara god. Utveckling av gröna stråk och riktvärden vid utveckling av parker och naturområden och i efterföljande planprocesser ska vara utgångspunkt i arbetet.

Närnatur omfattas av de park- och naturområden och stråk som finns i närheten av och inom Täbys tätortsområden och de större natur- och kulturlandskapen och strövområdena. Det sammanlänkande nätverket av grönytor inom och utanför tätorten är nödvändigt för att upprätthålla ekologiska och rekreativa funktioner och uppfylla målsättningen att halva Täby ska vara grönt.

En tillgänglig och väl förvaltd närnatur skapar förutsättningar för bland annat hälsofrämjande utevistelse, fysisk aktivitet och återhämtning. För att det ska vara enkelt för den som vill gå eller cykla inom och mellan tätortsområdena och ut till de större strövområdena behöver tydliga, trygga och sammanhängande gröna stråk stärkas och utvecklas. Utpekade samband i den gröna infrastrukturen i plankartan vägleder arbetet. Förbättrad tillgänglighet till natur- och strövområden kan också ske genom utveckling av gröna entréer till de större strövområdena. Vissa stationer på Roslagsbanan och hållplatslägen för buss kan också utvecklas som så kallade gröna stationer, från vilka det ska vara enkelt att ta sig ut i naturen och där det finns vägvisning och information om promenadvägar och stråk.

För att säkerställa tillräcklig storlek och nåbarhet till den hälsofrämjande närnaturen ska riktvärden i enlighet med den kommunomfattande grönplanen vara utgångspunkt i förvaltning och utveckling av parker och naturområden samt i efterföljande planprocesser.

Ekosystemtjänster

- Ekosystemtjänster ska integreras i stadsutvecklingen och mångfunktionell grönstruktur ska i möjligaste mån bevaras.

Ekosystemtjänster ska vara en integrerad del och tillämpas i planering, byggande och förvaltning. Metoder och verktyg för att kartlägga och analysera ekosystemtjänster ska användas.

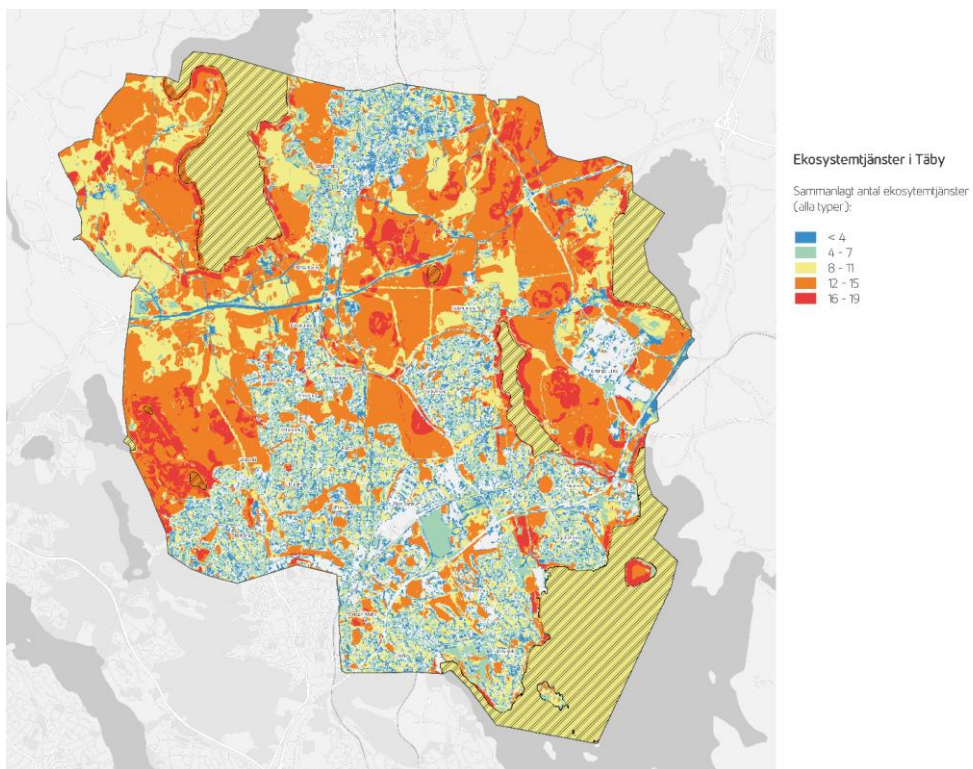
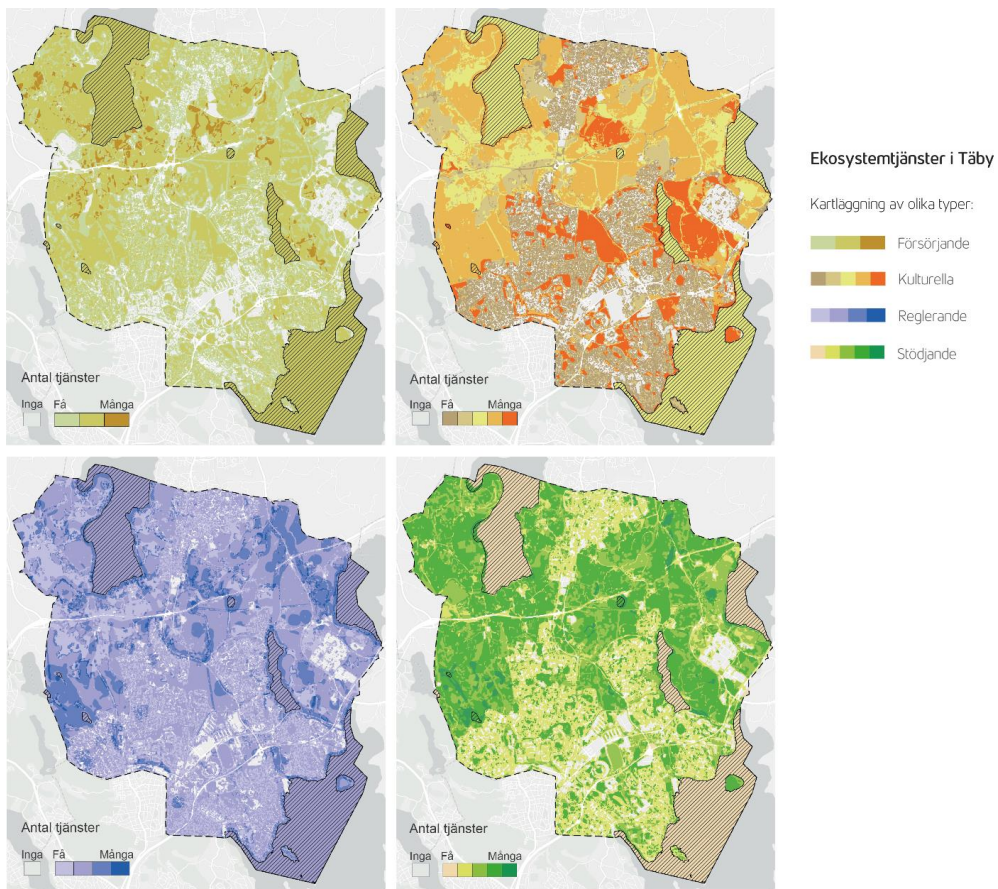
Efterföljande planprocesser behöver säkerställa att ny bebyggelse anpassas till befintliga grönytor och att nya mångfunktionella grönområden tillskapas. En yta kan exempelvis användas för att hantera dagvatten, vara rekreationsområde och innehålla livsmiljöer som stärker den biologiska mångfalden. Naturområden, parker och stadsgrönska behöver också finnas i tillräcklig omfattning avseende storlek, innehåll och placering för att ekosystemtjänsterna ska uppfylla önskad funktion och kvalitet, inte minst inom klimatanpassningsarbetet.

I Täby finns också områden som har många ekosystemtjänster på samma plats. Dessa områden, främst de större sammanhängande naturområdena, områden med höga naturvärden och grönområden inom tätorten, behöver uppmärksammas och hanteras varsamt i avvägningen mellan olika typer av intressen när markens användning ska beslutas.

Fakta: Kartläggning av ekosystemtjänster i Täby

Ekosystemtjänster beskriver hur naturen levererar sådant som är värdefullt för oss människor genom att direkt eller indirekt bidra till välfärd och välbefinnande. Det är ett människocentrerat begrepp (antropocentriskt) som betonar nyttoperspektivet. Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra kategorier:

- Försörjande. Ger oss mat, dricksvatten, trävirke och bioenergi.
- Reglerande. Hjälper oss att rena luft och vatten, reglerar temperatur och luftfuktighet, verkar bullerdämpande och fördröjer dagvatten.
- Kulturella. Ger oss upplevelsevärden, friluftsliv, reducerar stress och ger återhämtning, verkar som pedagogiskt instrument och turism.
- Stödjande. Alla underliggande processer som fotosyntes, biokemiska kretslopp, bildning av jordmån och upprätthållande av biologisk mångfald.

Rent vatten

- Ytvattenförekomster ska ha god kvalitet. Åtgärder ska genomföras i enlighet med kommunens handlingsplan för god ytvattenstatus, lokala åtgärdsprogram och dagvattenstrategin. Arbetet ska samordnas med klimatanpassningsåtgärder. Kommunsamverkan kring gemensamma recipienter ska utvecklas för att uppnå kostnadseffektiva åtgärder.

I Täby finns åar, sjöar och hav samt grundvattenförekomsten Täby-Danderyd. Vattenkvaliteten är i olika grad påverkad av övergödning och olika föroreningar. Kvaliteten påverkas av uppströms liggande vattenförekomsters kvalitet, av tillkommande dagvatten från vägar och tätort eller avrinning och dränering från jordbruksmark, djurhållning samt enskilda avlopp. Intern belastning från sjöbotten i bland annat Vallentunasjön orsakar fortfarande övergödning. Också för Ullnasjön finns behov av att hantera problem med övergödning. För båda sjöar bygger arbetet på samverkan med grannkommuner.

Täby ska verka för att statusen i vattenförekomsterna förbättras och bibehålls, så att miljökvalitetsnormer för dessa inte överskrids. Åtgärdsarbetet samordnas mellan kommunens verksamheter i kommunens handlingsplan för god ytvattenstatus med lokala åtgärdsprogram som underlag. För att uppnå en kostnadseffektiv dagvattenhantering och rening av ytvatten ska kommunsamverkan kring gemensamma recipienter utvecklas. Täby deltar i det mellankommunala samarbetet Oxunda vattensamverkan som gör vissa gemensamma vattenvårdande insatser inom det gemensamma avrinningsområdet.

Stadsutveckling får inte försämra recipienternas vattenstatus eller medföra risk att god vattenstatus inte kan uppnås. Inom detaljplaneringen ska säkerställas att dagvattnet fördröjs och renas inom planområdet genom åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten. Kommunens dagvattenstrategi vägleder arbetet. Behovet av ytor för klimatanpassning kommer också att behöva beaktas och reserveras inom planarbetet. Det kan exempelvis handla om mångfunktionella ytor för skyfallshantering. Plankartan vägleder det fortsatta arbetet.

Fakta: Miljökvalitetsnormer för vatten, god vattenkvalitet samt ekologisk och kemisk vattenstatus

Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten är fastställda nivåer på den kemiska och fysikaliska kvaliteten på miljön i en vattenförekomst. Normerna syftar till att yt- och grundvattenförekomster ska uppnå minst god status vid en fastställd tidpunkt. EU:s vattendirektiv, Vattenmyndighetens åtgärdsprogram samt miljökvalitetsnormer styr och vägleder kommuner och myndigheter i arbetet med att bevara eller uppnå en god ekologisk och kemisk vattenkvalitet.

Innovativt och näringslivsvänligt

Täby kommun har som målsättning att ha ett av landets bästa företagsklimat och förutsättningar som attraherar nya företag samtidigt som de befintliga företagen kan växa. Ett växande och diversifierat näringsliv bidrar till att stärka kommunens boendekvaliteter, samtidigt som befolkningens kompetens och utbildningsnivå matchar näringslivets inriktning.

Digitalisering och smarta lösningar

- Förutsättningar för tekniska och innovativa lösningar ska inarbetas så tidigt som möjligt i kommunens olika processer och i samhällsutvecklingen. Arbetet ska ske med utgångspunkt i kommunens aktuella digitaliseringsprogram.

En smart och innovativ kommun innebär att det finns både fysiska och digitala miljöer för samverkan mellan människor, företag och samhällsfunktioner. Den digitala utvecklingen pågår ständigt. Det ställer krav på stadsmiljöer, transportsystem och teknisk infrastruktur. Internet of things, sakernas internet, innebär att exempelvis transporter och föremål i stadsrummet och hemmen får tekniska egenskaper och kan samla in data och interagera med användare.

Genom digitalisering och smart teknik ges Täbyborna bättre möjligheter att till exempel planera effektiva färdvägar, hitta lediga parkeringsplatser, följa snöröjningen i realtid och mycket mer utifrån behov och önskemål. Syftet är att underlätta vardagen för alla som bor, arbetar och driver företag i Täby. För kommunens arbete kan tekniken innebära att exempelvis smart gatubelysning kan anpassas utifrån trygghetsaspekter. Realtidsdata kan visa hur användningen av olika offentliga platser ser ut i kombination med bullernivåer och luftföroreningar för att underlätta vid exempelvis tillståndsgivning, bygglov eller vägomläggningar. Det kan också handla om distansstyrning, larm och säkerhetsövervakning.

För att ta höjd för det ökade behovet av datakommunikation och kunna använda tekniken på rätt sätt behöver möjligheterna utredas tidigt i planprocesser för att undvika att bygga in begränsningar för framtiden. En robust digital infrastruktur och fiberförsörjning ska säkerställas.

Entreprenörskap och företagande

- Näringslivets behov ska lyftas och prioriteras i all planering. Företags- och industriområden ska utvecklas utifrån näringslivets behov och nya områden ska planeras.

Många av Täbys företag finns i företags- och industriområdena, avskilda från bostadsbebyggelse och med god tillgänglighet till huvudvägnätet och i många fall även till kollektivtrafik. Det största området finns i Arninge-Ullna, med många företag i kluster inom handel, tillverkning och även kontor. Mindre kluster av verksamheter finns också i kommundelscentrumen. En del verksamheter finns insprängda i bostadsområden och där finns även många av enmansföretagen

och större arbetsställen som skolor, förskolor och vård- och omsorgsanläggningar. Det finns även en koncentration av arbetstillfällen inom handel, vård och omsorg samt kontor i och kring Täby centrum.

Identiteten som entreprenörskommun ska stärkas. Täby ska fortsätta att utveckla kommunikation, dialog och service till befintliga och nya företag. Fler företag ska ges möjlighet att etablera sig och de som finns i kommunen ska kunna utvecklas. Många företag växer och vill stanna kvar i Täby. Företags- och industriområden ska tas tillvara och kan utvecklas genom ökad effektivitet i markanvändningen i samband med planering. Nya ytor för verksamheter ska planeras för att säkerställa beredskap inför kommande behov hos företagen. Plankartan vägleder den långsiktiga planeringen för nya verksamhetsområden.

Många olika verksamheter behövs för att en variation i såväl serviceutbud som arbetsplatser ska finnas för invånare och verksamma lokalt och regionalt. Komplettering med bostäder inom eller i anslutning till kommunens företags- och industriområden ska inte begränsa företagets möjlighet att fortsätta bedriva verksamhet. Verksamhetsfastigheter som kan finnas kvar i samband med förnyelse säkrar tillgången till kostnadseffektiva lokaler. Det är viktigt för att bibehålla bredden i näringslivet och för att möjliggöra för exempelvis nystartade företag att etablera sig. Vid utveckling av befintliga eller nya bostadsområden ska detaljplaner utformas med byggrätter som underlättar för utveckling av näringslivsetableringar som kan blandas med bostadsbebyggelse.

Utveckling av näringslivet

- Täbys näringsliv ska utvecklas med fler företag inom många olika typer av branscher, genom utvecklad samverkan, profilering, marknadsföring och fortsatt stadsutveckling i Täbys centrala delar.

Täby har ett strategiskt läge i nordostsektorn med närhet till Arlanda samt universitet och högskolor, goda kommunikationer, attraktiva boendekvaliteter med höga rekreationsvärden, ett brett serviceutbud, populära skolor med hög kvalitet och företag med framstående positioner. Dessa kvaliteter ger goda förutsättningar för att kunna locka fler företag och branscher, även aktörer inom det kunskaps- och tjänsteintensiva näringslivet.

En utveckling av det kunskaps- och tjänsteintensiva näringslivet kan bidra till en bättre matchning mellan företagets behov av kompetens och yrkes- och utbildningsprofilen hos Täbys och omkringliggande kommuners invånare. Det kan också öka möjligheterna för Täbyborna att arbeta i hemkommunen.

Ett kontinuerligt arbete för utvecklad samverkan mellan skola och akademiska funktioner, näringsliv och samhällsservice är viktigt för att öka förutsättningarna för företagsetableringar. Arbetet med att profilera ett kunskaps- och tjänsteintensivt näringsliv kan också stärkas genom aktivt deltagande i regionala sammanhang och utökade kommunikations- och marknadsföringsinsatser.

Planeringen för ett utvecklat näringsliv behöver riktas till den regionala stadskärnan i centrala Täby. Där pågår stadsutveckling som kan efterfrågas av branscher som behöver kontorsbebyggelse med många anställda men med behov av mindre yta per anställd. Närhet till spårburen kollektivtrafik och ett brett utbud av service i en levande stadsmiljö är viktiga lokaliseringsfaktorer. Stadsplaneringen ska bidra till att utveckla miljöer som attraherar

kunskapsintensiva företag och mark ska reserveras i stationsnära lägen för framtida företagsetableringar. Förutsättningarna ska beaktas tidigt i planprocessen.

Fakta: Näringslivet i Täby

I Täby finns ca 25 000 arbetstillfällen och omkring 10 000 arbetsställen. Majoriteten är små företag med få anställda, men det finns också några större arbetsplatser. Nyföretagandet är högt.

Utpendlingen är stor, i huvudsak till arbetsplatser i Stockholms stad. Täbyborna arbetar främst inom branscherna företagstjänster, handel och information-kommunikation. Bland arbetsställena i Täby sysselsätts flest personer inom handel, följt av vård och omsorg samt utbildning.

Robust och klimatsmart

Täby ska utvecklas på ett miljövänligt, ekonomiskt hållbart och klimatneutralt sätt så att energianvändningen effektiviseras och utsläpp av växthusgaser är nära noll. Förnybara energikällor, nya tekniska lösningar och en effektiv användning av mark och resurser, teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur ska prioriteras för att begränsa Täbys miljö- och klimatpåverkan. Täby ska begränsa klimatförändringarnas effekter och vidta klimatanpassningsåtgärder för ett robust samhälle.

Klimatpåverkan från transporter och byggskede

- Fordon och transporter med förnybara bränslen och byggnader med låg miljö- och klimatpåverkan eftersträvas i samband med upphandlingar, avtal, entreprenader och inom kommunfinansierade verksamheter.

Den största andelen av klimatutsläppen inom Täbys geografiska område kommer från transporter. Teknikutvecklingen inom fordonsindustrin bidrar till minskad klimatpåverkan och bättre luftkvalitet, främst genom elektrifiering. Täby kan bidra i utvecklingen genom att i upphandlingar och inom kommunfinansierade verksamheter ställa krav på fordon med eldrift och förnyelsebara bränslen samt verka för att fler invånare och verksamheter ska kunna använda elbilar genom en utbyggd laddinfrastruktur. En minskning av miljö- och klimatpåverkan från transporter kan också ske genom en kombination av utbyggda gång- och cykelvägar, olika mobilitetslösningar och bostadsplanering i goda kollektivtrafiklägen.

Byggandet i Täby orsakar en stor andel av kommunens klimatrelaterade utsläpp. Energieffektiviseringen inom byggsektorn har bidragit till att de största utsläppen av växthusgaser istället sker under produktionen av en byggnad. Produktionen står för ungefär hälften av de klimatrelaterade utsläppen under en byggnads livstid. De miljö- och klimatpåverkande utsläppen från en byggnad kan minska genom att kommunen vid markanvisning eller när kommunen bygger själva efterfrågar återbrukade material samt material och byggnader med låg miljö- och klimatpåverkan. Möjligheten att undvika rivning av byggnader bör efterfrågas och studeras i tidiga skeden för att minska transporterna och resursförbrukningen.

Energiförsörjning

- Energiförsörjningen ska säkerställas genom samverkan med marknadens aktörer och utbyggnad av fjärrvärme med förnyelsebara energikällor. Behovet av el och värme ska hanteras tidigt i planprocessen.

En grundläggande förutsättning för robust och hållbar energiförsörjning är att produktion och distribution har tillräcklig kapacitet och god miljöprestanda till en rimlig kostnad. Samverkan och kontinuerlig dialog mellan marknadens aktörer och kommunen är avgörande. Frågor som rör el- och värmeförsörjning ska hanteras tidigt i planprocessen avseende behov av kapacitet, platser för anläggningar och för att säkerställa hur systemen ska säkras vid klimatförändringar. Behovet av el och värme behöver också minska. Kommunen ger information om hur det kan ske i Täby inom bland annat Energi- och klimatrådgivningen.

Fjärrvärme ska erbjudas i centrala Täby. Det är också främst där ny bebyggelse planeras. För att klara efterfrågan de kommande åren behövs ökad produktion i befintliga anläggningar och troligen genom en ny mindre anläggning för spetsvärme. På lång sikt kan en sammankoppling av det lokala nätet till ett annat inom regionen, med importerad värme, vara ekonomiskt lönsamt. Eventuell överskottsvärme eller spillvärme behöver i framtiden tillföras fjärrvärmenätet för att ta tillvara på energin som annars går förlorad. Ett varmare framtida klimat kan också skapa incitament för fjärrkyla.

För att klara elförsörjningen i utvecklingsområden och för att höja kapaciteten generellt höjs spänningsnivån i delar av nätet. Kapacitetsförstärkning behövs också till följd av ökad elektrifiering, utbyggd laddinfrastruktur och behovet av avbrottsfri datakommunikation. Överskottet av lokalt producerad el behöver tas tillvara i framtiden. Ett elnät som kan hantera en flexibel förbrukning och lokalproduktion kan behöva utvecklas genom samarbete mellan kommunen, elmarknadens aktörer och verksamheter med behov av stor eleffekt.

Fakta: Energiförsörjning i Täby

Fjärrvärme är den primära energiförsörjningen vid uppvärmning av flerbostadshus i centrala Täby. Produktionen av förnybara energikällor inom kommunens fjärrvärmeanläggningar motsvarar 96 procent (2019). Många hushåll i övriga kommunen har enskilda lösningar i form av främst värmepumpar. Men även uppvärmning med värmepannor (olja och pellets) och direktverkande el förekommer i enstaka fall. Inga småhus är idag anslutna till fjärrvärmen i Täby.

Fjärrvärmen erbjuds från två fjärrvärmenät. Det ena har byggts upp de senaste 10 åren genom det kommunala bolaget TMAB (Täby Miljövärme AB), där värmedistributionen idag drivs av E.ON Värme. Det andra nätet ägs av Stockholm Exergi och är ett äldre fjärrvärmenät. Näten är inte sammankopplade med andra nät i regionen. Värmeproduktionen sker idag i flera mindre värmeverk och panncentraler på olika platser i kommunen.

Elförsörjningen sker genom elkraft från Vattenfalls regionnät och det lokala elnätet, som ägs och drivs av Ellevio.

Mass- och avfallshantering

- En resurseffektiv avfallshantering, med ökat återbruk och återvinning ska eftersträvas. Effektiva och samordnade lösningar för kommunalt avfall, producentansvar, bygg- och rivningsavfall samt schaktmassor ska hanteras tidigt i stadsutvecklingsprojekt.

En infrastruktur som stödjer cirkulära system ska bidra till att begränsa och minimera avfallsets negativa miljö- och klimatpåverkan, minska avfallsmängderna och skapa förutsättningar för att

avfallet sorteras rätt. En resurseffektiv avfallshantering förutsätter insatser i både tidiga skeden och i de efterföljande planprocesserna. Täbys arbete samordnas inom den kommungemensamma avfallsplanen.

Upphandling, markanvisning, avfallstaxa och utveckling av digitala tjänster är exempel på instrument som kan användas för att underlätta för ökat återbruk och återvinning. Fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper samt möjligheten att sortera ut matavfall från hushållen ska säkerställas i alla områden. I samband med stadsutveckling finns möjligheter att planera för effektiva och cirkulära system. Behov av utrymme och systemlösningar såsom sopsug och maskinella system för insamling samt möjligheten att ansluta till större och mer storskaligt system ska utredas tidigt i planprocessen.

Transporter och hantering av massor såsom grus, sand, jord och sprängsten vid byggnationer behöver hanteras både regionalt och lokalt. Materialhanteringen behöver vara en integrerad del i exploateringsprojekt. Hanteringen behöver också koordineras på regional och mellankommunal nivå, inte minst för att säkra mellanlagring av schaktmassor.

Fakta: SÖRAB och avfallshantering

SÖRAB är ett regionalt miljö- och returbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna. Kommunerna, förutom Stockholm, har valt att ta fram en gemensam avfallsplan.

Avfallshanteringen i Täby kommun regleras i kommunens avfallsföreskrifter och vägleds genom avfallsplanen. Kommunen ansvarar för att samla in hushållens matavfall, restavfall, grovavfall, farligt avfall samt annat avfall i enlighet med definitionen för kommunalt avfall i miljöbalken. Avfallet lämnas över till SÖRAB för sortering, återvinning, behandling och deponering. Förpackningar och vissa produkter omfattas av producentansvar (bland annat kartonger, plast, metall, bilar, läkemedel, batterier och glas) och samlas in genom producenternas egna insamlingssystem. Bygg- och rivningsavfall samt schaktmassor ska hanteras av avfallsinnehavaren enligt gällande lagstiftning i Avfallsförordningen och Miljöprovningförordningen.

Dricksvattenförsörjning

- En långsiktig dricksvattenförsörjning ska säkras genom regional samordning och kommunal samverkan, med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen.

För Täby är regional samverkan och gemensam dricksvattenproduktion en viktig förutsättning. Dricksvattenförsörjningen är sårbar i dagsläget och påverkas ytterligare av en växande befolkning och ett förändrat klimat. Täbys dricksvatten produceras i Norrvattenförbundets vattenverk i Görväln i Järfälla kommun. Råvattnet tas från Mälaren. På grund av befolkningsökningen i regionen behöver produktionskapaciteten i Görvälnverket öka.

Den regionala vattenförsörjningsplanen ska följas och integreras i kommunala handlingsplaner. Utredningar ska ligga till grund för kapacitetsökningar inom det lokala och regionala nätet. Inom kommunen är försörjningen av dricksvatten god. För att säkerställa försörjningen och en effektiv användning av dricksvatten arbetar Täby för att minska dricksvattenförbrukningen i kommunen, främst genom kommunikationsinsatser samt genom åtgärder för att möjliggöra uttag av sjövattnet

för bevattningsändamål. En plan för nödvattenförsörjning är under framtagande, där även enskilda brunnar för dricksvattenuttag ska ingå.

I Täby finns grundvattenförekomsten Täby-Danderyd. Grundvattenförekomsten är inte regionalt prioriterad som dricksvattentäkt. Förekomstens potential som nödvattentäkt för dricksvatten är inte helt utredd, men ett provtagningsprogram för att mäta grundvattenförekomstens kapacitet och kvalitet har tagits fram av kommunen och ska genomföras inom kommande år.

Spill- och dagvatten

- Åtgärder i spill- och dagvattenanläggningar behövs för att möjliggöra planerad utbyggnad och ska ske i enlighet med aktuell kommunal VA-plan. Förorening av dagvatten ska minska genom lokal hantering och rening inom stadsbyggnadsprojekten samt genom åtgärder i enlighet med kommunens handlingsplan för god ytvattenstatus.

Regional samverkan och gemensam avloppsrening är en viktig förutsättning för Täby. Kapacitetsförstärkningar i spillvattenanläggningar krävs för att möjliggöra och säkra fortsatt stadsutveckling. Spillvattnet från kommunen avleds via en tunnel med hög kapacitet till Käppalaverket på Lidingö för rening. Kapaciteten i övriga spillvattenssystem i kommunen är dock i stora delar fullt utnyttjad. För att öka kapaciteten behöver stora investeringar göras. En ny ledning runt centrala Täby planeras och ska bidra till ökad kapacitet för både större stadsbyggnadsprojekt och för andra projekt i närliggande områden. Även utbyggnad av magasin kan bli aktuellt framöver.

Kapaciteten i stora delar av Täbys dagvattensystem är idag fullt utnyttjad och stora investeringar behöver göras. Bland annat behöver fler eller större rörledningar anläggas i vissa sträckor, men företrädesvis ska öppna eller underjordiska fördröjningsmagasin anläggas för att skapa större kapacitet i ledningsnätet. Lösningar som lokalt omhändertagande av dagvatten spelar stor roll för ett överbelastat ledningsnät.

Dagvatten från bebyggda delar behöver fördröjas och renas i dagvattendammar eller andra typer av reningsanläggningar. För att minska utsläppen av förorenat dagvatten till recipienterna behöver ett flertal nya dagvattendammar anläggas. Flera av Täbys befintliga dammar behöver dessutom utökas eller kompletteras för att uppnå en tillräckligt god reningseffekt. I samband med renovering av befintliga dammar och anläggning av nya ska hänsyn tas till dagvattendammens möjlighet att även hantera större skyfall. Arbetet med att uppnå god vattenstatus i sjöar, vattendrag och kustvatten vägleds genom lokala åtgärdsprogram för Täbys vattenförekomster och framtagna handlingsplan för god ytvattenstatus. Inriktning för att klara miljö kvalitetsnormer för vatten, god vattenkvalitet och ekologisk och kemisk vattenstatus redovisas även under kapitel *Artrikt och hälsosamt*.

Anpassning till ett förändrat klimat

- Den fysiska planeringen ska bidra till åtgärder för att förhindra, minimera och begränsa risker kopplade till ett förändrat klimat. Det kommunövergripande arbetet behöver planeras på kort och lång sikt och genomföras samordnat mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället.

Klimatförändringar väntas påverka Täby, främst genom ökad nederbörd och höjda temperaturer. För Täby, liksom för stora delar av Mellansverige, är ökad nederbörd och skyfall den stora utmaningen. Kommunen kan rusta sig genom att åtgärda och informera om klimatrelaterade risker, anpassa bebyggelse och infrastruktur samt behålla tätortsnära grönstruktur som verkar temperatur- och vattenreglerande. Genom samordning med dagvattenåtgärder och i samband med stadsutveckling kan en effektiv och ekonomisk hållbar klimatanpassning ske inom kommunen.

En kommunövergripande utredning för att identifiera och bedöma risker kopplat till ett förändrat klimat ska vägleda i det fortsatta arbetet med anpassning och riskreducerande åtgärder. Arbetet behöver planeras och genomföras samordnat inom kommunen och mellan kommun, verksamhetsutövare och berörda myndigheter för att säkerställa god beredskap.

Fakta: Underlag för klimatanpassning

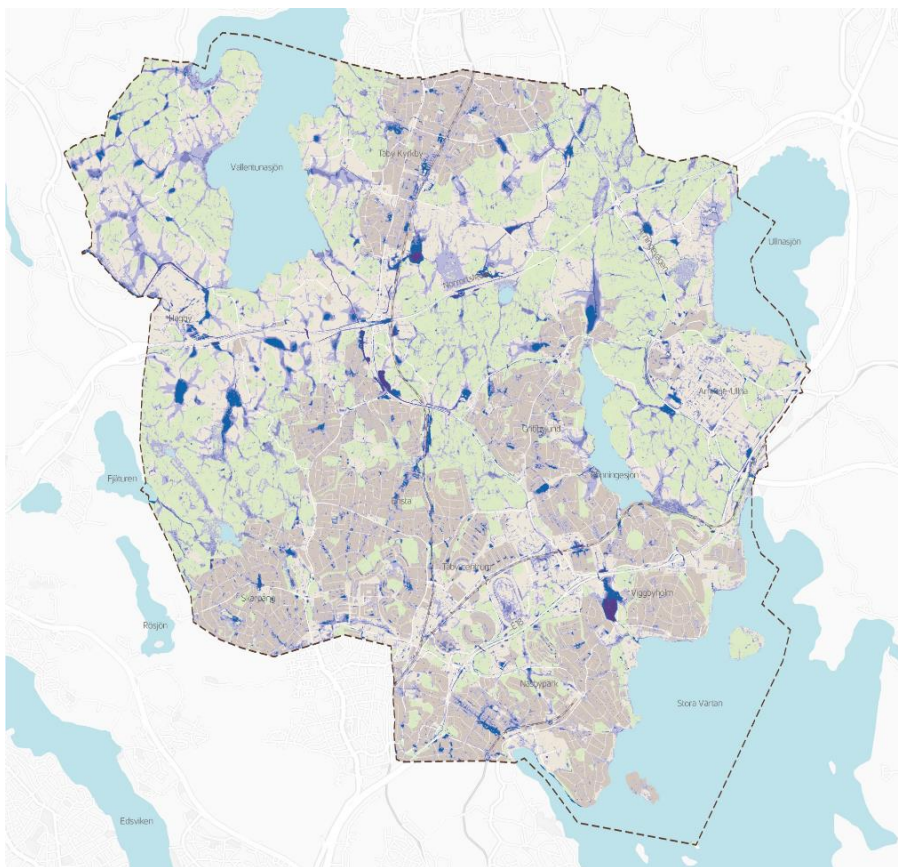
En kommunövergripande kartering av riskområden för översvämning till följd av skyfall, ökade havsnivåer, erosion-, ras- och skredkänsliga områden samt värmeöar har genomförts för Täby (DHI, 2019, Calluna, 2019). Det har även tagits fram en strukturplan för hantering av skyfallsvatten i samband med översvämningar (DHI 2019). I strukturplanen riktas åtgärder till platser för att hantera höga flöden och vattennivåer samt höjda havsnivåer. Arbetet med strukturplanen har skett med utgångspunkt från dimensionerande händelser för skyfall med 100 års återkomsttid (klimatfaktor 1,25), samt 100-årsnivå i havet år 2100.

Skyfall och översvämning

Skyfall och översvämningar kan leda till risker för människor och miljö. Anläggningar för teknisk försörjning kan slås ut och vägar svämmas över med risk för att räddningstjänstens framkomlighet hindras. Förorenade områden kan läcka miljö- och hälsofarliga ämnen om flöden ökar och vattennivåer förändras.

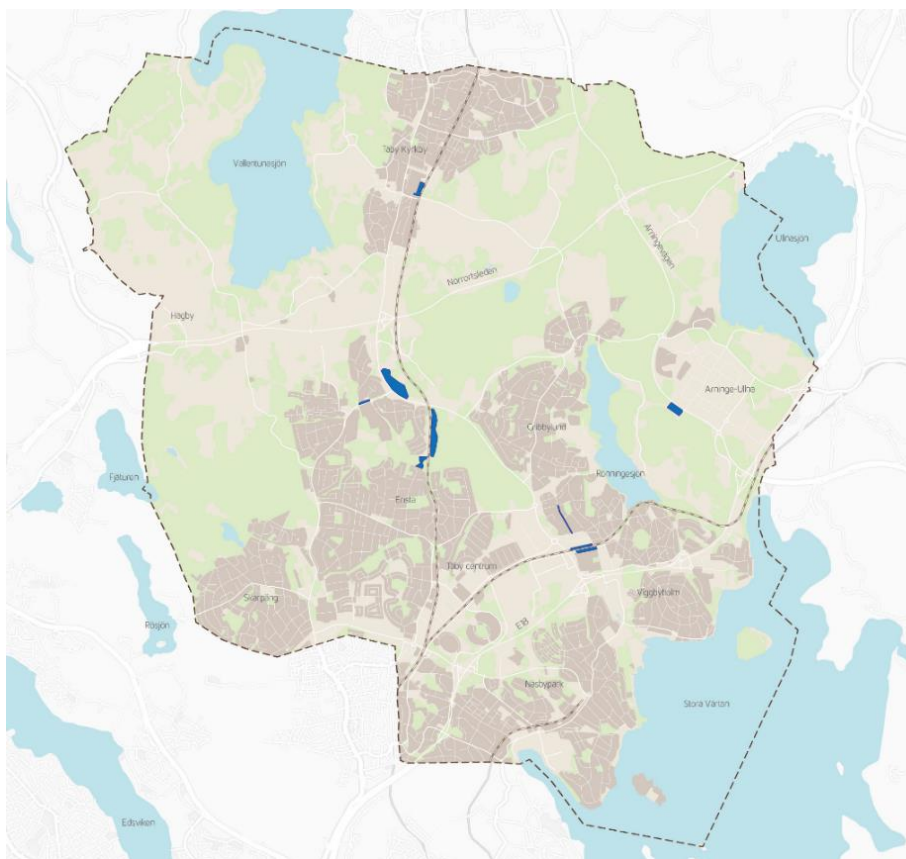
I Täby finns flera områden som riskerar att översvämmas vid skyfall. För att hantera stora mängder nederbörd behöver lågpunkter reserveras. Tillräckligt stora ytor behöver reserveras och arbetet bör samordnas med behovet av rening och hantering av dagvatten. Reserverade lågpunkter, så kallade skyfallsytor, kan med fördel samutnyttjas med andra funktioner inom tätortsområden. Dessa ytor, tillsammans med behov av dagvattendammar, redovisas i plankartan. Strukturplanen för skyfallsvatten och kommunens handlingsplan för god vattenstatus vägleder samordningen i det fortsatta arbetet.

Ökade nederbördsmängder och förändrade temperaturer riskerar också att orsaka höjda vatten- och flödesnivåer i sjöar och vattendrag. Även höjda havsnivåer kan i framtiden bidra till att strandlinjen kan komma att förskjutas upp mot land, vilket påverkar bebyggda områden. I samband med att nya områden och bebyggelse planeras ska hänsyn tas till Länsstyrelsen i Stockholms läns rekommendationer för placering av bebyggelse längs med Östersjökusten.

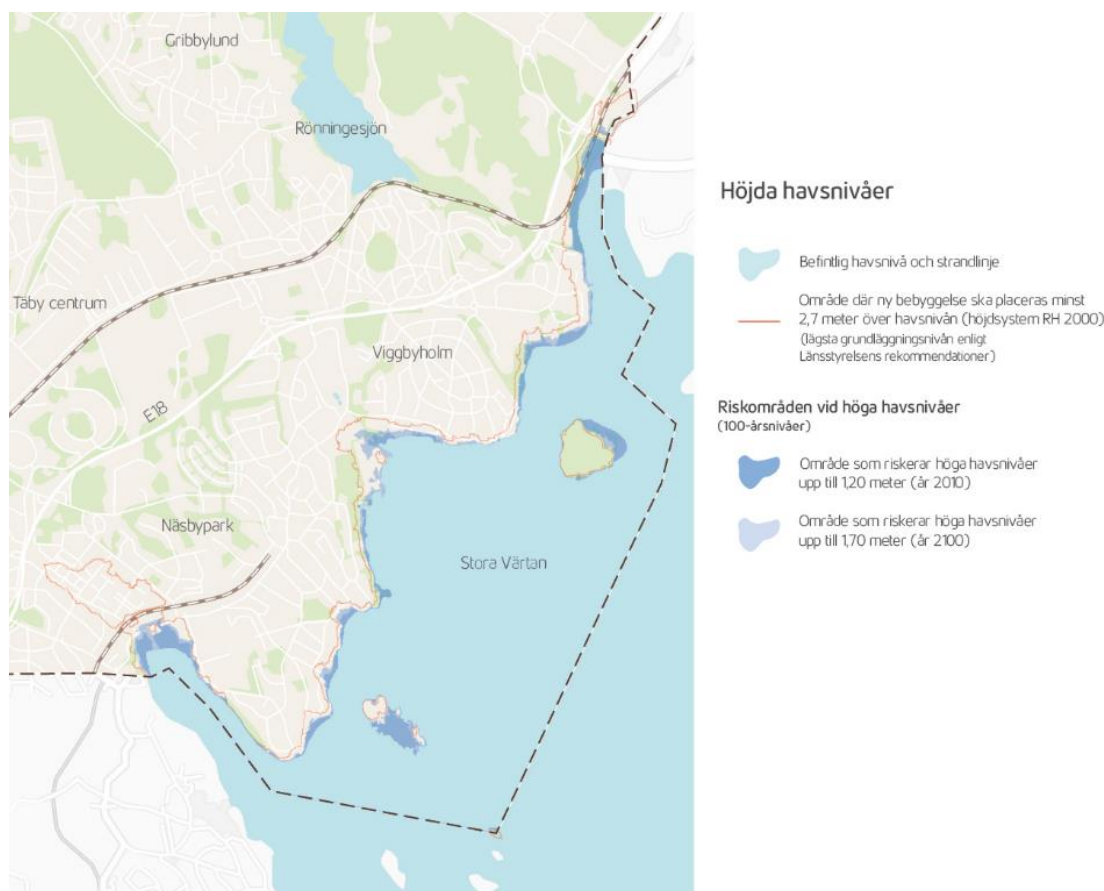
Riskområden för översvämning

- 100-årsregn, maxdjup
- 0,1–0,3 meter
  - 0,3–0,5 meter
  - 0,5–1,0 meter
  - > 1,0 meter

Skyfallshantering

- Ytor som behöver kunna ta hand om stora regnmängder vid skyfall

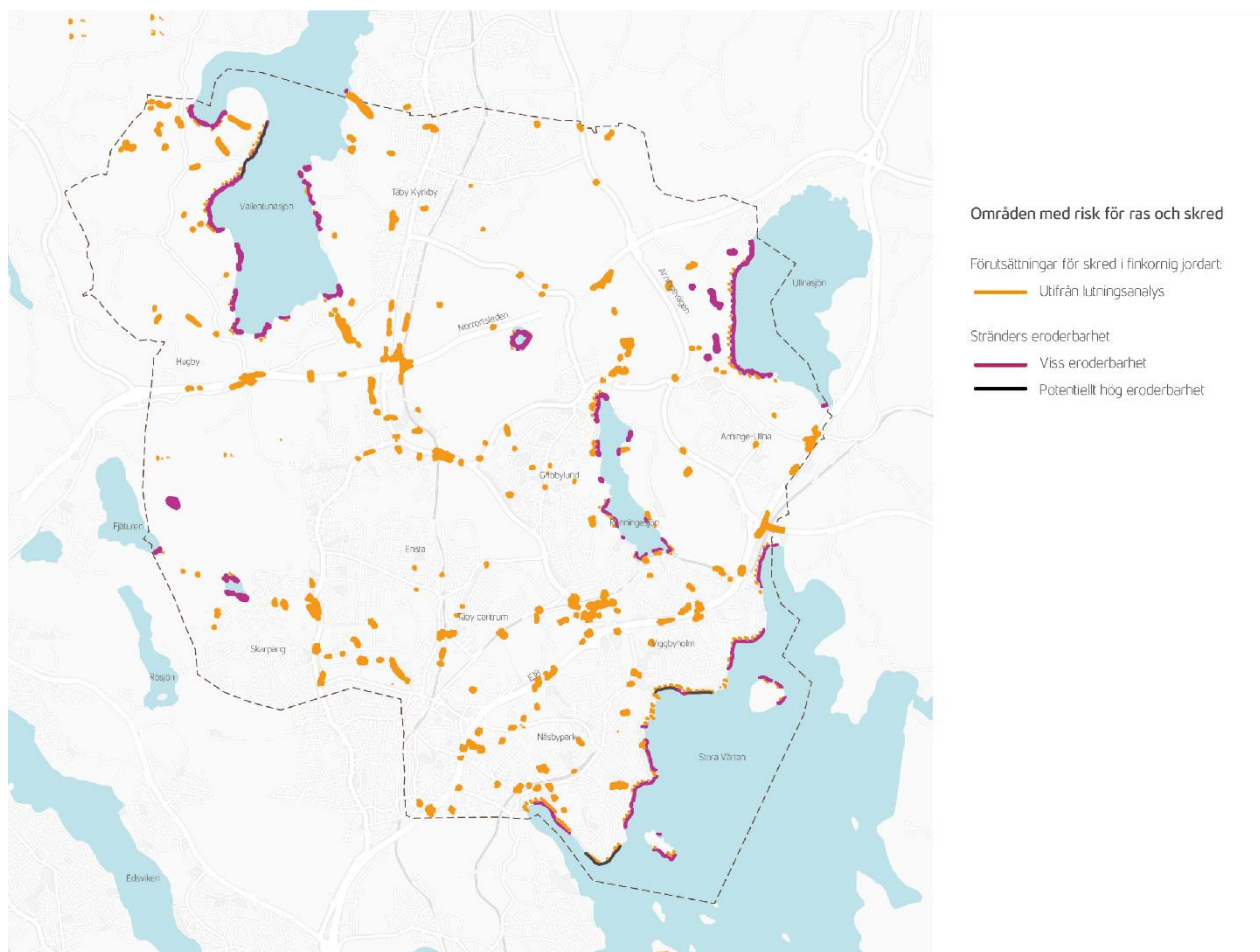

Ras, skred och erosion

Historiskt har Täby inte haft några händelser med ras eller skred, men det finns områden som utifrån jordart och lutning identifierats som potentiell risk för skred redan idag och som behöver studeras vidare i samband med eventuell utveckling. I och med ett förändrat klimat, med förändrade flöden och vattennivåer i mark, sjöar och vattendrag, kan områden som idag inte innebär en potentiell risk komma att göra det i framtiden.

En viss stranderosion förekommer redan idag och kan komma att öka i och med höjda havs- och vattennivåer och förändrade flöden i vattendrag. Vissa områden har hög potential för stranderosion, bland annat längs med Stora Värtan. Områden med potentiellt hög risk redan idag bör utredas för att undvika olyckor och höga kostnader. Även läckage av närsalter, farliga ämnen och partiklar kan riskera att läcka ut och försämra ytvattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och kustområde vid extrema vattentillstånd.

I samband med planering för bebyggelse och ny infrastruktur ska potentiella riskområden samt geotekniska förutsättningar utredas och hanteras. Behov av stabilitetsförstärkande åtgärder, naturligt erosions- och rasskydd i form av markvegetation och träd samt andra skyddsåtgärder ska identifieras. Påverkan på grundvattennivåer och risk för spridning av markföroreningar mellan jordlager och till grundvattnet kan också behöva utredas.

Fakta: Ras, skred och erosion

Skred är en jordmassa som kommer i rörelse och som under rörelsen till en början är sammanhängande. Ytlagrets torra lera, torrskorpan, bryts sönder i stora flak. Jordskred förekommer i finkorniga silt- och lerjordar, men även i andra jordar med inslag av lera och silt, exempelvis finkornig morän.

Ett ras är en massa av sand, grus, sten eller block eller en del av en bergsslänt, som kommer i rörelse. De enskilda delarna rör sig fritt i förhållande till varandra. Berg innehåller större och mindre sprickor som kan leda till att stora block loss görs och faller ned.

Erosion vid hav innebär att 1 meters höjning av havets nivå har påverkan 100 m upp på stranden. Vid en ökning av havsnivån med ca 0,3 - 0,5 meter till 2100 innebär att 30-50 meter av stränderna längs med Östersjön kan påverkas av ökad erosion. Den sammanlagda risken vid till exempel stormar, översvämningar och tillfälliga högvatten innebär en ökad risk för erosion med 40-65 meter inåt land vid seklets slut jämfört med pågående erosion.

Värmeöar

Mycket varma platser, så kallade värmeöar, kan komma att uppstå allt oftare i stadsmiljöer till följd av ett varmare klimat i kombination med en stor andel hårdgjord yta, mindre vegetation och

tät bebyggelse. Det är framförallt för riskgrupper (till exempel barn, sjuka och äldre) som det kan innebära en fara.

Värmeöar riskerar att uppstå i centrala Täby samt i områden i Arninge, där det finns få reglerande ekosystemtjänster och liten möjlighet till temperaturutjämning under varma sommarkvar. De flesta bostadsområden i Täby skyddas dock, tack vare mycket natur och trädgårdar. I samband med planering behöver tillräckliga ytor för vegetation och trädplanteringar bevaras eller tillkomma för att bidra till att sänka temperaturen.

Plankarta och vägledning

I plankartan redovisas hur kommunen vill bevara, utveckla och använda den fysiska miljön i Täby. Kartan kompletteras med en fördjupad vägledning för respektive mark- och vattenanvändningskategori, samt en vägledning för kommunens olika delområden.

Plankarta med vägledning för mark- och vattenanvändning

Plankartan redovisar grunddragen för användningen av kommunens mark- och vattenområden. Gränserna i plankartan är ungefärliga och är varken juridiskt bindande eller exakta. Gränser och preciserad utveckling studeras mer detaljerat i efterföljande planering.

Plankartan presenterar mark- och vattenanvändningskategorierna *Tätortsområden*, *Grönområden* och *vatten* samt *Vägar och spår*. *Förändringsområden* redovisar områden som ska utvecklas genom ny bebyggelse och anläggningar samt genom nya naturreservat och genom reservation av mark för dagvattendammar och skyfallsytor. Till förändringsområden hör även *Utredningsområde* där utveckling och framtida markanvändning behöver utredas vidare.

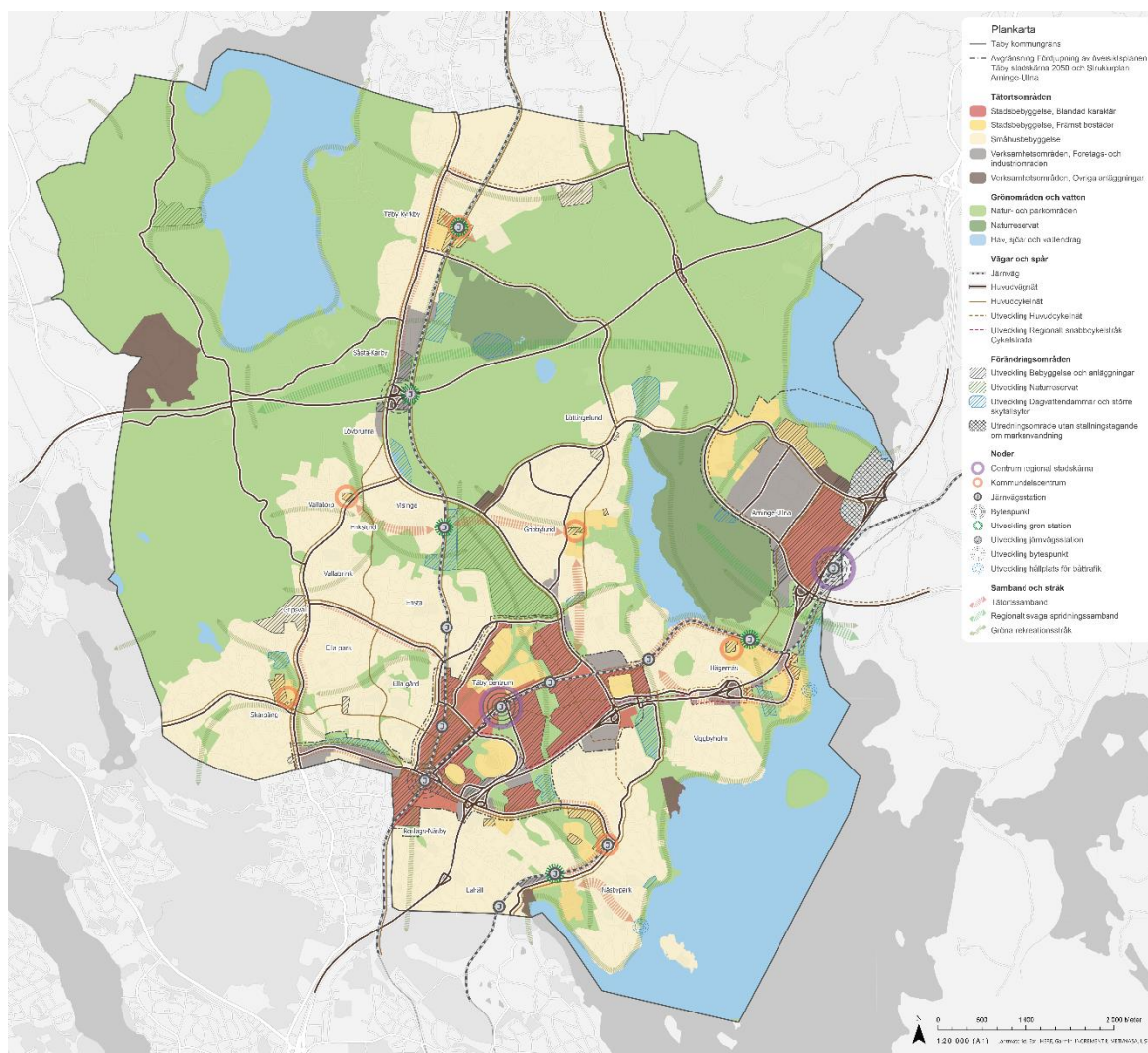
I tätortsområden som inte pekas ut som förändringsområden kan ny bebyggelse prövas i enlighet med angiven användning.

I plankartan redovisas också *Noder*, vilka är olika typer av målpunkter för främst service och resor, samt *Samband och stråk*, vilka pekar ut behov av att stärka eller upprätthålla gröna rekreationsstråk och ekologiska spridningssamband samt koppling mellan olika noder och områden.

Vägledning för kommunens delområden

Vägledning för kommunens delområde redogör för en övergripande ambition om kommande utveckling och användning. Kapitlet beskriver även det kulturhistoriska tätortslandskapet samt hur värden i befintlig bebyggelse ska beaktas.

Plankarta med vägledning för mark- och vattenanvändning

Tätortsområden

 Stadsbebyggelse, Blandad karaktär

Avser en stadsmiljö med hög täthet och stor blandning av funktioner och innehåll. Här ryms bostäder i flerbostadshus, arbetsplatser, service och handel samt lokaler och anläggningar för utbildning, omsorg, kultur och idrott. Här finns även offentliga platser som torg, små parker och stadsgator men också mindre anläggningar för teknisk försörjning samt ytor för hantering av dagvatten och skyfall. Den blandade stadsbebyggelsen återfinns i Täby centrum – Roslags-Näsby och Arninge-Ullna.

Stadsbebyggelse med blandad karaktär motsvaras i fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna 2050 av *Blandad stadsbebyggelse, Offentlig service* och *Centrumanvändning*.

- Nya byggnader och offentliga miljöer ska vara värdeskapande och bidra till en attraktiv och trygg stadsmiljö, genom hög arkitektonisk kvalitet, väl avvägd täthet, skala och variation, omsorg om detaljer och materialval samt gröna stadsrum. Gator ska utformas så att de länkar samman stadsbebyggelsen och förbättrar möjligheten att gå och cykla tryggt och trafiksäkert.
- Befintlig karaktär, värden och skala ska vara utgångspunkt för utvecklingen av stadsbebyggelsen, med en grundskala om 5-6 våningar för nya byggnader. Lägre bebyggelse ska användas för att möta omgivande småhusområden. Enstaka högre byggnader bör bedömas utifrån påverkan på lokalklimat och kan övervägas om det kan motiveras utifrån läge, siktlinjer och funktion.
- Utveckling av stadsbebyggelse ska ske med utpräglad funktionsblandning. För varje planerad bostad ska ett nytt arbetstillfälle åstadkommas. Möjliga lägen för etableringar av företag inom kunskaps- och tjänsteintensiva branscher ska prioriteras i bra kommunikationslägen och beaktas tidigt i planprocessen. Bebyggelsens bottenvåningar ska i attraktiva lägen innehålla verksamheter.
- Vid förändringar till blandad stadsbebyggelse inom befintliga företags- och industriområden ska företagens möjligheter att fortsatt bedriva verksamhet eftersträvas, med syfte att säkerställa tillgången till kostnadseffektiva lokaler och möjliggöra fortsatt bredd i näringslivet.
- Tillgång till närnatur för invånare och besökare ska eftersträvas genom planering för sammanhängande gröna stadsstråk och utveckling av parker. Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Lösningar för återbruk, återvinning och delande av tjänster och varor ska beaktas tidigt i planeringen.

 Stadsbebyggelse, Främst bostäder

Avser tätortsområden som i huvudsak innehåller bostäder i flerbostadshus, men där även viss inblandning av villor eller radhus förekommer. I områdena finns även mindre centrumanläggningar och anläggningar för samhällsservice samt mindre parker och naturområden. Stadsbebyggelse med främst bostäder återfinns främst inom Täby centrum – Roslags-Näsby, Arninge-Ullna samt i kommundelscentrum.

Stadsbebyggelse med främst bostäder motsvaras i fördjupningen av översiktsplanen för Täby stadskärna 2050 av *Bostadsbebyggelse*.

- Nya byggnader och offentliga miljöer ska vara värdeskapande och bidra positivt till en attraktiv och trygg stadsmiljö, genom hög arkitektonisk kvalitet, väl avvägd täthet, skala och variation, omsorg om detaljer och materialval samt gröna stadsrum.
- Befintlig karaktär, värden och skala ska vara utgångspunkt för utvecklingen av stadsbebyggelsen. Ny bebyggelse ska anpassa sig till mötet med omgivande småhusområden och landskapsrum.
- Möjliga företagsetableringar ska övervägas i centrumnära lägen och beaktas tidigt i planprocessen.
- En trygg och levande miljö ska eftersträvas genom planering för attraktiva stråk och inslag av lokaler i bottenvåningarna i centrala lägen.
- Tillgång till närnatur för invånare och besökare ska eftersträvas genom planering för sammanhängande gröna stadsstråk och utveckling av parker. Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Lösningar för återbruk, återvinning och delande av tjänster och varor ska beaktas tidigt i planeringen.

Småhusbebyggelse

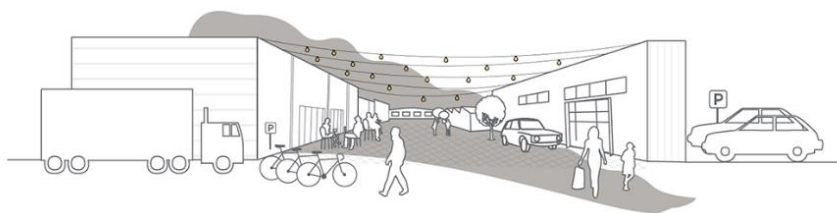
Avser kommunens villa-, radhus- och kedjehusområden. Viss flerbostadshusbebyggelse som inte är sammanhängande och avskild från stadsbebyggelse ingår också, liksom idrottsytor, förskolor och skolor samt enskilda och mindre verksamhetsfastigheter. Här finns även mindre parker och naturområden.

Småhusbebyggelsens miljöer är ofta anpassade till naturen och terrängen, med bebyggelse från en successiv utbyggnad. Här finns även radhus- och kedjehusbebyggelse med tidstypisk utformning som vittnar om olika tidsepoker, med uppvuxna trädgårdar och slingrande vägnät.

- Villa-, radhus- och kedjehusområden ska värnas och behålla sin karaktär och identitet. Offentliga miljöer ska förvaltas för att upprätthålla trygghet och vistelsekvaliteter.
- Kompletterande bebyggelse kan utvecklas i syfte att stärka befintlig karaktär och för att förbättra utbudet av kommersiell service och skapa större valfrihet gällande samhällsservice i området.

- Villaområdenas större gator kan utvecklas för att öka vistelsevärden och stärka sambanden mellan målpunkter samt genom utveckling av trygga och säkra gång- och cykelvägar.
- Tillgång till närnatur för invånare och besökare ska säkerställas genom att värna om tomtstorlekar och trädgårdarnas ekosystemtjänster samt planering och förvaltning av parker och naturparker. Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Möjligheten att gå och cykla tryggt och trafiksäkert inom småhusbebyggelsen samt till och från omkringliggande områden ska förbättras.
- Lösningar för återbruk, återvinning och delande av tjänster och varor ska beaktas tidigt i planeringen.

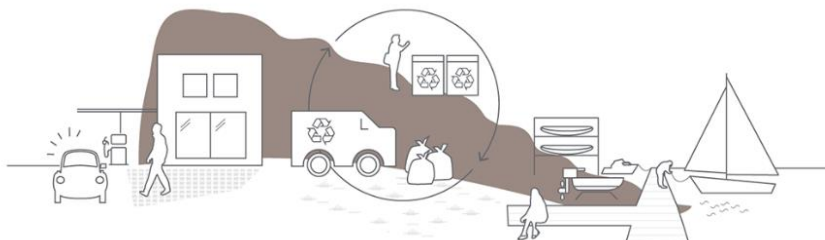
 Verksamhetsområden, Företags- och industriområden

Avser kommunens verksamhetsområden, med främst industri, kontor och handel. Områdena rymmer många företag och arbetstillfällen och finns lokaliserade intill huvudvägnätet. Vissa områden rymmer även skolor och vård- och omsorgsboenden. Flera av företags- och industriområdena innehåller störande verksamheter som inte bör blandas med bostäder.

- Företags- och industriområden ska bevaras för sitt ändamål i så stor utsträckning som möjligt. De ska vara orienterbara, trygga och trafiksäkra och ha ett gatunät som rymmer de fordonslag som verksamheterna är beroende av. De ska ha god tillgänglighet till huvudvägnätet och till kollektivtrafik.
- Utveckling av företags- och industriområden ska utgå från näringslivets behov och samtidigt främja en effektivare användning av marken samt ett bredare serviceutbud.
- Vid planläggning ska flexibla användningsbestämmelser tillämpas och byggrätter vara generösa och flexibla. I exponerade lägen intill huvudvägnätet ställs särskilda krav på arkitektonisk gestaltning.
- Nya eller utvidgade företags- och industriområden ska planeras i utpekade förändringsområden. Dessa områden kan också fungera som alternativ för lokalisering av störande verksamheter. Ny bebyggelse ska då anpassas till den befintliga grönstrukturens möjligheter att hantera dagvatten och skyfall. Tillräckligt stora ytor ska reserveras tidigt i planprocessen.
- Lösningar för återbruk, återvinning och delande av tjänster och varor ska beaktas tidigt i planeringen.

 Verksamhetsområden, Övriga anläggningar

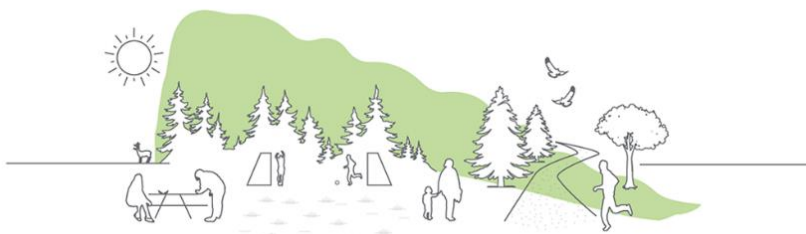

Avser områden som innehåller olika typer av tekniska anläggningar för energiförsörjning och avfallshandling. Till användningen hör även områden för båtuppställning samt övriga ytor som är svåra att utveckla, exempelvis inom och i anslutning till trafikplatser.

- Nya energiproduktionsanläggningar eller andra tekniska anläggningar ska vid behov lokaliseras till utpekade förändringsområden.
- Båtuppställningsplatser ska utredas för effektivare markutnyttjande och eventuell annan användning på lång sikt, med syfte att levandegöra kuststräckan, stärka strandpromenader och allmänhetens tillgång till kustområdet.

Grönområden och vatten

 Natur- och parkområden

Avser kommunens övergripande grönstruktur där skogslandskap, odlingslandskap och större park- och naturområden ingår. Här ingår även större fritidsanläggningar såsom ridanläggningar och golfbanor. Här finns flera utpekade områden med särskilda värden, som odlingsmark och skog, Natura 2000-områden, riksintresseområden för kulturmiljövärden, det rörliga friluftslivet och för naturvård. Dessa redovisas i kapitel *Riksintressen och andra värden*.

- Natur- och parkområden ska bevaras och utvecklas. Områden med höga naturvärden ska skyddas. Naturvärden ska inventeras inför all nybyggnation. En skadelindringshierarki ska vägleda beslut för att hantera negativa effekter av nybyggnation och kompensationsåtgärder ska tillämpas.
- Vid mindre utveckling inom natur- och grönområden ska hänsyn tas till ekosystemtjänster och landskapets historiska strukturer och avtryck. Värdefulla kulturmiljöer bör skyddas från förändring. Kompletteringar i befintlig bebyggelse kan ske,

men med syfte att utveckla landsbygdsverksamheter. Gårdar med djurhållning behöver särskilt beaktas genom skyddsavstånd.

Naturreservat

Avser det statliga naturreservatet Täby prästgårds naturreservat och det kommunala naturreservatet Rönninge by-Skavlöten. Täby prästgårds naturreservat består av ett gammalt odlingslandskap från äldre järnålder. Stora delar av området är naturbetesmarker vilket gett upphov till en artrik flora. I Rönninge by-Skavlöten finns viktiga områden för odlingslandskapet såväl som skogslandskapet. Här finns också en friluftsgård vid Skavlöten och ett visningsjordbruk vid Rönninge by.

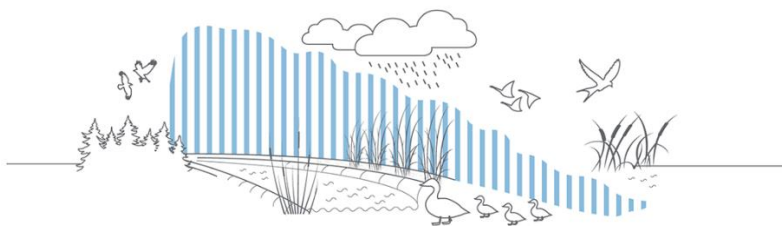
- Naturreservat ska skötas i enlighet med gällande föreskrifter.
- Andelen skyddad natur ska öka i områden som pekas ut som *Förändringsområden utveckling naturreservat* i plankartan.

Hav, sjöar och vattendrag

Avser kuststräckan mot Östersjön längs Stora Värtan samt sjöarna Fjäturen, Mörtsjön, Käringsjön, Vallentunasjön, Gullsjön, Rönningesjön och Ullnasjön. Sjöar och kust binds samman av vattendragen Mörtsjöbäcken, Hagbyån, Karbyån, Rönningebäcken och Ullnaån. Sjöarna är produktiva ekosystem och bidrar till höga rekreativa värden, översvämningsskydd och bidrar till lokalklimatet genom att de verkar utjämnande vid temperaturförändringar. Inriktning för att klara miljö kvalitetsnormer för vatten, god vattenkvalitet och ekologisk och kemisk vattenstatus redovisas även under kapitel *Utvecklingsinriktning, Artrikt och hälsosamt*. Strandskydd beskrivs i kapitel *Riksintressen och andra värden*.

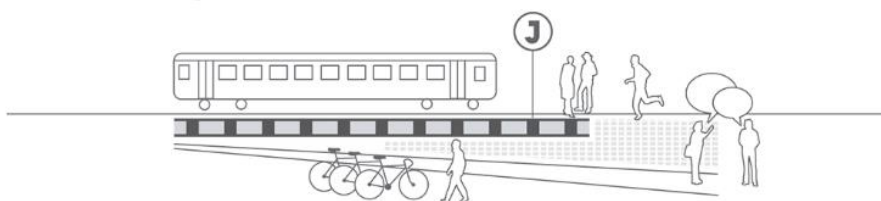
- Värdefulla livsmiljöer i och i anslutning till hav, sjöar och vattendrag ska skyddas för att säkra biologisk mångfald.
- Strandpromenader, rekreations- och motionsstråk till och längs med kust, sjöar och badplatser ska utvecklas för att ge allmänheten tillgång till vattenområdena, med hänsyn till viktiga ekologiska livsmiljöer.

 Utveckling Dagvattendammar och större skyfallsytor

Avser områden som i översiktsplanen pekas ut som förändringsområden inom grönområden och vatten. De bör reserveras för utveckling av större dagvattendammar och/eller som större skyfallsytor. Ytorna ska kunna hantera kraftiga regn och översvämningar som annars kan påverka bebyggelse och viktig infrastruktur och/eller möjliggör fördröjning och rening av normala dagvattenflöden så att sjöar och vattendrag tar emot jämnare flöden av vatten med mindre föroreningar.

- Områden som riskerar att översvämmas vid större regn och avledningsvägar för större vattenvolymer ska reserveras för skyfalls- och dagvattenhantering samt översvämningsskydd.
- Vid planering av dagvattenanläggningar ska hänsyn tas till påverkan på omkringliggande områden och effekter av ett förändrat klimat, exempelvis höjda havsnivåer.
- Skyfallsytor, leder och dagvattendammar ska om möjligt planeras att inrymma flera ekosystemtjänster. Förutom att verka reglerande avseende skyfalls- och dagvattenhantering samt temperatur, kan de tjäna ett rekreativt och biologiskt syfte.

Vägar och spår

 Järnväg

Avser Roslagsbanan, som utgör stomlinjenätet för den spårburna kollektivtrafiken i Täby och den huvudsakliga kapacitetsstarka kollektivtrafikförbindelsen till Stockholm, Danderyd, Vallentuna och Österåker. Roslagsbanan utgör riksintresse för kommunikationer. Banan har dubbelspår på hela sträckan genom kommunen, förutom mellan Viggbyholm och Hägernäs.

- I samband med planering och byggande i anslutning till Roslagsbanan ska hänsyn tas till gällande skyddsavstånd, med syfte att upprätthålla järnvägens funktion och minska risken för, och konsekvenser av, olyckor.

- Roslagsbanan ska utvecklas genom utbyggnad till Stockholm city via Odenplan samt till Arlanda. Dubbelspår mellan Viggbyholm och Hägernäs bör byggas ut. Utbyggnaden bör ske i samband med att Roslagsbanan förlängs till Stockholms city.

 Huvudvägnät

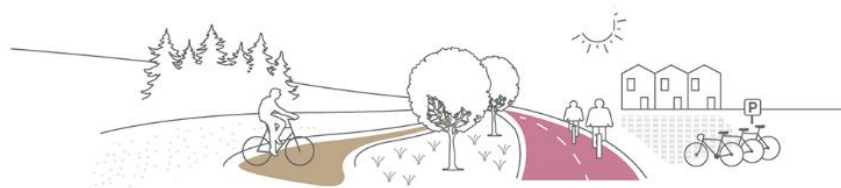
Avser huvudstråken i det kommunala vägnätet samt det statliga vägnätet med E18, Norrortsleden och Arningevägen och trafikplatserna. Huvudvägnätet är viktigt för framkomligheten för personbilstrafik, näringslivets transporter, räddningstjänsten och busstrafik. E18 och Norrortsleden, inklusive trafikplatserna, utgör riksintresse för kommunikationer. E18, Norrortsleden och delar av Arningevägen är rekommenderade primära transportleder för farligt gods medan Bergtorpsvägen samt delar av Centralvägen, Enhagsvägen och Vikingavägen är sekundära transportleder.

- I samband med planering i anslutning till huvudvägnätet ska hänsyn tas till rekommenderade säkerhetsavstånd till vägen och trafikplatsernas på- och avfartsramper, med syfte att upprätthålla huvudvägnätets funktion och minska risken för, och konsekvenser av, olyckor.
- Framkomligheten, kapaciteten och trafiksäkerheten i det statliga vägnätet och dess trafikplatser behöver förbättras. Täby ska verka genom regionala samarbeten.
- Framkomligheten i det kommunala huvudvägnätet ska säkerställas även när nya områden byggs ut. Åtgärder ska ske i enlighet med aktuell framkomlighetsstrategi.
- I samband med exempelvis åtgärdsvalsstudier eller kapacitetsförstärkande åtgärder som rör huvudvägnätet ska ekologiska och rekreativa samband som bryts av vägen uppmärksammas. Möjliga åtgärder för att stärka sambandet ska utredas och finansieras inom projektet.

 Huvudcykelnät

 Utveckling Huvudcykelnät

 Utveckling Regionalt snabbcykelstråk - Cykelstrada

Avser det regionala cykelnätet och det kommunala huvudcykelnätet samt utveckling av dessa. Det regionala cykelnätet binder samman länets kommuner och används i huvudsak av

pendlingscyklister. Huvudcykelnätet möjliggör resor mellan stadsdelar och fungerar även som matarstråk till de regionala stråken. I användningen ingår även en framtida statlig snabbcykelväg, så kallad cykelstradan, för regional cykelpendling med höga flöden.

- Det regionala cykelnätet ska separeras från övriga trafikslag och prioriteras fram i korsningspunkter.
- Huvudcykelnätet ska utvecklas med stärkt standard i utpekade svaga avsnitt och med nya cykelbanor där sådana saknas.
- Täby ska genom regionala samarbeten verka för utbyggnad av ett snabbcykelstråk, cykelstradan.

Noder

- Centrum regional stadskärna

Avser den regionala stadskärnans huvudsakliga centrumområden; Täby centrum och Arninge-Ullna. Här finns ett omfattande utbud av arbete, service och handel som lockar verksamma, kunder och besökare även från andra delar av regionen.

- Centrumområden ska, genom bebyggelseutveckling, bidra till utvecklingen av den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge som nod för boende, arbete, resor, service, nöje och möten i Täby och i regionen.

- Kommunalsentrum

Avser de lokala centrumområdena som finns i Skarpäng, Vallatorp, Täby kyrkby, Gribbylund, Hägernäs och Näsbypark. Kommunalsentrum innehåller handel och service som i olika omfattning tillgodoser ett lokalt behov framförallt inom kommundelen.

- Centrumområden ska, genom bebyggelseutveckling, bidra till utvecklingen av kommunalsentrum som lokala noder för handel och samhällsservice och stärkt kollektivtrafikförsörjning.

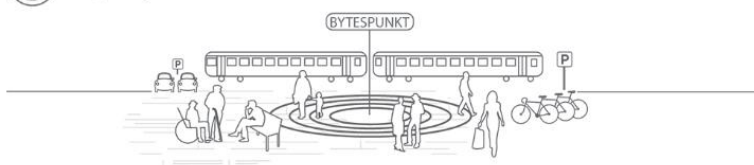
J Järnvägsstation

Avser järnvägsstationerna längs med Roslagsbanan.

- Roslagsbanans stationer ska, där det är möjligt, angöras från huvudvägnätet och även med buss. Samtliga stationer ska kunna erbjuda cykelparkering.

◎ Bytespunkt

Avser järnvägsstationer som pekas ut som lämpliga att utveckla för effektiva byten mellan regional och lokal kollektivtrafik och för att göra kombinerade resor med olika färdmedelssätt. Fungerande bytespunkter förenklar arbetspendling inom regionen och ger förbättrad regional tillgänglighet.

- Parkeringsmöjligheter för cykel och bil ska, där det är lämpligt, planeras i anslutning till bytespunkter. Samlokalisering av ytterligare funktioner som handel och service ska eftersträvas.

☀ Utveckling grön station

Avser befintliga stationer på Roslagsbanan som har närhet till ett större strövområde och/eller regional grönkil. Gröna stationer fungerar som attraktiva besöksmål och ger ökad tillgång till naturområdena med kollektivtrafik.

- Utpekade gröna stationer ska försees med information om mål, promenadvägar och stråk. Befintliga tydliga och trygga stråk ska upprätthållas.

 Utveckling hållplats för båttrafik

Avser utveckling av befintliga brygglägen som hållplatser för ny pendelbåtstrafik mellan Täby och centrala Stockholm via Danderyd och Lidingö. Pendeltrafik med båt kan avlasta transportsystemet och bidra till nya typer av kombinationsresor.

- Utpekade brygglägen ska studeras som möjliga hållplatser för båttrafik. Möjlighet till parkering vid, och bra gång- och cykelvägar till, hållplatslägena ska säkerställas.

Samband och stråk

 Tätortssamband

Avser stråk som är i behov av att utvecklas, stärkas eller upprätthållas för att uppnå en sammanlänkad kommun och göra det enkelt, tryggt och säkert att röra sig inom olika delar av kommunen; inom ett bostadsområde, mellan olika bostadsområden eller mellan olika målpunkter som exempelvis centrumområden, skolor och stationer.

- Större gator och entrélaggen in i bostadsområdena bör utvecklas så att de blir trygga och säkra att vistas vid. Inom tätortssamband i den regionala stadskärnan kan vägar omvandlas till stadsgator för att möjliggöra en sammanhängande, trygg och grön stadsmiljö.

 Regionalt svaga spridningssamband

Avser samband i naturen som behöver stärkas för ökade ekologiska spridningsmöjligheter, så att växter och djur får tillgång till goda livsmiljöer och kan röra sig mellan dem. Fungerande samband bidrar till att upprätthålla ekosystemtjänster och stärka den biologiska mångfalden.

- Ny bebyggelse och infrastruktur som bryter samband i den gröna infrastrukturen ska undvikas i möjligaste mån.

Gröna rekreativstråk

Avser befintliga och önskvärda stråk som underlättar för människor att röra sig mellan olika målpunkter i natur- och parkområden. Tydliga och fungerande stråk bidrar till ökad tillgänglighet till naturen, en mer sammanlänkad kommun och förutsättningar för hälsa, rörelse och välbefinnande.

- I samband med bebyggelseutveckling och förändring ska rekreativstråken upprätthållas och förstärkas.

Vägledning för kommunens delområden

Täby centrum - Roslags-Näsby

Täby centrum – Roslags-Näsby igår och idag

Täby centrum – Roslags-Näsby utgör kommunens mest centrala delar. Det tidiga villasamhället i Roslags-Näsby byggdes på mark som tidigare tillhörde Näsby slott och började växa fram i samband med att Roslagsbanan byggdes ut. Området utformades enligt det tidiga 1900-talets trädgårdsinspirerade planeringsideal med ett terränganpassat slingrande vägnät som kantas av grönskande tomter med individuellt utformade villor. I och med Täbys omvandling till köping 1948 intog Roslags-Näsby en ny roll som kommuncentrum med nytt kommunhus och en mer uttalad centumbildning kring punkthusområdet Höstfibblan. Under mitten av 1900-talet och i samband med utbyggnaden av motorvägen på 1950-talet omvandlades landskapet kring Täby centrum från öppen odlingsmark till förortsbebyggelse. Flera skulpturalt utformade höghusområden satte en modernistisk prägel på bebyggelsen i Täby Centrum. Grindtorp, Näsbydal, Storstugan och Åkerbyområdet präglas av industriellt byggande, trafikseparering och har stora samhällsbyggnadshistoriska och arkitektoniska kvaliteter. Täby Centrum stod färdigt 1968 och var då Europas första inglasade butikscentrum.

Idag utvecklas området som den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninges ena tyngdpunkt. Här finns centrum för handel, service och arbete och flera företags- och industriområden samt nya stadskvarter. Här finns också goda kommunikationer till och från övriga regionen med fyra stationer på Roslagsbanan och bussterminal. Attundafältets parkeringsytor har omvandlats till stadskvarter och det nya kommunhuset i Täby centrum invigdes 2017. Söder om Täby centrum pågår utbyggnaden av en ny stadsdel i Roslags-Näsby och på det tidigare galoppfältet uppförs stadsdelen Täby park.

- Utveckla Täby centrum – Roslags-Näsby som en del av den regionala stadskärnan i enlighet med Fördjupning av översiktsplan för Täby stadskärna 2050. Planera och bygg ut de större stadsutvecklingsområdena Täby park och Roslags-Näsby till omsorgsfullt utformade, trivsamma, trygga och hållbara stadsdelar, med god tillgång till service, natur och kommunikationer.
- Planera på lång sikt för en successiv komplettering längs med utpekade stadsstråk och i de nuvarande företags- och industriområdena Pentavägen och Åkerby. Utnyttja det centrala läget och reservera mark i goda kommunikationslägen för möjliga företagsetableringar inom kunskaps- och tjänsteintensiva branscher.
- Stärk attraktiviteten i företags- och industriområdena Enhagen, Bergtorp och Viggbyholm, genom att tillåta kompletteringar och ökad yteffektivitet för företag som vill växa och för nya etableringar. Säkerställ omsorgsfull gestaltning av bebyggelse som vetter mot gaturummet samt överblickbarhet och trygghetskapande åtgärder inne i områdena.
- Beakta värden i Roslags Näsby's befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna tomtstrukturen, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken vid eventuella nytillskott.
  - Bygga vidare på den terränganpassade markanvändningen genom att tillvarata nivåskillnader i topografin och anpassa nytillskott till naturliga terrängformer.

- Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdets gradvisa utveckling förblir tydlig.
- Planera för en ny stadspark i Täby park som länkar samman Centralparken i Näsbypark med Stolpaskogen.
- Verka för ökad kapacitet, ökad trafiksäkerhet och bättre framkomlighet för busstrafik i Viggbyholms trafikplats, vid Bergtorpsvägens infart till Täby centrum samt på sikt längs med Centralvägen. Utred och åtgärda Stora Marknadsvägen för bättre framkomlighet för buss. Säkerställ tillräcklig kapacitet och tillgänglighet till Täby centrums bussterminal.
- Verka för att Roslags-Näsby station utvecklas till en bytespunkt. Planeringen bör ske samordnat med förlängningen av Roslagsbanan till Stockholm city och Odenplan. Verka för att Roslags-Näsby trafikplats fortsatt utvecklas som bytespunkt.
- En mer detaljerad vägledning för området finns i Fördjupning av översiktsplanen för Täby stadskärna 2050.

Arninge – Ullna

Arninge-Ullna igår och idag

Arninge-Ullna har sedan 1970-talet fungerat som ett handels- och verksamhetsområde med väletablerade företag, småindustri, kontor, lager och handel. Området utgör tillsammans med intilliggande stadsbebyggelse i Hägerneholm och Ullna strand den regionala stadskärnans andra tyngdpunkt, utöver Täby centrum. Intill ligger naturreservatet Rönninge by-Skavlöten och större natur- och strövområden i Angarn-Bogesundskilen.

- Utveckla området som en del av den regionala stadskärnan och i enlighet med Strukturplan Arninge-Ullna (ej ännu beslutad). Planera och bygg ut området intill Arninge station för fler arbetsplatser, bostäder och service. Utred även bebyggelseutveckling på nuvarande obebyggd mark på andra sidan av stationen. Utveckla ett rekreationsområde på den före detta tippverksamheten och planera för nya bostadskvarter vid Ullnasjön och längs med Ullnavägen. Nya områden ska omsorgsfullt planeras för att skapa ökad trivsamt och väl fungerande miljöer för boende och företagare. Säkerställ möjligheten att ta sig fram med bil och förbättra möjligheten att gå och cykla mellan Arninge-Ullnas olika områden.
- Stärk attraktiviteten i företags- och industriområdet och tillåt nya etableringar med yteffektiva företag samt kompletteringar för befintliga företag som vill växa. Säkerställ omsorgsfull gestaltning av bebyggelsen som vetter mot gaturum samt överblickbarhet och trygghetsskapande åtgärder inne i området.
- Utred området vid Antennvägen för nya företagsetableringar samt behov och möjlighet för lokalisering av en teknisk försörjningsanläggning i anslutning till befintlig fjärrvärmelanläggning vid Ullnavägen.
- Utveckla promenadenstråket längs med Ullnasjöns strand. Stärk det regionalt svaga spridningssambandet mellan Bogesundskilen och Angarnkilen.

- Reservera mark för en ny dagvattenanläggning i våtmarksområdet vid Hägernäsviken för att rena dagvattnet som avrinner från Arninge centrum, Arninge företags- och industriområde samt omkringliggande områden. Reservera en lågzon i naturreservatet Rönninge by-Skavlöten för att hantera skyfall som rinner från Arninge företags- och industriområde, Hägerneholm och omkringliggande skogsmark.
- Utveckla Arninge station till en bytespunkt för resor vidare i regionen och i Täby och som en grön station med tydliga stråk till omkringliggande natur.

Täby kyrkby

Täby kyrkby igår och idag

Täby kyrkby ligger i kommunens norra delar och är lantligt inramat av omgivande odlingslandskap och rika kulturhistoriska miljöer, naturreservatet i Täby prästgårdsmarker, värdefulla hagmarker vid Skålhamra kvighage och Vallentunasjön. Det är kommunens äldsta villasamhälle och har varit boplatser sedan lång tid, med anor från innan 1000-talet. Kyrkan har spelat en viktig roll i hur bebyggelse har vuxit fram och de tidigaste bosättningarna finns i området nära prästgården. När Roslagsbanan byggdes förbättrades kommunikationerna med Stockholm och området har med tiden förtätats och har idag en blandning av villor som stilmässigt representerar alla 1900-talets decennier och stilerpoker.

Centrumområdet och flerbostadshusen började byggas i mitten av 1950-talet. Under 1970-talet tillkom de närliggande radhusområdena. Under 1980-talet skedde en intensiv förtätning av villaområdena och den senaste utbyggnaden har skett genom villabebyggelse i Byle.

I området finns också SÖRAB:s återvinningscentral i Hagby, idrottsplatsen Vikingavallen samt företags- och industriområdet Södra Midgård, med i huvudsak verksamheter inom handel, bygghandelsverksamhet och tillverkning.

- Utveckla och stärk centrumområdet som stationssamhälle för ökad trivsamhet, trygghet och mer service. Komplettera bebyggelsen med bostäder, centrumfunktioner, ett nytt hållplatsläge för busstrafik, väl gestaltade och trafiksäkra offentliga miljöer och förbättrade möjligheter att ta sig över eller under Roslagsbanan.
- Utred området kring Såsta-Karby och trafikplats Täby kyrkby för en långsiktig utveckling med fler verksamheter och som bytespunkt för regionala resor. Verka för att en ny tågstation utreds i samband med fortsatta studier av Roslagsbanans framtida förlängning till Arlanda. Såsta-Karby ligger inom riksintresseområdet för rörligt friluftsliv samt intill riksintresseområdet för kulturmiljövården och riksintresse för kommunikationer. Ta i planeringen hänsyn till intilliggande kulturmiljöer, möjligheter att röra sig i naturlandskapet samt skyddsavstånd till Norrortsleden. Förhållningssätt till riksintressena redovisas i kapitel *Riksintressen och andra värden*.
- Utred skogsområdet söder om Jarla Bankes väg för ett mindre tillskott av småhusbebyggelse. Säkerställ trygga och säkra sätt att röra sig mellan området och Täby kyrkby centrum och station och utforma bebyggelsen för ökad tillgänglighet till skogsområdena söder om Byle.
- Beakta värden i Täby Kyrkbys befintliga bebyggelse genom att:

- Värna om tomtstrukturen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken vid eventuella nytillskott.
- Anpassa eventuell ny bebyggelse till naturliga terrängformer och undvik stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringar.
- Anpassa nya byggnader till omgivningen så att stadsbilden inte påverkas negativt, samtidigt som de kan ges ett självständigt uttryck.
- Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdets gradvisa utveckling förblir tydlig.
- Ta särskild hänsyn till helhetsverkan vid förändringar i sammanhållna grupphusområden som Karlslund.
- Utveckla Täby kyrkby station som grön station med tydliga stråk till omkringliggande natur och Vikingavallen, med syfte att möjliggöra säkra och trygga rörelser för gående och cyklister. Även den föreslagna nya stationen vid Såsta-Karby har potential att fungera som en grön station med anslutning till Roslagsleden.
- Stärk det regionalt svaga sambandet som idag påverkas negativt av barriäreffekter från Vikingavägen, Norrortsleden och Roslagsbanan. Utveckla rekreationsstråket och strandpromenaden utmed Vallentunasjön.
- Skydda och bevara de höga naturvärdena och gamla betesmarkerna vid Skålhamra kvighage, genom att fullfölja naturreservatsbildning.
- Utveckla Täby prästgårdsdamm för att rena dagvatten från Täby kyrkby och för att jämna ut flöden i den nedströms liggande Karbyån.
- Återskapa Prästsjön för att främja naturvärden i området och för att jämna ut effekten på flödet i Karbyån.
- Studera Vikingavägen för förbättrade vistelsekvaliteter och ökad trygghet och säkerhet. Utred och åtgärda Vikingavägen och trafikplats Täby kyrkby för bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken. Sträva efter att öka möjligheterna till cykelpendling över kommungränsen mot Sollentuna längs med Frestavägen.

Ella gård, Ella park, Ensta och Skarpäng

Ella gård

Ella gård igår och idag

Ella gård ligger centralt i Täby med närhet till både Täby centrum och Roslagsbanan. Området har vuxit fram på odlingsmark som tidigare tillhörde Ella by och byggdes ut på 1950-talet utifrån dåtidens planeringsideal och rationella struktur. I början på 1970-talet byggdes området ut i väster med tidstypiska radhus och kedjehus. Den täta kvartersstrukturen inpassades i områdets karaktär genom inramande partier av naturmark. Strukturen och arkitekturen i området är unik i Täby och ett uttryck för folkhemmets grannskapsideal med småskaliga, stuginspirerade och prefabricerade kedjehus i trä, ordnade i grupper längs ett organiskt slingrande vägnät. Grönstrukturen var en viktig utgångspunkt och området är planerat med generösa grönytor där både gatunätet och enskilda tomter ligger i nära anslutning eller i direkt förbindelse till parkmark och skog.

- Undvik större förändringar. Vid kompletteringar bör stor hänsyn tas till Ella gårds tidstypiska struktur och arkitektur inom områden med grupphusbebyggelse.
- Beakta värden i Ella gårds befintliga bebyggelse genom att:
  - Ta stor hänsyn till husens ursprungliga utförande vid renovering.
  - Utforma eventuella mindre tillbyggnader med stor omsorg och med hänsyn till gatubilden och byggnadstraditionen.
  - Låta den ursprungliga färgsättningen vara vägledande för all bebyggelse i området.
- Upprätthåll och stärk de parker och gröna rekreationsstråk som finns i de generösa grönområdena inom tätortsstrukturen och i Enhagsparken. Reservera mark för en dagvattendamm i Enhagsparken.
- Studera Turebergsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Ella park**Ella park igår och idag**

Norr om Ella gård och öster om Skarpäng ligger Ella park. Områdets utveckling från sommarstugeområde reglerades i en styckningsplan från 1929 med väl tilltagna tomter utmed ett terränganpassat vägnät, med ett flertal sparade gemensamma parktytor. Tomterna har successivt styckats av och bebyggelsetätheten har ökat. Villaområdet präglas av det kuperade landskapet, det ursprungliga vägnätet och en successiv framväxt med villor från 1930-talet och framåt. Särskilt tongivande är inslaget av 1950- och 60-talens tidstypiska varierade tegel- och putsarkitektur. Uppvuxna trädgårdar och äldre trädgårdsväxter vittnar om områdets tidiga utbyggnad. I området finns flera grupphusområden och radhus med en sammanhållen karaktär. Stora delar av området har setts över och regleras av en ny detaljplan som bekräftar befintlig bebyggelse samtidigt som det ska vara möjligt att effektivisera markanvändningen.

- Undvik större förändringar. Vid kompletteringar bör stor hänsyn tas till Ella parks tidstypiska struktur och arkitektur inom områden med grupphusbebyggelse.
- Beakta värden i Ella parks befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna områdets bebyggelsestruktur med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar och staket som inramar gaturummet.
  - Värna bebyggelsens anpassning till den naturliga topografin och undvika stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasserings.
- Upprätthåll och stärk parker, gröna stråk och kilar inom tätortsstrukturen och mot omgivande naturområden.
- Studera Turebergsvägen och Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Ensta**Ensta igår och idag**

Ensta ligger norr om Ella gård och öster om Ella park. Området är framvuxet på bägge sidor om järnvägen kring stationen, vilken tillkom 1911. Inledningsvis var utbyggnaden sparsam, men med 1930-talets styckningsplan för Ensta Villastad tog villabyggnandet fart och var särskilt intensiv under 1940-60-talen. I samband med kommunens förnyelseplanering på 1970-talet möjliggjordes att befintliga villatomter kunde styckas till flera tomter. Trafiken planerades kring bredare huvudgator och entrégator med mindre kvartersgator. Förnyelseplaneringen märks både i form av förtätningar inom kvarteren och genom nya enhetliga kvarter i det tidigare skogsområdet i norr. Området präglas dessutom fortfarande i hög grad av den naturanpassade planeringen, med ett slingrande vägnät och lummiga, kuperade tomter.

Den gradvisa utbyggnaden har gett området ett skiftande villabestånd, med både äldre villor och moderna typhus. Trots en gradvis förtätning domineras intrycket ännu av de talrika tidstypiska varianterna av efterkrigstidens varierade och gedigna tegel- och putsarkitektur. Delar av området har setts över och regleras av en ny detaljplan som bekräftar befintlig bebyggelse samtidigt som det ska vara möjligt att effektivisera markanvändningen genom större byggrätter och mindre tomter.

- Beakta värden i Enstas befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna tomtstrukturen, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken vid eventuella nytillskott.
  - Bygga vidare på det terränganpassade planmönstret och tillvarata nivåskillnader i topografin och anpassa nytillskott till naturliga terrängformer.
  - Värna de tidstypiska uttrycken och detaljerna i den varierade tegel- och putsarkitekturen från företrädesvis 1940- och 60-talen
  - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla områdets gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
  - Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Upprätthåll och utveckla gröna rekreativstråk mellan Ensta och Stolpaskogen och andra omgivande park- och naturområden.
- Bevara Stolpaskogen och säkerställ den som central stadsskog, med höga rekreativ- och friluftsvärden samt höga naturvärden, genom att utreda förutsättningarna för att inrätta naturreservat.
- Studera Turebergsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Skarpäng

Skarpäng igår och idag

Skarpäng ligger i Täbys sydvästra del och har vuxit fram på skogs- och betesmark som tidigare tillhörde Ella by. Skarpäng är ett kuperat område som började bebyggas på 1920-talet med sommarstugor och mindre villor. Under 1970- och 1980-talen förtätades området och den äldre, glesa bebyggelsen fick ge plats åt nya typhus på mindre tomter. De terränganpassade villorna har tidstypisk karaktär både i utformning och i material som speglar det moderna villabygandet under sin tid. I likhet med andra kommundelar som växte fram under denna tid har stadsdelen en centrummiljö i entrén till området och centralt belägna skolor. På senare tid har nya grupphusområden tillkommit som inslag i kommundelen. Kompletteringar planeras/utreds kring Skarpängs centrum, Blockhusvägen och Gripsvallsområdet norr om Skarpäng.

Skarpäng är idag bristfälligt försörjt med kapacitetsstark kollektivtrafik och har långt till Roslagsbanans stationer. Området har friidrottsanläggning, fotbollsplan och idrottshall samt god tillgång till omgivande skogsområden, och några inslag av inflikad naturmark mellan kvarteren. Populära rekreationsområden koncentreras kring Skarpängsparken norr om Skarpängs Centrum, samt kring Mörtsjön och Rösjobadet i områdets västra utkant. Våtmarkerna vid Mörtsjön – Käringsjön är värdefulla livsmiljöer för både växter och djur och är Täbys största tysta område. Här finns också ett av kommunens två Natura 2000-områden.

- Utveckla Skarpängs centrum till ett trivsamt och tryggt lokalt centrum med fler servicefunktioner, attraktiva offentliga miljöer, bostäder i småskaliga flerbostadshus och förbättrad kollektivtrafikförsörjning.
- Utveckla Gripsvallområdet med småhusbebyggelse, med varierad karaktär och omsorgsfullt gestaltad bebyggelse utmed Täbyvägen och med stor hänsyn till befintliga natur- och rekreationsvärden. Utforma bebyggelsen för att stärka entrén till Mörtsjöskogen.
- Beakta värden i Skarpängs befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna områdets bebyggelsestruktur och stadsbild med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar och staket som inramar gaturummet.
  - Värna områdets kuperade skogskaraktär med lummiga trädgårdar och grönkantade gaturum.
  - Ta särskild hänsyn till områdets helhetsverkan vid förändringar i sammanhållna grupphusområden.
  - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla stadsdelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
  - Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Reservera mark för en dagvattendamm i Skarpängsparken för att rena dagvatten från främst Skarpäng och Ella park och för att minska risken för översvämningar.

- Studera Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken. Sträva efter att öka möjligheterna till cykelpendling över kommungränsen genom Skarpäng mot Sollentuna.

Erikslund, Lövbrunna, Vallabrink, Vallatorp och Visinge

Erikslund

Erikslund igår och idag

Mellan Täbyvägen och Erikslundsvägen ligger Erikslund, ett enhetligt grupphusområde med radhus som byggdes i början på 1970-talet i ett äldre torplandskap. Området är tidstypiskt planerat som en grannskapsenhet med småskaliga hus med intima bilfria gaturum och lekvänliga gårdsmiljöer. Området är ett exempel på tät och låg bebyggelse som tilldrog sig internationell uppmärksamhet då det byggdes. Bebyggelsen ligger som en mosaik av räta kvarter inordnade efter den kuperade terrängen. Parhusen bildar tillsammans med plankomgårdade trädgårdar kvadratiska enheter som i sin tur bildar fem större kvarter. Mellan husen löper smala gränder som ger området en intim karaktär trots sin storlek. Infarter med parkeringsytor och garage ligger samlade i områdets yttre delar. Gröna parkstråk kopplar samman kvarteren med den tidigare skolmiljön som låg centralt i området. Skolan är numera riven och flyttade till nya lokaler i Brinkskolan men kvar finns bollplaner och idrottshallar.

- Beakta värden i Erikslunds befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna om grupphusområdets tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den sammanhållna miljön förblir enhetlig både avseende arkitektur och planmönster.
  - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
  - Ta stor hänsyn till den inramande grönstrukturen som är en viktig kontrast till områdets i övrigt rätvinkliga karaktär.
  - Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Stärk det gröna rekreationsstråket mellan Stolpaskogen och Hagbyområdet samt mellan Stolpaskogen och Mörtsjöskogen.
- Studera Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Lövbrunna

Lövbrunna igår och idag

Norr om Erikslund ligger Lövbrunna. Området har tidigare varit en äldre gårdsmiljö kring vilken gles villabebyggelse vuxit fram under 2000-talets första decennium. Spår finns från den äldre gårdsmiljön, exempelvis den gamla trädkantade infarten till gården som idag är ett gång- och cykelstråk. Nyare bebyggelse har tillkommit i form av villor, parhus och mindre flerfamiljshus. Den senare bebyggelsen har en generell samstämmighet genom tegeltak och färgsättning med inspiration från den gamla gårdsmiljön. Nordost om villaområdet, intill Bergtorpsvägen, finns ett företags- och verksamhetsområde med småskaliga verksamheter inom partihandel och byggverksamheter.

- Studera möjligheten att utveckla Lövbrunna företags- och industriområde och låta det växa norrut mot Norrortsleden. Området ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården och i anslutning till riksintresse för kommunikationer. Ta i planeringen hänsyn till befintlig intilliggande bebyggelse samt skyddsavstånd till Norrortsleden. Förhållningssätt till riksintresset för kulturmiljövården redovisas i kapitel *Riksintressen och andra värden*.
- Beakta värden i Lövbrunnas befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna och upprätthålla kommundelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
  - Ta stor hänsyn till de inramande grönområdena som är en del av en övergripande grönstruktur och knyter samman Stolpaskogen med Mörtsjöskogen.

Vallabrink

Vallabrink igår och idag

Vallabrink har vuxit fram på kuperad skogsmark som tidigare tillhörde gården Valla i norr, och ligger på båda sidorna om Täbyvägen. På 1930-talet inleddes en avstyckning av tomter, men den stora utbyggnaden skedde efter de stadsplaner som togs fram på 1960-talet. I området öster om Täbyvägen byggdes på 1960-talet kedjehus och villor bland enstaka äldre hus. På västra sidan om Täbyvägen växte på 1970-talet ett område med samstämmiga typhus fram bland enstaka äldre hus. I början av 2000-talet har området Lovisedal söder om Hagbyvägen förtätats med nya villor. Ett kuperat skogsparti har sparats i områdets östra del. I Vallabrink uppfördes 2014 den nya Brinkskolan.

- Beakta värden i Vallabrinks befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna områdets bebyggelsestruktur med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar eller staket som inramar gaturummet.
  - Värna bebyggelsens anpassning till den naturliga topografin och undvika stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringsar.
  - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelens gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.

- Verka för att komplettering i bebyggelsen sker på villaområdets villkor med syfte att förstärka vistelsekvaliteterna.
- Stärk det gröna rekreativstråket mellan Stolpaskogen och Mörtsjöskogen.
- Studera Turebergsvägen och Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Vallatorp

Vallatorp igår och idag

Vallatorp är byggt i slutet av 1970-talet. Området är tidstypiskt planerat som grannskapsenheter med en småskalig centrummiljö, bostadskvarter, återvändsgator och bilfria, inramade gårdsmiljöer. I området finns en variation av boendeformer; flerfamiljshus, radhus, parhus och kedjehus. Helhetsmiljön präglas av ett samstämmigt formspråk med en genomtänkt trafikplanering.

- Utveckla centrummiljön genom att utreda och möjliggöra för fler centrumfunktioner i entréläget vid Vallatorpsvägen-Täbyvägen. Eventuell kompletterande bebyggelse bör syfta till att skapa ökad attraktivitet och trivsamt i området och gestaltas med omsorg och bidra till goda vistelsevärden. Stor hänsyn ska tas till intilliggande bebyggelse.
- Beakta värden i Vallatorps befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att de sammanhållna grupphusmiljöerna förblir enhetliga både avseende arkitektur och planmönster.
  - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelarnas gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
- Stärk tillgängligheten till Stolpaskogen och Mörtsjöskogen genom att utveckla de gröna rekreativstråken genom området.
- Studera Täbyvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt förbättrad framkomlighet för vägtrafiken. Utveckla trygga gång- och cykelvägar mellan Vallatorps centrum och Visinge station.

Visinge

Visinge igår och idag

Visinge har vuxit fram sedan 1950-talet. Till en början var området ett sommarstugeområde som med tiden har förtätats och omvandlats till ett område med permanentbostäder. I samband med att området fick en hållplats på Roslagsbanan på 1980-talet började grupphusområden byggas och det är denna bebyggelse som främst präglar området idag. Bebyggelsen är småskalig med sammanhållna trähusbebyggelse i samstämmig färgskala och inflikad naturmark. I samband med dubbelspårsutbyggnaden av Roslagsbanan 2017 har stationen kompletterats med en ny gång- och cykelbro mellan Visinge och Stolpaskogen.

- Beakta värden i Visinges befintliga bebyggelse genom att:

- Eventuell ny bebyggelse anpassas till närmiljön, men kan ges ett självständigt uttryck utan att stadsbilden påverkas negativt.
- Värna om områdets bebyggelsestruktur med omfattande gröna inslag, uppvuxna trädgårdar, indragna hus och låga häckar och staket som inramar gaturummet.
- Värna om bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att de sammanhållna grupphusmiljöerna förblir enhetliga både avseende arkitektur och planmönster.
- Värna om allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla kommundelarnas gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
- Säkra befintlig dagvattendamm i lågzonen intill Bergtorpsvägen för att kunna ta hand om och rena dagvatten från Visinge, Vallabrink och Ensta samt delar av Gribbylund, men också för att kunna hantera skyfall.
- Reservera mark längs med Roslagsbanan för att hantera skyfall.
- Utveckla Visinge station till en grön station genom att säkerställa tillgängliga entréer in i Stolpaskogen och vidare ut i den regionala grönstrukturen. Ta stor hänsyn till den inramande grönstrukturen som utgör viktiga kopplingar till det östvästliga gröna stråket som ger förbindelser med Stolpaskogen och Mörtsjöskogen.
- Tillgängliggör Visinge station genom att utveckla trygga stråk mot Vallatorp centrum och Gribbylund. Komplettera stationen med cykelparkering.

Näsbypark och Lahäll

Näsbypark och Lahäll igår och idag

Näsbypark och Lahäll i kommunens södra delar har vuxit fram på mark som tidigare tillhört Näsby slott och i samband med att Roslagsbanan byggdes ut. Inledningsvis byggdes sommarstugor med inslag av villor i området. Under 1910-20-talen intensifierades byggandet genom planläggning av de strandnära områdena omkring slottet och i nuvarande Lahäll. Planeringen av Lahäll var inriktad på att erbjuda stadsbor tomter för sportstugor med ett intilliggande sportfält som rekreativ nod. Dagens villaområde präglas ännu av områdets ursprungliga naturmarkskänsla även om småhusen redan tidigt ersattes av större åretruntvillor. Även sportfältet med intilliggande småbåtshamn vittnar om den tidiga friluftspleneringen. Under efterkrigstiden utvecklades Näsbypark till ett kommundelscentrum med mer storskaliga flerfamiljshus. Utbyggnaden skedde kring den långsträckt dalgången, numera Centralparken, enligt tidsandans ”hus i park”-tankar med storskaliga huskroppar på höjdparter inbäddade i skogsmark och med gårdsmiljöer med sparad naturmark, träd och berghällar.

Det tidiga 1900-talets naturorienterade stadsplaneringsideal präglar ännu i hög grad dagens villakvarter med slingrande vägnät, stora tomter med uppvuxna träd och sparad naturmark samt varierad villabebyggelse från olika epoker. Näsby slott är med sin slottspark och långa infartsallé fortsatt en tongivande rest av det tidigare herrgårdslandskapet. Senare kompletteringar har skett med mindre grupphusområden som Näsby gård och nya bostadskvarter i delar av Nytorps företags- och verksamhetsområde. Nytorp har i övrigt verksamheter inom huvudsakligen kontor, partihandel, byggverksamhet och tillverkning samt utbildning, vård och omsorg. Vid Näsby slott byggs nu den senaste årsringen i Näsbyparks och Lahälls historia, med utbyggnad av bostäder och samhällsservice så att fler får tillgång till slotts- och strandområdena.

- Utveckla Näsbyparks centrum för ökad trivsamtet, mer service och fler arbetsplatser. Utforma och placera ny bebyggelse så att tätortssambandet längs med Centralvägen stärks, med ökade vistelsekvaliteter i gaturummet. Säkerställ att centrumutvecklingen bidrar till att stärka det gröna sambandet från kustområdet, genom Centralparken, Täby park och upp till Stolpaskogen.
- Studera området längs med Djurholmsvägen mellan stationerna Lahäll och Näsby allé för komplettering av bebyggelse med inslag av verksamheter.
- Utnyttja det vattennära läget och öka tillgängligheten till kusten. Uppmärksamma och visa hänsyn till områdets identitet som finns knuten till Täby som seglar- och skärgårdskommun i samband med planerings- och utvecklingsprojekt. Båtuppställningsplatser kan ses över för alternativt nyttjande med syfte att stärka allmänhetens tillgång till kustområdet och stärka strandpromenader. Möjliga lägen för bostäder på vatten kan utredas i enstaka fall, exempelvis inom vattenområden som idag tas i anspråk av småbåtshamnar.
- Vidta åtgärder för att hantera höga havsnivåer. Följ Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter över havet.
- Beakta värden i Näsbyparks och Lahälls befintliga bebyggelse genom att:

- Värna villaområdenas tomtstruktur, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken vid eventuella nytillskott.
  - Värna den allmänna naturmarken inom och mellan kvarteren för att upprätthålla områdets gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.
  - Anpassa eventuell ny bebyggelse till naturliga terrängformer och undvik stora markingrepp som schaktning, utfyllning och terrasseringar.
  - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdets gradvisa utveckling förblir tydlig. Tillbyggnader anpassas till varje enskilt hus avseende form, skala och uttryck.
- Öka tillgängligheten till strandområdena, utveckla strandpromenaden och stärk rekreativstråket mot Danderyd och norrut mot Viggbyholm och Hägernäs. Utveckla Näsby allé som en grön station genom att stärka och tillgängliggöra befintliga stråk till slottsparken, kustområdet och vidare till Altorpsskogen i Danderyd.
  - Reservera mark för nya dagvattendammar i Centralparken respektive vid Näsäängsbadet för att ta hand om och rena dagvatten från kringliggande delar av Näsbypark.
  - Utred befintligt bryggläge vid Bastuholmsvägen som möjlig hållplats för båttrafik. Se över behovet av förbättrade möjligheter att ta sig enkelt, tryggt och säkert till Näsby Allé station.
  - Stärk gång- och cykelförbindelserna mellan kusten i Näsbypark och Lahäll och Täby centrum och Täby park, via Centralparken och via Bergtorps verksamhetsområde. Möjliggör för tunnelkoppling under E18 som binder ihop Centralparken med en framtida stadspark i Täby park. Förbättra cykelstråket längs med Djurholmsvägen för bättre förbindelser till och från Danderyds kommun.
  - Studera Djurholmsvägen och Lahällsvägen för förbättrade vistelsekvaliteter, ökad trygghet och säkerhet samt bättre framkomlighet och ökad kapacitet för vägtrafiken.

Hägernäs

Hägernäs igår och idag

Området kring Hägernäsviken sydost om E18 huserade fram till 1970-talet sjöflygflottiljen F2 och ännu idag används området för sjöflyg i mindre skala. Sedan 1950-talet och fram till idag har en successiv komplettering av bebyggelse skett, med flerbostadshus placerade med hänsyn till flottiljens inflygningsstråk. I början på 2000-talet växte Hägernäs Strand fram med hangarer och kanslihus integrerade i bebyggelsen. Här finns idag sjönära miljöer och ett visst utbud av arbetsplatser och lokaler.

Hägernäs präglas av en bebyggelse med flerbostadshus och verksamheter organiserade kring öppna landskapsrum med tongivande höjdlägen och närhet till vattnet. Hägernäs genomskärs av E18, som utgör en fysisk och visuell barriär som förstärks av de stora höjdskillnaderna. Det finns ett flertal passager över och under E18, men området upplevs som två tydligt åtskilda områden. På höjden nordväst om E18 uppfördes under 1950 och 60-talet Hägernässtaden med tidstypiska punkt- och skivhus anpassade till topografin. I området finns idag skola och ett mindre centrum med lokal service.

Vid Flygkårsvägen, intill trafikplatsen, och längs med Sjöflygsvägen i höjd med järnvägen finns företags- och verksamhetsområden som är integrerade med bostadsbebyggelsen. Verksamheterna består främst av kontor och handel, men även till viss del inom byggverksamhet och tillverkning. En strandpromenad med bryggor och badstrand kopplar söderut mot Viggbyholm och Näsbypark.

- Utveckla området kring Hägernäs centrum för att öka trivsamheten och attraktiviteten och stärka centrumområdets underlag för handel och service. Sträva efter omsorgsfull gestaltning och ökad trygghet. Ta stor hänsyn till omgivande bebyggelse, topografi och grönstruktur.
- Utveckla Södra Hägernäs med fler bostäder, arbetsplatser och service så att tillkommande bebyggelse blir attraktiva komplement i kommundelen. Värna befintliga företag i de goda lägena intill E18 och möjliggör för handel och fler företag som kan etableras tillsammans med bostäder. Studera möjligheten till förbättrad tillgänglighet mellan Södra Hägernäs och Hägernäs station.
- Utnyttja det vattennära läget och öka tillgängligheten både till Rönningesjön och till kusten vid Hägernäsviken. Studera möjligheten att öka tillgängligheten till Tornön. Uppmärksamma och visa hänsyn till områdets identitet som finns knuten till sjöflyget, den tidigare flottiljeverksamheten och till Täby som seglar- och skärgårdskommun i samband med planerings- och utvecklingsprojekt. Möjliga lägen för bostäder på vatten kan utredas i enstaka fall.
- Vidta åtgärder för att hantera höga havsnivåer. Följ Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter över havet.
- Utveckla rekreationsstråket mellan Rönningesjön och Hägernäsviken samt längs med kuststräckan vidare mot Bogesund och mellan Södra Hägernäs och Hägernäs. Upprätthåll de tydliga stråken till naturreservatet Rönninge by-Skavlöten för att stärka Hägernäs som en grön station.
- Reservera områdena kring befintliga dammar vid Viggbygårdet och i Hägernäs för fler dammar som kan hantera och rena tillrinnande dagvatten från Viggbyholm, Hägernäs och

delar av Täby centrum. Fler dammar vid Viggbygården behövs också för att hantera skyfall.

- Utred befintligt bryggläge vid Catalinavägen som möjlig hållplats för båttrafik.
- Utveckla trygga och säkra gång- och cykelvägar mellan Hägernäs och Arninge samt ett regionalt snabbcykelstråk genom Hägernäs.

Viggbyholm

Viggbyholm igår och idag

Viggbyholm har vuxit fram på skogsmark som tidigare tillhört Viggbyholms gård. Gården finns kvar och nyttjas för hästverksamhet och rekreation. Det kustnära stråket utmed Stora Värtan med kuperade skogssländer har sedan ångbåtstrafikens dagar varit attraktivt för villabyggnad och fritidshus. Villaområdena började växa fram i början av 1900-talet, i samband med Roslagsbanans utbyggnad. Först ut var villasamhället norr om Viggbyholms station som än idag har en stor andel äldre villor bevarade. Under 1910- och 1920-talen intensifierades utbyggnaden av de strandnära sluttningarna ner mot Stora Värtan. Det tidiga 1900-talets naturorienterade stadsplaneringsideal präglar i hög grad stadsdelen med slingrande vägnät, stora tomter med uppvuxna träd och sparad naturmark. I området finns en blandning av villor som stilmässigt representerar alla 1900-talets decennier och stilepoker. En viss förtätning med minskad tomtstorlek som följd har skett i områdena norr om motorvägen. I kommundelens södra områden har det sedan 1970-talet tillkommit grupper av typhus och radhus utmed vattnet och i kanten av den ännu bevarade odlingsmarken. Utmed strandlinjen och mellan kvarteren finns rekreativa stråk som är tillgängliga för alla.

- Utnyttja det vattennära läget och öka tillgängligheten både till Rönningesjön och till kusten vid Hägernäsviken. Uppmärksamma och visa hänsyn till områdets identitet som finns knuten till Täby som seglar- och skärgårdskommun i samband med planerings- och utvecklingsprojekt. Båtupställningsplatsen kan ses över för effektivare markutnyttjande, med syfte att stärka allmänhetens tillgång till kustområdet och stärka strandpromenader. Möjliga lägen för bostäder på vatten kan utredas i enstaka fall, exempelvis inom vattenområdena i anslutning till småbåtshamnar.
- Vidta åtgärder för att hantera höga havsnivåer. Följ Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter över havet.
- Beakta värden i Viggbyholms befintliga bebyggelse genom att:
  - Värna villaområdenas tomtstruktur, den topografiska variationen, växtlighetens variation med äldre träd och den gröna förgårdsmarken vid eventuella nytillskott.
  - Bygga vidare på den terränganpassade markanvändningen genom att tillvarata nivåskillnader i topografin och anpassa nytillskott till naturliga terrängformer.
  - Värna bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag så att den historiska läsbarheten av områdenas gradvisa utveckling förblir tydlig.
  - Värna allmän naturmark inom och mellan kvarter för att upprätthålla områdets gröna karaktär och närheten till rekreativa grönytor.

- Stärk rekreatiionsstråket mellan Rönningesjön, Viggbyholms station och kust- och strandområdet. Utveckla strandpromenaden längs Rönningesjön för ett sammanhållet rekreatiionsstråk från Rönningesjön till Hägernäsviken.
- Verka för att begränsa Roslagsbanans och E18:s barriärverkan genom utvecklad gatustruktur i nordsydlig riktning och förbättrade cykelstråk över E18.

Gribbylund och Löttingelund

Gribbylund och Löttingelund igår och idag

Gribbylund växte fram i och med att jordbruksmark och gårdsmiljöer styckades av för egna hem och sommarstugor i början av 1920-talet. Den glesa småhusbebyggelsen präglade området fram till 1970-talets förnyelseplanering, då flera stadsplaner togs fram för en tätare villabebyggelse. På 1980-talet planerades centrumbebyggelsen med omgivande flerfamiljshus och flera grupphusområden i småskaliga grannskapsenheter. Gribbylunds centrum präglas av 1980-talets tegelarkitektur i varierande höjder och vänder sig mot en bilfri torgmiljö längs ett gångstråk i en gammal allé mellan Gribbylunds kapell och Rönningesjön. Löttingelund växte fram på 1970- och 1980-talet genom omvandling av sommarstugor och senare genom avstyckning av de stora tomterna. Parkstråket längs Rönningesjön har goda rekreatiionsmöjligheter med bland annat Ängsholmsbadet, koloniträdgårdar och stora sammanhängande grönytor som flikar in i småhusbebyggelsen och kopplar till Ängsholmsparken, Libbyängen och Hästängen.

- Utveckla Gribbylunds centrum för ökad trivsel, med omsorgsfullt gestaltad offentlig miljö och bebyggelse. Möjliggör en begränsad komplettering av bebyggelse med service och bostäder för att stärka centrumområdet och öka tryggheten. Entrélagena bör gestaltas med särskild omsorg. Förbindelser till omgivande bebyggelse och ökad genomströmning av människor i det offentliga rummet bör studeras för att möjliggöra ett levande centrum.
- Utred behov och möjlighet för lokalisering av en teknisk försörjningsanläggning i anslutning till befintlig elnätsstation vid Bergtorpsvägen-Löttingelundsvägen.
- Beakta värden i Gribbylunds och Löttingelunds befintliga bebyggelse genom att:
  - Låta eventuell begränsad komplettering av villabebyggelse utgå från och stärka villakaraktern och boendekvaliteterna.
  - Anpassa nya eventuella byggnader till omgivning, samtidigt som de kan ges ett självständigt uttryck utan att stadsbilden påverkas negativt.
  - Värna om bebyggelsens tidstypiska uttryck och karaktärsdrag, så att de sammanhållna grupphusmiljöerna förblir tydliga.
  - Värna och förstärka historiska gårdsmiljöer, Gribbylunds kapell, fornlämningar och alléer.
- Stärk rekreatiionsstråket mellan Täby centrum och Rönningesjön, genom fortsatt satsning på hälsostråk och rekreation vid Libbyängen. Värna allmänhetens tillgänglighet till strandområdet vid Rönningesjön samt park- och naturmark inom bebyggelsen. Stärk

möjligheten att gå och cykla mellan centrum och Rönningesjön, genom Ängsholmsparken.

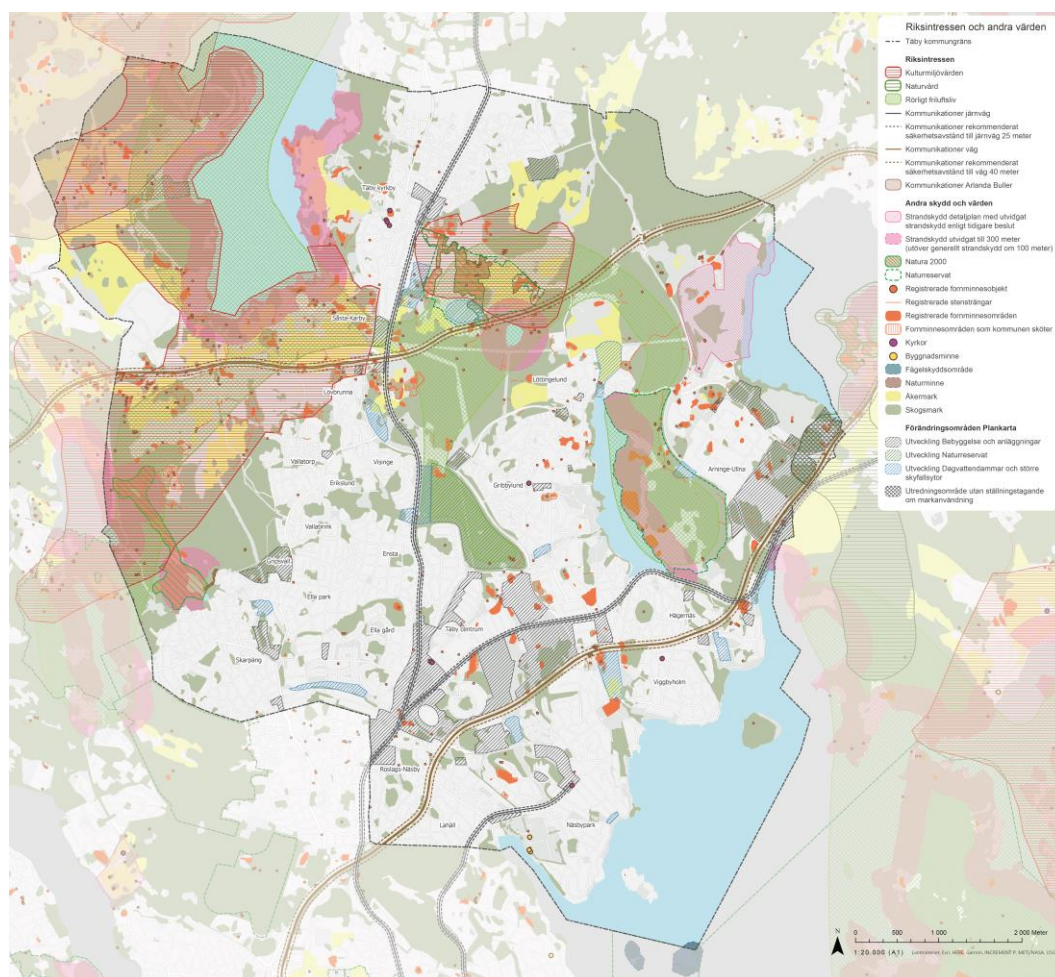
- Reservera mark i Löttingelund för hantering av skyfall samt för att tillgodose behov av rening av vatten från Löttingelund och naturområdena norr om området. Reservera även lågzonen i Libbyängen för att hantera skyfall.
- Stärk sambandet mellan Gribbylund och Täby centrum – Roslags-Näsby genom att utveckla trygga och säkra övergångar vid Bergtopsvägen och utreda nya stråk för buss mellan Gribbylund och Roslagsbanans stationer. Stärk sambandet mellan Gribbylund och Visinge genom att utveckla befintliga gång- och cykelstråk i Stolpaskogen.

Riksintressen och andra värden

Kapitlet redovisar riksintressen, skyddade områden, byggnader och objekt samt andra värden som planering och utveckling behöver förhålla sig och ta hänsyn till.

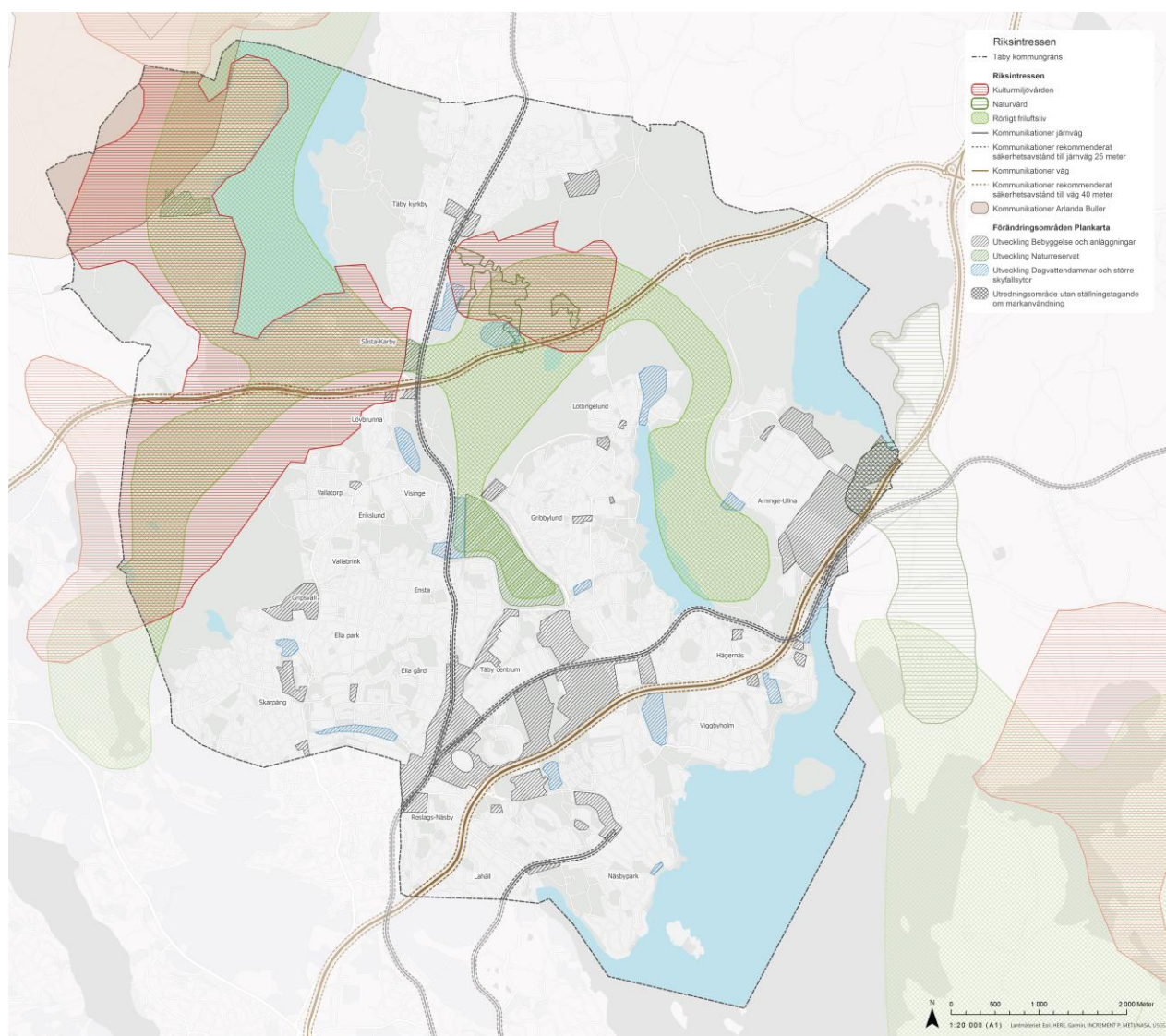
Riksintressen är geografiska områden som har pekats ut av statliga myndigheter med stöd av 3 kap miljöbalken eller angivits direkt i 4 kap miljöbalken eftersom de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Kommunens utgångspunkt är att ett riksintresse är tillgodosett så länge det inte finns anspråk på förändringar i eller i närheten av området. Enligt Plan- och bygglagen ska riksintressen alltid redovisas i översiktsplanen och det ska framgå hur kommunen ska tillgodose dem. Det är främst vid förslag till ändrad markanvändning som riksintresset får praktisk betydelse och dess fysiska avgränsning behöver diskuteras. Skyddet för riksintressena blir aktualiserat vid ett anspråk på förändrad markanvändning genom till exempel prövning enligt plan- och bygglagen, miljöbalken eller övrig speciallagstiftning.

Skyddade områden, byggnader och objekt är skyddade av lag, enligt EU:s Art- och habitatdirektiv eller pekats ut av länsstyrelsen eller kommunen. Många skyddade områden ligger inom riksintresseområden. Andra värden avser befintliga markanvändningar för odlad mark och skog som inte syns i översiktsplanens plankarta, men som Täby kommun bedömer vara viktiga att värna om och som ska väga tungt i efterföljande beslut som rör markens användning.

Riksintressen

Riksintresse för kulturmiljövården

Riksintressen för kulturmiljövården avser sammanhängande kulturmiljöer av nationell betydelse. De värden som ligger till grund för anspråken är knutna till såväl enskilda objekt och delområden som till miljöns kulturhistoriska och rumsliga samband. Områdena innehåller även värdefulla delar av Täbys historia och är viktiga för den övergripande förståelsen för grönstrukturen och dess funktion.

Öster om Täby kyrkby finns *Täby prästgårdsmark*. Inom området finns ett flertal lämningar, fossila åkrar och gravar från äldre tider. Väster och söder om Vallentunasjön sträcker sig *Skålhamravägen* som även berör Sollentuna, Vallentuna, Upplands Väsby och Sigtuna kommuner. Inom Täbys del av *Skålhamravägen* finns öppna odlingslandskap, äldre vägsträckningar, runstenar och andra fornlämningar i anslutning till byar och gårdar. I båda riksintresseområdena är landskapet känsligt för tillägg som saknar samband med jordbruk eller som förändrar eller bryter mot platsens specifika förutsättningar och egenskaper i form av äldre

vägsträckningar och fornlämningsmiljöer. Utveckling inom och i närheten av riksintressen för kulturmiljövården ska ta stor hänsyn till att läsbarhet och förståelse av uttrycken för intresset inte påverkas negativt.

Riksintresset *Täby prästgårdsmark* bedöms inte påverkas av översiktsplanen då någon ny bebyggelseutveckling inte föreslås inom området. Mindre förändringar inom eller intill riksintresseområdet hanteras inom efterföljande planprocesser.

Område där riksintresse för kulturmiljövården kan komma att påverkas av bebyggelseutveckling - Skålhamravägen

Inom riksintresset föreslås ett mindre område utredas för utvidgning av det befintliga företags- och industriområdet i Lövbrunna. Syftet är att möjliggöra för växande företag att stanna i kommunen och för fler företagsetableringar i bra kommunikationsläge.

I anslutning till riksintresseområdet föreslås en utveckling kring Såsta-Karby och utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet Södra Midgård. Syftet med utvecklingen är att möjliggöra för fler företag att växa inom kommunen och för framtida samlokalisering av flera funktioner i ett centralt läge med närhet till befintlig service, kollektivtrafik och huvudvägnät. I området finns även förutsättningar för utveckling av en bytespunkt i samband med förbättrad framkomlighet på Norrortsleden, utveckling av befintlig järnväg och på lång sikt förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. En ny bytespunkt i området kan även bidra till att tillgängligheten med kollektivtrafik ut i större ströv- och naturområden förbättras.

Bedömning av skada på riksintresset

Riksintresset är generellt känsligt för ytterligare förändring då det redan är påverkat av Norrortsleden.

Utvecklingen kring Såsta-Karby och utvidgningen av Södra Midgård kan komma att påverka riksintresset. Intilliggande Karby och Lilla Karby är gamla gårdar och en del av jordbruksstrukturen. Väster om utvecklingsområdet finns en äldre vägsträcka från Visinge till Täby kyrka. Öster om utvecklingsområdet finns ett stort landskapsrum, som är en del av det öppna odlingslandskapet och värdekärna inom riksintresset. Upplevelsen och siktlinjer i omgivningen kan påverkas av utvecklingen. Utveckling intill Lövbrunna bedöms vara mindre känsligt, då området är mindre exponerat mot riksintressets landskapsrum och dessutom avskärmat av omgivande vegetation.

Kommunen bedömer att riksintresset kan skadas av förändring, men att påtaglig skada kan undvikas genom genomtänkt placering och utformning av bebyggelse i den efterföljande planeringen. Påverkan på både kulturmiljö och naturvärden samt de kumulativa effekterna av att båda områden utvecklas bör detaljstuderas och utredas. Förändringar inom riksintresset ska prövas med hänsyn till platsernas fortsatta läsbarhet. Specifika karaktärer i området ska avgöra förutsättningarna för utveckling, både inom och i anslutning till riksintresset.

Riksintresse för naturvård

Naturvårdens riksintresseområden representerar huvuddragen i den svenska naturen och är de mest värdefulla områdena i nationellt perspektiv enligt de kriterier som Naturvårdsverket satt upp.

Täby Prästgård – Skogsberga öster om Täby kyrkby är ett av regionens största områden med värdefulla betesmarker. En förutsättning för områdets bevarande är fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel. Intresset skulle påverkas negativt av vägdragningar och bebyggelse. Riksintresset bedöms inte påverkas av översiktsplanen då någon ny bebyggelseutveckling inte föreslås inom området.

I östra delarna av Arninge-Ullna finns *Ullnasjöns De Geermoräner*. De Geer-moränerna har stor betydelse för studier om inlandsisens avsmältning. Inom riksintresset finns ett område som pekas ut som utredningsområde i plankartan, utan ställningstagande om framtida markanvändning. Eventuell utveckling ska förhålla sig till De Geer-moränerna samt förhållandet mellan ryggar så att helheten och specifik karaktär samt läsbarhet säkras för framtiden. I nuläget bedömer kommunen att riksintresset tillgodoses.

Riksintresse för rörligt friluftsliv

Riksintressen för friluftslivet ska ha stora friluftslivsvärden sett i ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta.

Riksintresset *Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by* omfattar delar av norra Täby kommun liksom delar av Danderyd, Sollentuna, Upplands Väsby och Vallentuna kommuner. Riksintressets kärnområden är Runriket, Rösjöskogen och Hagby-Mörtsjön, Täby prästgård, Stolpaskogen samt Rönninge by-Skavlöten. För att bevara och utveckla riksintresset behövs bland annat fortsatt jordbruksdrift, kontinuerlig fornvård, skogsskötsel med hänsyn till friluftslivet samt underhåll av stigar, leder och rastplatser.

Områdets värden kan påtagligt skadas av nybyggnation och anläggningar som inte främjar friluftslivet inom oexploaterade delar, bullerstörande verksamheter samt omfattande kalavverkning. Även upphörd jordbruksdrift kan påtagligt skada områdets värden.

Område där riksintresse för det rörliga friluftslivet kan komma att påverkas av bebyggelseutveckling – Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by

Inom riksintresset föreslås en utveckling kring Såsta-Karby och utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet Södra Midgård. Syftet med utvecklingen är att möjliggöra för fler företag att växa inom kommunen och för framtida samlokalisering av flera funktioner i ett centralt läge med närhet till befintlig service, kollektivtrafik och huvudvägnät. I området finns även förutsättningar för utveckling av en bytespunkt i samband med förbättrad framkomlighet på Norrortsleden, utveckling av befintlig järnväg och på lång sikt förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. En ny bytespunkt i området kan även bidra till att tillgängligheten med kollektivtrafik ut i större ströv- och naturområden förbättras.

Bedömning av skada på riksintresset

Inom området finns ett svagt regionalt spridningssamband, som även pekas ut i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050. Befintliga stråk och passager under Roslagsbanan finns idag emellertid söder om riksintresseområdet.

Området utgör en svag koppling mellan Runriket-Vallentunasjön och Täby prästgård-Rönninge by. Området har en varierad natur med odlingslandskap och skogar, värden och

upplevelsekvalliteter (som även är uttryck inom riksintresse för kulturmiljövård) med en levande landsbygd, aktivt jordbruk och lång historisk kontinuitet. Utveckling av Såsta-Karby med en utvidgning av Södra Midgårds verksamhetsområde kan innebära upphört jordbruk och nya anläggningar som inte främjar friluftslivet.

Kommunen bedömer att riksintresset kan skadas, men att påtaglig skada kan undvikas genom genomtänkt placering och utformning av bebyggelse i den efterföljande planeringen. Åtgärder ska genomföras så att de stärker det rörliga friluftslivet och bidrar till stärkta samband och utvecklade rekreativstråk.

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Hela Täby berörs av påverkansområde för väderradar. Riksintresset väderradar riskerar framförallt att skadas av vindkraftsetableringar nära väderradaranläggningarna. Vindkraftsetableringar är inte aktuellt i Täby. All planering som innebär höga objekt ska samrådats med Forsvarsmakten i tidiga skeden.

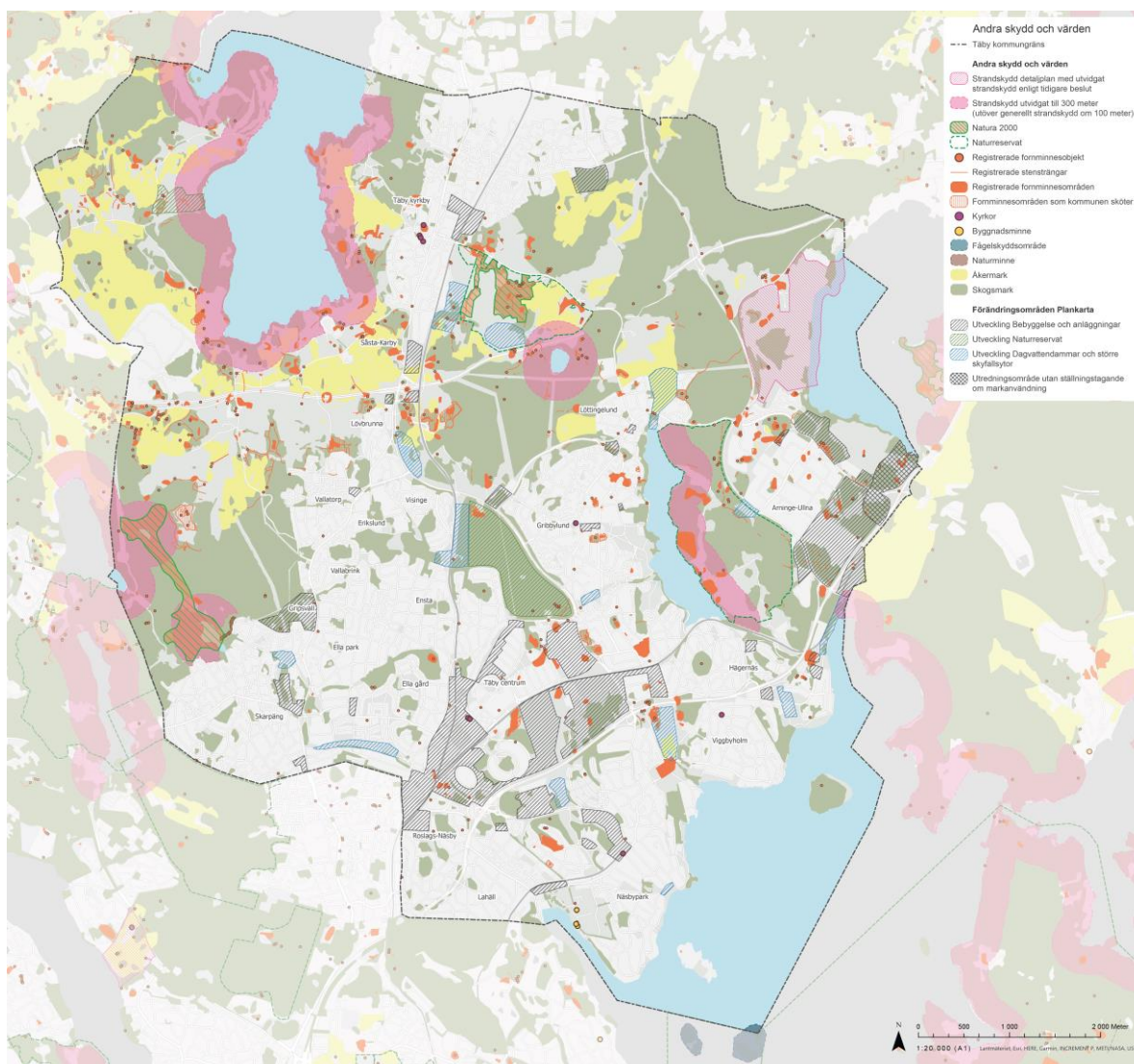
Riksintresse för kommunikationer

Roslagsbanan går genom kommunen med Kårsta-, Österskärs-, och Näsbyparklinjerna. Inom kommunen finns 13 av Roslagsbanans stationer, inklusive den planerade Arninge station. Roslagsbanans funktion och kapacitet är en förutsättning för kommunens framtida befolkningstillväxt. Utvecklingen behöver ta hänsyn till Roslagsbanans markanspråk för dubbelspår, bullerskydd och plankorsningar. Ett generellt skyddsavstånd på 25 meter från spårmiten ska tillämpas utmed Roslagsbanan. Markanvändning som innebär att människor inte vistas stadigvarande kan i vissa fall accepteras i zonen mellan 10 och 25 m från närmaste spår. Om bebyggelse planeras närmare järnvägen kan särskilda åtgärder vidtas för att minska risken vid en eventuell urspårning.

E18 är Nordostsektorns infartsled till Stockholm och Norrortsleden (väg 265) är en yttre tvärled som förbinder E18 med E4. I planering behöver hänsyn tas till trafikledernas markanspråk, inklusive trafikplatser med på- och avfartsramper, och skyddszoner. Rekommenderade skyddsavstånd för E18 och Norrortsleden, som också är primära transportleder för farligt gods, ska följas.

Riksintresset Arlanda berör en mindre del av kommunens norra del väster om Vallentunasjön avseende influensområde för buller. Inom detta riksintresseområde, som är till för att säkerställa Arlanda flygplats verksamhet, finns restriktioner mot ny bostadsbebyggelse på grund av bullerproblematiken. Utöver influensområdet för buller ligger hela Täby inom flygplatsens skyddsområde (MSA-yta). Skyddsområdet ska säkerställa hindersfrihet för att flygtrafiken inte ska påverkas. Höga byggnader ska undvikas inom området.

Andra skydd och värden

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv både på land och i vatten. I Täby gäller utökat strandskydd om 300 meter på land. Strandskyddet är också ett generellt skydd som gäller vid alla oexploaterade kuster, sjöar och vattendrag. Det generella skyddet är 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet.

Inom strandskyddat område är det förbjudet att uppföra byggnader, hindra allmänhetens rörlighet i strandområdet eller genomföra åtgärder som kan skada växt- och djurliv. Inom planlagda områden är strandskyddet på många platser upphävt på land. Strandskyddet återinträder automatiskt då en detaljplan ändras, även om det sedan tidigare är upphävt. Lagstiftningen kräver att särskilda skäl ska redovisas för upphävande av eller dispens från strandskyddet.

Naturresevat

I Täby finns två naturresevat. Täby prästgård är ett statligt naturresevat och består av ett gammalt odlingslandskap sedan äldre järnålder. Stora delar av området är naturbetesmarker, med en artrik flora. I det kommunala naturresevatet Rönninge by-Skavlöten finns värdekärnor för odlingslandskapet såväl som för skogslandskapet. Här finns också en friluftsgård och ett visningsjordbruk. Nya naturresevat föreslås vid Skålhamra kvighage och i Stolpaskogen. Möjliga utbredningar pekas ut i plankartan.

Natura 2000

Natura 2000-områden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv innehåller arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv som tillsammans ska bilda ett ekologiskt sammanhängande nätverk. Målet med direktivet är att den biologiska mångfalden bibehålls, genom bevarande och förbättring av naturmiljön. Stora delar av riksintresset för kulturmiljövården *Täby prästgårdsmark* är Natura 2000-område. Även Mörtsjön och Käringsjön samt de låglänta våtmarksområdena mellan sjöarna är Natura 2000-områden.

Fornlämningar

Täby kommun rymmer ett stort antal nu kända fornlämningar. Fornlämningar är spår av mänsklig verksamhet och är ofta boplatser eller gravfält. Flertalet av dessa finns i sitt kulturhistoriska sammanhang i ett till stora delar bevarat kulturlandskap. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen KML (1988:950). Det är enligt lag förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering, eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Fornlämningar visas i kartan som objekt, områden och stensträngar. I kartan visas även de fornminnesområden som kommunen sköter om.

Byggnadsminne

Syftet med ett byggnadsminne är att bevara spår av historien som har stor betydelse för förståelsen av dagens och morgondagens samhälle och att garantera människors rätt till en viktig del av kulturarvet. Det finns två typer av byggnadsminnen – byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen (enskilda) och statliga byggnadsminnen. I Täby omfattas Näsby slott av Byggnadsminne enligt 3 kap. 1 § lagen om kulturminnen m.m. KML (1988:950). Slottet utgör ett representativt exempel från den tid då den svenska adeln skaffade sig stora gods i Stockholmstrakten och är därför ett viktigt samhällshistoriskt dokument.

Naturminne

Ett naturminne är ett särpräglad naturföremål som behöver skyddas eller vårdas särskilt. Naturminnen kan i många fall ha mycket stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden. I Täby finns ett naturminne i form av en floralokal för sumpviol intill Mörtsjön.

Fågelskyddsområde

För att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter kan länsstyrelsen eller kommunen inrätta djur- och växtskyddsområden. I Täby finns ett fågelskyddsområde kring ön Råholmen i Stora Värtan och delas mellan kommunerna Täby, Vaxholm och Österåker. Området har tillträdesförbud från första april till och med sista juli.

Odlad mark

Den odlade marken är produktiv jordbruks- och åkermark med biologiska och kulturella värden. På vissa platser utgörs den av äldre åkermark som idag inte aktivt brukas. Marken är värdefull även för lokal matproduktion. Den är en resurs som är svår att återställa om den väl bebyggts. Värdefulla områden inom odlingslandskapet, så kallade värdekärnor, finns i de låglänta områdena runt Täby prästgård, Såstaholm, Skålhamra kvighage, Torslunda, Fällbro, Hagby och Rönninge. Här finns åkrar, äldre lövträd, lövrika bryn, hag- och ängsmarker med en örtrik flora. Det är ett småbrutet odlingslandskap som brukats och betats under en lång tid, där många av jordbrukslandskapets äldre strukturer fortfarande kan upplevas i form av stensträngar, odlingsrösen, åkerholmar, fägator, bryn, diken och rationellt utformade ägor.

Skogsmark

Skogsmark har biologiska och rekreativa värden, men är även viktig som kulturmiljö, med bland annat bronsålderslämningar. Sammanhållna skogar som är tillgängliga för allmänheten och där det går att ta sig fram är viktiga för det storstadsnära friluftslivet. Skogsområden kring Käringsjön och Mörtsjön, med omgivande kärr, tallmossar och sumpskog ingår i ett Natura 2000-område. I den djupa långsmala sprickdalen mellan sjöarna finns sällsynta skogs- och våtmarksarter. Kring sjöarna Fjäturen, Käringsjön och Mörtsjön samt vid Täbyberg finns kommunens minst bullerstörda områden, med möjlighet till rofyllda naturupplevelser. I Gullsjöskogen, Stolpaskogen och i anslutning till Skogberga-Löttinge-Vågsjö, Rönninge by och Arninge finns många äldre skogsbestånd med höga naturvärden. Fågelsångsmossen, en av Stockholmstraktens bäst utvecklade högmossar, är ett värdefullt område i skogslandskapet.

Genomförande

Översiktsplanen utgår från ett långsiktigt perspektiv, med utveckling till år 2050. Genomförande av översiktsplanen bygger på en kontinuerlig översiktsplanering som samordnar strategiska uppdrag och utbyggnads- och investeringsplaner kopplade till budgetarbete och verksamhetsplanering.

En kontinuerlig översiktsplanering

Att ta fram en översiktsplan och att arbeta med översiktsplanering är en process som behöver vara kontinuerlig och hållas aktuell.

För att hålla översiktsplaneringen kontinuerlig kan översiktsplanen kompletteras genom fördjupningar av olika geografiska områden, tematiska tillägg för olika sektorsfrågor eller genom framtagande av kommunövergripande strategier, program och handlingsplaner. Ibland finns också befintliga beslut som översiktsplanen hänvisar till. Det finns också beslut fattade på nämndnivå för olika typer av strategier och planer som fungerar som fördjupad kunskap och vägledning inom olika tematiska frågor. Dessa nämns löpande i översiktsplanens utvecklingsinriktning och i plankartans vägledning för mark- och vattenanvändning.

Översiktsplanen och dess fördjupningar och/eller tillägg ska i enlighet med Plan- och bygglagen följas upp varje mandatperiod. Inom 24 månader efter ordinarie val ska kommunfullmäktige ta ställning till en så kallad planeringsstrategi. I den ska det bland annat framgå hur kommunen avser att arbeta med översiktsplanen under mandatperioden och om det finns ändrade förutsättningar för planens mark- och vattenanvändning. Den ska också innehålla en uppföljning och utvärdering av planens effekter. Planeringsstrategin blir på så vis en handlingsplan för översiktsplanen för varje mandatperiod, där systematiska förbättringsarbetet kan föreslås och beslutas.

Översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning för ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart Täby ska vägleda det fortsatta arbetet genom implementering i budget och verksamhetsplanering.

Genomförande i efterföljande planering

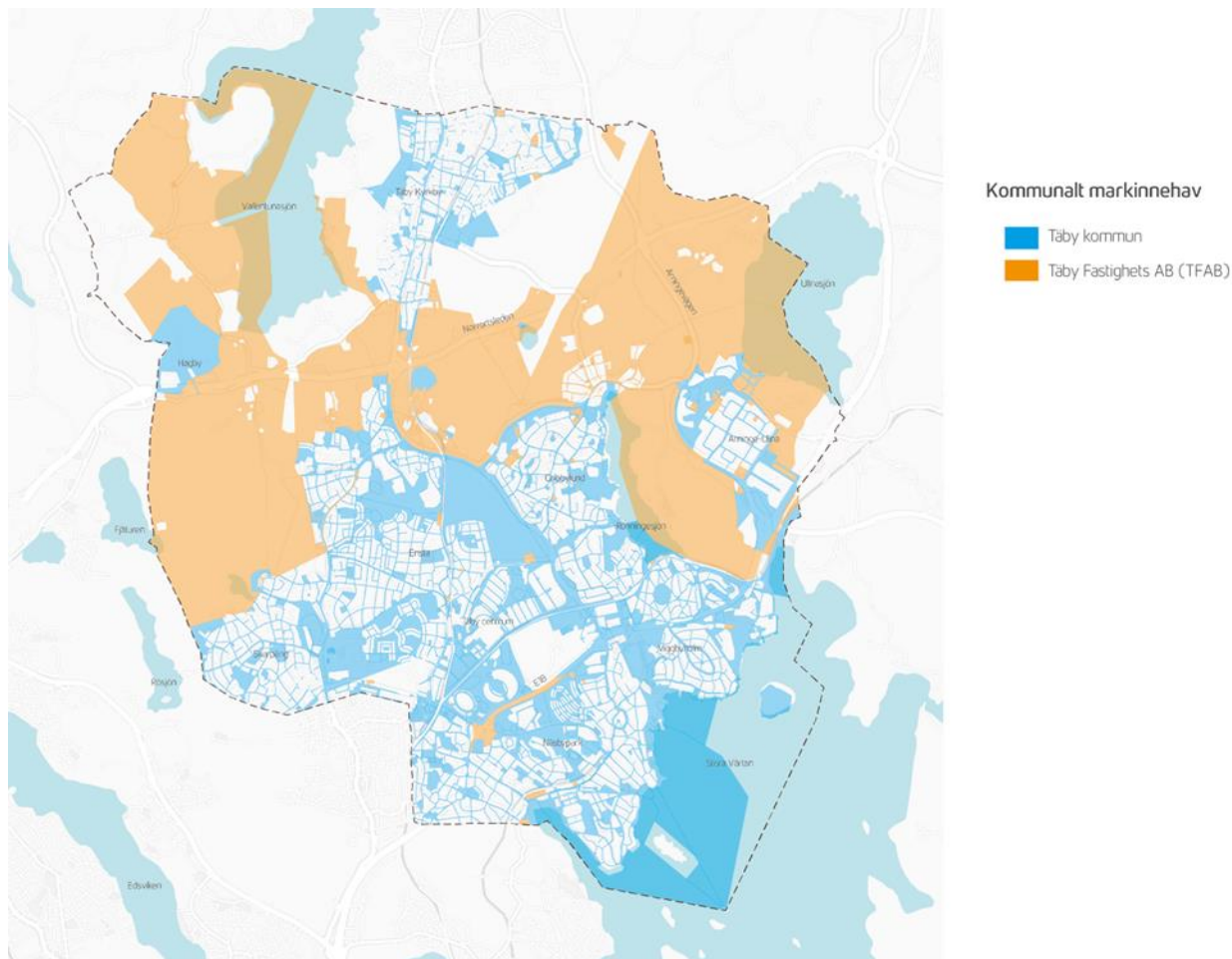
För att lyckas med genomförandet av översiktsplanen i den efterföljande planeringen krävs långsiktighet och god planberedskap. Planerings- och genomförandeprocesser är komplexa med flera parter. Kommunen kan genom tydlighet underlätta samarbetet. Ett framgångsrikt genomförande bygger på att kommun och marknad tillsammans skapar värden och ökar platsers attraktivitet genom medveten lokalisering av bostäder, kommersiell och offentlig service i enlighet med en utbyggnadsstrategi. En annan viktig förutsättning är samverkan och delaktighet hos involverade aktörer.

Verktyg för att genomföra översiktsplanen

Kommunens verktyg för att genomföra översiktsplanen är till stor del de efterföljande planprocesserna såsom planprogram och detaljplaner. Även markägandet och investeringsplaneringen har stor betydelse för översiktsplanens genomförande. Investeringarna

kan avse utbyggnad av allmän platsmark, som vägar och parker samt behovet av offentlig service som utbildning, social omsorg och kultur.

Detaljplaner och initiativ till planläggning

Den juridiskt bindande regleringen av markens användning sker genom detaljplaneprocessen. Den behöver ske i nära dialog med invånarna och med de aktörer som ska bygga och förverkliga planens innehåll.

På privatägd mark är det markägaren och branschens aktörer som tillsammans med kommunen avgör när ett genomförande kommer till stånd. Initiativet till planändring tas av en enskild fastighetsägare eller flera fastighetsägare tillsammans. Kommuner har så kallat planmonopol och enskilda fastighetsägare har rätt att få frågan om planändring prövad genom att ansöka om planbesked. Översiktsplanen är en av flera underlag i samband med beslut om planbesked. För mark som kommunen äger avgör kommunen vad marken kan användas till och när planläggning och utbyggnad ska starta.

Markanvisning - försäljning av kommunägd mark

Genom markanvisningar kan en kommun påverka vad som byggs på kommunägd mark som ska säljas, men också ställa krav på att den som bygger lever upp till en viss kvalitet eller olika former av åtaganden. En markanvisning är en option att under en viss tid och på vissa villkor ensam få

förhandla med kommunen om förutsättningarna för genomförandet av ny bebyggelse eller annan exploatering inom ett visst markområde som kommunen äger.

Kommunen använder huvudsakligen två metoder vid markanvisning; markanvisningstävling och direktanvisning. I kommunens aktuella *Riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal* beskrivs villkoren vid markanvisningar närmare.

Markanvisningstävling – markanvisning genom anbudsförfarande

Täby kommun äger mark som regelbundet planläggs och bjuds ut till försäljning på den öppna marknaden genom tävlingsförfarande, så kallad markanvisningstävling. Det är ett förfarande där försäljningen utsätts för konkurrens. Syftet är att skapa en tydlighet om de förutsättningar som gäller försäljningen av kommunens, eller det kommunägda bolaget Täby fastighets aktiebolags, mark.

Vid en markanvisningstävling upprättar kommunen ett förfrågningsunderlag som beskriver markområdet. I förfrågningsunderlaget anges markområdets förutsättningar samt vilka kriterier som kommer att användas vid val av exploatör. Urvalskriterierna kan variera för olika markområden. Köpeskillningens storlek är alltid ett viktigt urvalskriterium. Viktningen av urvalskriterierna avgörs från fall till fall och redovisas i förfrågningsunderlaget. Ett anbudsförfarande kan efterföljas av budgivning mellan två eller flera exploatörer som lämnat in de bästa anbudsförslagen, om detta angetts i förfrågningsunderlaget. Ett anbudsförfarande kan även föregås av ett prekvalificeringsförfarande.

Direktanvisning

Vid direktanvisning tecknas marköverlåtelseavtal mellan kommun och exploatör utan föregående anbudsförfarande, det vill säga utan att fastigheten bjuds ut på den öppna marknaden. Direktanvisning ska endast ske i de fall det finns särskilda motiv att välja en viss exploatör. Försäljning ska då ske till marknadspris, utifrån opartisk värdering.

Kommunalekonomiskt perspektiv vid exploatering

Markexploatering avser åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för att kunna bygga exempelvis bostäder, verksamheter, kontor eller industrier. I exploateringsverksamheten ingår även att bygga ut allmänplats som gator, parker, va-anläggningar med mera.

För att nyttja kommunens markreserver på bästa sätt är en inventering och analys av den kommunägda marken väsentlig. Ibland resulterar analysen i att en försäljning av mark är mest fördelaktigt, ibland i att förvaltning av marken är mer strategiskt fördelaktigt. Hyra, arrende eller annan nyttjanderätt tillämpas också då kommunen långsiktigt vill behålla viss kontroll över marken.

Kommunalekonomiska effekter som är direkt kopplade till exploateringsprojekt är utgifter som är nödvändiga för att genomföra en detaljplan, som till exempel utbyggnad av gator samt vatten och avlopp. Utgifterna påförs i de flesta fall exploatören genom exploateringsavtal. Utöver de direkta investeringarna kan följdinvesteringar i teknisk infrastruktur som betjänar större områden än själva exploateringen komma i fråga. Finansiering av dessa faller på kommunen. I vissa fall kan intäkter från markförsäljning täcka utgifterna helt eller delvis. Utöver detta kan behov av investeringar i exempelvis förskolor, skolor och omsorg tillkomma.

I exploateringsprojekt där kommunen inte äger marken, men är huvudman för allmänplats, tar kommunen betalt för de åtgärder som utförs, genom bland annat gatukostnadsersättning i exploateringsavtalet. Avgiften fastställs genom de faktiska kostnaderna när anläggningarna är klara. Kostnaderna faktureras exploatören löpande.

I exploateringsprojekt där kommunen äger marken, sker en markanvisning som genererar intäkter för kommunen vid tidpunkten för försäljningen. Kommunen iordningsställer marken för att möjliggöra exploatering och har inledningsvis utgifter för planer, projektering och utbyggnad av allmänplats. Försäljningsintäkten täcker i regel kommunens utgifter samt ger ett överskott. Gatukostnadsersättning regleras vanligtvis i försäljningen.

Övergripande principer

Kommunen ska arbeta efter följande övergripande principer som utgångspunkt vid allt samhällsbyggande:

- All ny bebyggelseplanering i Täby kommun ska utgå från översiktsplanens intentioner i plankartan och vägledning för markanvändning och områden.
- Planläggning ska ske så att kommunalekonomiskt goda förutsättningar för investeringar i kommunalteknisk infrastruktur och kommunalt finansierade välfärdstjänster kan skapas.
- Stadsbyggnadsprojekt ska bära sig själva genom att kostnader för planläggning och genomförande ska täckas av markförsäljningsintäkter och/eller ersättningar från exploatören.
- Kommunen tillämpar medfinansieringsersättning till följd av kommunala investeringar i statlig eller regional transportinfrastruktur.
- Försäljning av mark ska ske till marknadspris.

Utbyggnadsstrategi

För att kommunen ska växa på ett långsiktigt ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbart sätt behövs en idé om i vilken ordning olika projekt ska genomföras. I vissa projekt kan intäkter skapas, till exempel genom att ny byggbar mark frigörs, medan andra projekt kan generera investeringsbehov och därmed stora kostnader. Det behövs en balans mellan de delar som ger intäkter och de som genererar investeringsbehov. Det förutsätter också kunskap om de olika systemens tröskelnivåer, det vill säga när exempelvis ytterligare bostäder ger upphov till investeringar i vatten-, avlopps-, och energiinfrastruktur eller i förskolor, skolor samt idrotts- och fritidsanläggningar. Kommunen arbetar därför kontinuerligt med att uppdatera bostadsprognoser och utbyggnadsordning.

Utbyggnadstakt och prioriteringsgrunder

Grunderna för prioritering av projekt bygger bland annat på att kommunens åtaganden enligt Sverigeförhandlingen ska uppnås och att tillväxten kan ske i en jämn takt. Efterfrågan på bostäder och lokaler samt lämplig mark för byggande vid olika tidpunkter påverkar utbyggnadstakt och utbyggnadsordning. Det förutsätter ett kontinuerligt och strategiskt prioriteringsarbete. Utbyggnadsordningen utgår från ett antal kriterier som stödjer det. Exempel på prioriteringsgrundande faktorer är om ett projekt:

- innebär ett bostadstillskott, nya arbetsplatser och utvecklad service som sker inom Sverigeförhandlingens influensområde
- kan genomföras med befintlig kapacitet avseende teknisk och social infrastruktur
- tillgodoser behovet av offentlig service som utbildning, social omsorg och kultur utifrån aktuella prognoser
- tillgodoser ny teknisk infrastruktur som skapar förutsättningar för annan bebyggelse
- bidrar till att bredda utbudet av bostäder och lokaler med hänsyn till gällande marknadsförutsättningar

Större stadsutvecklingsprojekt

Den mest omfattande utbyggnaden i Täby ska genomföras inom de tre stora stadsutvecklingsprojekten inom den regionala stadskärnan; Roslags-Näsby, Täby park och Arninge-Ullna.

Roslags-Näsby

Detaljplanen för Roslags Näsby vann laga kraft 2018 och utbyggnad pågår. Det gäller både kommunens infrastruktur med exempelvis park, gata och ledningar och också privata byggherrars uppförande av bostäder. De första bostäderna ska stå klara under 2021 och utbyggnaden pågår fram till år 2030. Utbyggnadstakten är begränsad med anledning av försenad elkapacitetsutbyggnad. Kommunens mark har markanvisats till privata aktörer via markanvisningstävlingar. När området är klart ska det inrymma cirka 1 500 bostäder med möjlighet till kontor och andra verksamheter i bottenvåningarna närmast stationen. Området innehåller även park, torg och skola. Några av områdets befintliga byggnader bevaras och fylls med nya funktioner.

Täby park

I Täby park planeras för cirka 6 000 bostäder och mellan 4 000 – 5 000 arbetsplatser samt flera skolor och idrottslokaler. Centralt i stadsdelen planeras för en stor park. Färdiga detaljplaner, som skapar förutsättningar för uppförande av cirka 2 400 bostäder, finns redan och den första inflyttningen i området påbörjades år 2020. Utbyggnaden av området planeras pågå fram till 2050. Cirka 20 procent av den byggbara marken är kommunal, resten är privatägd. Den kommunägda marken säljs kontinuerligt genom markanvisningstävlingar.

Arninge-Ullna

I området Hägerneholm i Arninge har de senaste åren omkring 2 000 bostäder, en skola och en förskola vuxit fram. Kommunen är stor markägare i Arninge genom det kommunalägda bolaget Täby fastighets aktiebolag. Bostadsmarken har sålts via markanvisningstävlingar. Ett helt nytt stationsområde beräknas stå klart i december 2021 och i anslutning till det ses en utveckling med handel, bostäder och arbetsplatser. En strukturplan som omfattar hela Arninge-Ullna ska ge riktlinjer för den fortsatta planeringen av stadsdelen. Strukturplanen beräknas vara klar i slutet av 2021 och därefter tar detaljplaneläggning vid. I Arninge-Ullna planeras för ytterligare 2 500 bostäder.

Konsekvenser

Detta avsnitt sammanfattar miljökonsekvensbeskrivningen av samrådsförslaget.

Bakgrund

För alla nya översiktsplaner ska en strategisk miljöbedömning genomföras. Syftet med en sådan bedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen genomförs parallellt med, och integrerat i, planprocessen. Som en del i miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. I miljökonsekvensbeskrivningen ska den betydande miljöpåverkan som kan antas uppstå av planens genomförande beskrivas och bedömas.

Samlad bedömning av planförslaget

Planförslaget

I den nya översiktsplanen uttrycker kommunen höga förväntningar och ambitioner. Täby ska utvecklas med kvalitet och genom omsorgsfull utveckling av attraktiva och trygga miljöer för boende, företagare och besökare. Markanvändningen ska styras av principen ”Halva Täby grönt” och hela Täby ska vara hållbart. Planeringen ska bidra till att trafik och infrastruktur fungerar i vardagen och utvecklas för framtiden.

Dessa förhållningssätt präglar planförslagets inriktningar och ställningstaganden, samt förslag på markanvändning. Åtagandet om byggande av nya bostäder i enlighet med Sverigeförhandlingen koncentreras till den regionala stadskärnan Täby centrum – Arninge. Viss övrig bebyggelse tillkommer i närheten av Roslagsbanans stationer som kompletteringar i redan existerande bostadsområden, och genom varsamma tillägg i och omkring centrum i de olika kommundelarna. Lokala rekreativmöjligheter och gröna samband värnas i de olika delområdena. Nybyggnation på orörd mark föreslås i Arninge-Ullna, Gripsvall, söder om Jarlabankes väg i Täby kyrkby, samt i Såsta-Karby i anslutning till trafikplats Täby kyrkby. Utvecklingen av Täby stadskärna har hanterats i en fördjupning av översiktsplanen (antagen 2019), då även hållbarhetskonsekvenserna analyserades.

Planförslaget ska vägleda och möjliggöra utveckling på en övergripande nivå. Planförslaget föreslår nya mål för en ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbar kommun. Det fortsatta arbetet med att uppnå målen och bidra till relevanta delar av de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 genomförs inom verksamhetsplaneringen, där bland annat översiktsplanens inriktningar och vägledningar utgör ett viktigt stöd i efterföljande planprocesser.

Miljökonsekvenser

Översiktsplanförslagets relativt försiktiga markanvändningsstrategi resulterar på övergripande skala i att relativt få negativa miljökonsekvenser uppstår av planen i sig.

Ökad täthet i bebyggelsen, tillsammans med en växande befolkning och insatser för att öka framkomligheten på genomfartsvägar, innebär en risk för att *människors hälsa* lokalt påverkas, genom bullerstörning eller försämrad luftkvalitet. Föreslagna bullerskyddsprogram och

handlingsplan för luftkvalitet blir viktiga instrument framåt. Två nya naturreservat (Skålhamra kvighage och Stolpaskogen) ger positiva effekter både för skydd av naturmiljö och för de framtida möjligheterna till tätortsnära rekreation. Det senare gäller i första hand Stolpaskogen som genom sin centrala placering i kommunen erbjuder värdefulla rekreativsmöjligheter inom gång- och cykelavstånd för många invånare.

Även för *naturmiljö och ekosystemtjänster* blir de negativa konsekvenserna av själva planen begränsade, i första hand eftersom bebyggelseutveckling koncentreras till redan bebyggda områden, samtidigt som lokala stråk och grönytor värnas. Värnandet av de svaga kilsambanden i den norra kommunhalvan är långsiktiga utmaningar, vilket ställer stora krav på att kommande detaljplanering inom områdena inte avviker från översiktsplanens intentioner och markanvändningskarta. Det finns annars stor risk för negativa konsekvenser för de redan svaga ekologiska spridningssambanden.

Kommunen har stora *kulturmiljövärden*, såväl lokalt som på landskapsskala. Två riksintresseområden finns i norra kommunhalvan. Planförslaget uppmärksammar de värden som finns och tar ställning för att de ska värnas och stärkas i planeringen. Synergieffekter med värnandet av grönstrukturen ska uppmärksammas. Riskerna för negativa konsekvenser bedöms som små, men noggranna analyser behöver göras i enskilda fall i kommande planering när byggnader och småskaliga miljöer påverkas. Den föreslagna utvecklingen kring Såsta-Karby och av Södra Midgård berör riksintresset Skålhamravägen. Landskaps- och kulturmiljöutredningar och anpassningar av bebyggelsen kan reducera risken för negativa konsekvenser för kulturmiljön och skada på riksintresset.

Planförslaget bedöms inte ge några betydande konsekvenser vad gäller *vatten*. Vattenfrågorna är generellt omhändertagna i planhandlingen, men kräver fortsatt fokus. Brister i VA-kapaciteten är en utmaning, och bebyggelseutvecklingen ökar utmaningar med dagvattenhantering mot bakgrund av klimatförändringens effekter. En långsiktig VA-planering, Handlingsplan för god vattenstatus, Dagvattenstrategi och kommande detaljplanering blir viktiga instrument för att säkerställa att vattenkvaliteten i nedströms liggande recipienter kan förbättras och inte försämrats ytterligare. Inga vattenförekomster uppnår idag god vattenstatus inom kommunen.

För *minskad klimatpåverkan* lyfts övergripande mål, inriktning och vägledning fram, men det saknas konkreta och uppföljningsbara mål. Dessa finns i andra styrande dokument och tas fram i efterföljande processer. Konsekvenserna av planförslaget i termer av minskad klimatpåverkan bedöms sammantaget som varken negativa eller positiva. Möjligheter till styrning och målsättning utnyttjas inte fullt ut.

Utsläpp av växthusgaser ska vara netto noll 2045 och negativa 2050 för att följa de nationella klimatmålen. Planförslaget pekar ut transporter och nybyggnation som de områden som kommunen tydligast kan verka inom. Förslaget bedöms inte i sig motverka klimatomställningen, men inte heller bidra med tydlig vägledning eller konkreta målsättningar utöver de nationella målen. Gång, cykel och elektrifierade transporter lyfts inte fram trots bredden i positiva effekter som en övergång från fossila fordon ger. Energieffektivisering samt en utfasning av uppvärmning med olja bör betonas mer.

Att miljöpåverkan av byggskedet och potentialen i återbruk lyfts fram kan på sikt bidra till miljöeffektivare byggande i kommunen. Det finns positiva kopplingar till inriktningar under målet ”Innovativt och näringslivsvänligt” som bör utnyttjas.

Planförslaget bedöms ha små eller inga negativa konsekvenser när det gäller *långsiktig hushållning med mark och resurser*. Den huvudsakliga inriktningen är nyttjande av redan bebyggd mark. Potentialen i resurseffektivitet och återbruk betonas. Brukningsvärd jordbruksmark kan riskera att ianspråkta vid exploatering kring Södra Midgård, vilket bara är möjligt om väsentliga samhällsintressen samtidigt tillgodoses. Kommunen behöver i den fortsatta planeringen formulera vilka dessa intressen är, väga dessa mot fortsatt jordbruksdrift och samtidigt pröva alternativa lokaliseringar.

Planförslagets hantering av *risker* bedöms inte ge upphov till några negativa konsekvenser. Klimatförändringen uppmärksammas och den föreslagna markanvändningen tar hänsyn till risken för skyfall och översvämning, bl.a. genom utpekandet av samutnyttjade skyfallsytor. Områden för bildning av värmeöar nämns, liksom vattenförsörjning vid långvarig torra. Resonemang kring enskilda verksamheters utsatthet och känslighet saknas, men föreslås hanteras i kommande klimatanpassningsarbete. Planförslaget hanterar risker förknippade med farligt gods och betonar hur riskavstånd från huvudvägar och järnvägsanläggningar ska beaktas i all planering.

I tabellen på nästa sida sammanfattas bedömningen av planförslagets konsekvenser.

Sammanfattning av planförslagets konsekvenser

	Miljöaspekt	Samlad bedömning	Kommentar
1.	Befolkning, hälsa och livsmiljö		Förtätning och ökad framkomlighet för vägtrafiken bidrar till risk för försämrade luftkvalitet- och bullersituation i enskilda områden. Vidmakthållande och utveckling av lokala rekreativmöjligheter verkar i andra riktningen.
2.	Naturmiljö och grönstruktur		Relativt lite naturmark tas i anspråk, två naturreservat bildas. Tydligt fokus på att uppmärksamma och integrera ekosystemtjänster i planering och byggande. Begränsad negativ påverkan på ekologiska samband.
3.	Landskap och kulturmiljö		Kommunens kulturhistoriska värden bevaras och förstärks. Viss bebyggelseutveckling föreslås i känsliga områden. Om skada på riksintresset för kulturmiljövården undviks bedöms planförslaget sammantaget medföra positiva konsekvenser för kulturmiljövården.
4.	Vattenkvalitet och blåstruktur		Planförslaget speglar och anpassas till ett systematiskt och väl förankrat arbete med vattenfrågor. Positiv utveckling för ytvatten kan förväntas. Ingen eller minskad påverkan på grundvatten.
5.	Klimatpåverkan		Planförslaget motverkar i sig inte omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle. Förslaget pekar övergripande på hur kommunen kan styra i upphandling, avtal och hur kommunen kan underlätta i samarbeten med andra aktörer samt planera för mer hållbara transporter. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och ska tas fram i efterföljande processer.
6.	Hushållning med mark och resurser		Varsam bebyggelseutveckling i redan bebyggda områden. Viss brukningsvärd jordbruksmark pekas ut för exploatering, vilket kan motverka hushållningen med resurser. Sammantaget liten påverkan.
7.	Risker		Systematisk hantering av risker. Behovet av klimatanpassning uppmärksammas. Genomförs planförslagets åtgärder kan riskerna hanteras, trots en ökad förekomst av extrema vädersituationer.

Teckenförklaring:

Planen bedöms ha stora positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga positiva miljökonsekvenser

Planen bedöms varken ha positiva eller negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha små eller måttliga negativa miljökonsekvenser

Planen bedöms ha stora negativa miljökonsekvenser

Bilagor

Miljökonsekvensbeskrivning översiktsplan Täby kommun, samrådshandling.

